

A. M. L.

cc

8PK

Lb 12° 0K

La Serre (M)

Fingert) de

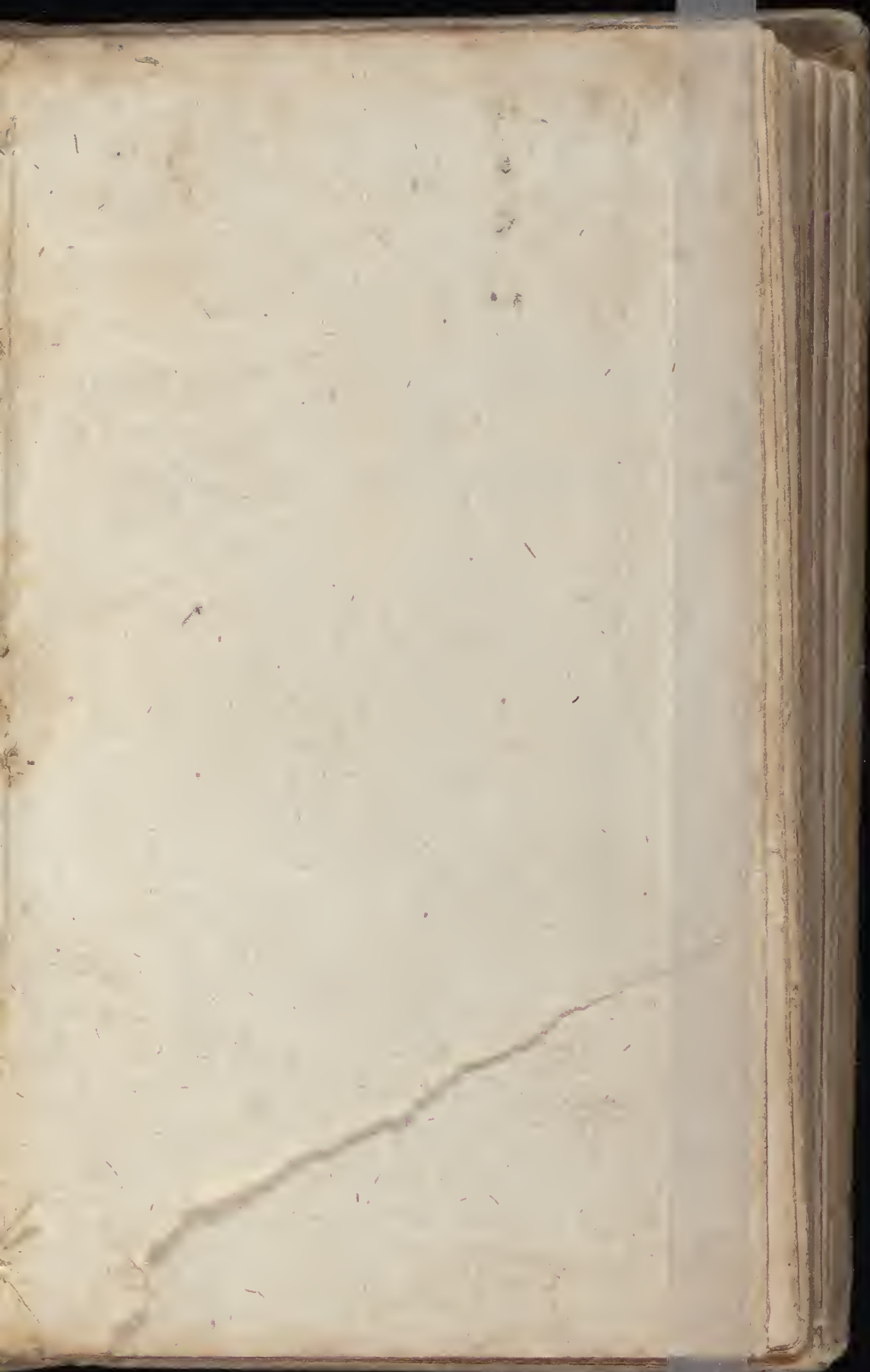
Lb 543.046

Waller No. 1008

Not in Fund

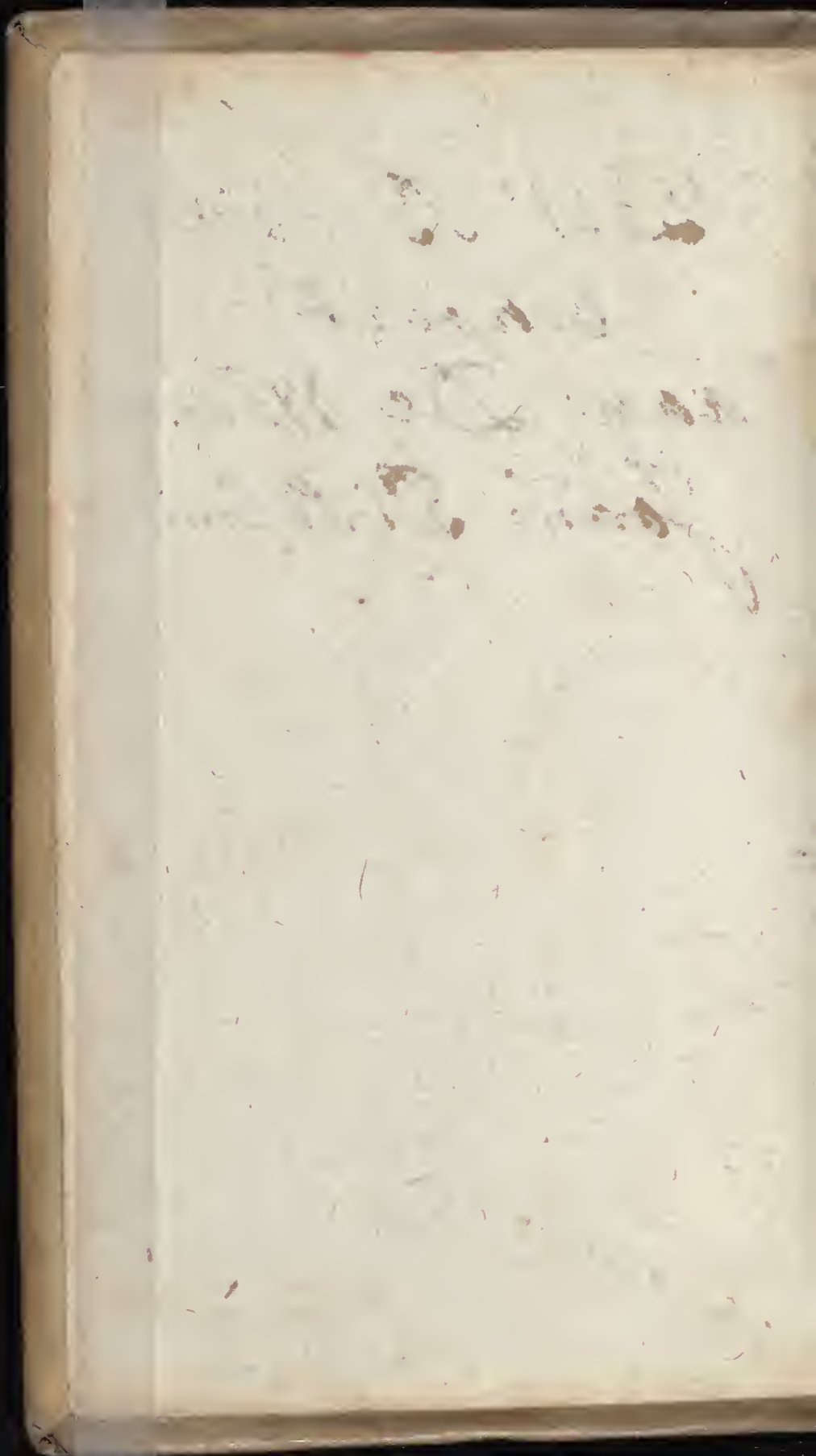
Faint Dutch text

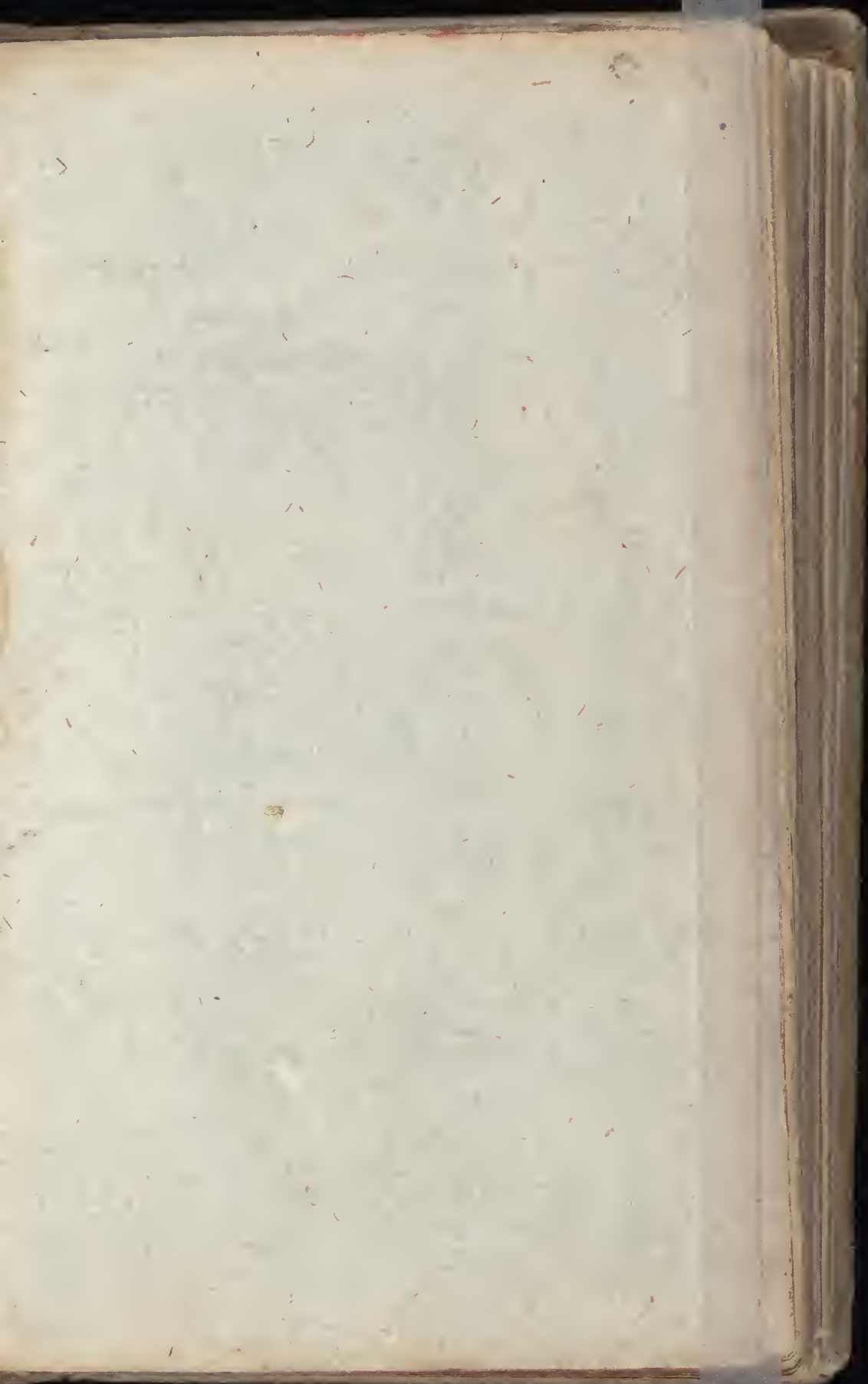
Lab. 04

Waller
Not in Fair
First Dutch tree

Dit Boekje
behoort
aan De Weduwe
Joan: Pijelman

10

HET GRAF.
der Wereldse
Vermakingen.

Hier ligt
de Wellust.

Het
G R A F
der
W E R E L T S E
Vermaeckinghen;

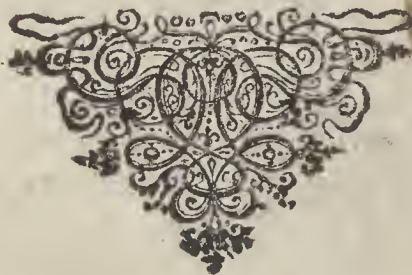
Met de
MORGEN-WEKKER
der
JONCK-VROUWEN.

Vyt het Françoysch

Van den Aller-wel-spreeckendste

P: D E L A S E R R E.

Vertaelt, door J. D.

T'ANTWERPEN,

By de Weduwe van I. Knobbaert,
in 't jaer 1642.

Faint header text, possibly a title or page number.

2 2 1 1 1 1 1 W
Faint text line, possibly a date or reference.

Faint text block, possibly a list or table.

Faint text block, possibly a list or table.

Faint text block, possibly a list or table.

Faint text block, possibly a list or table.

Faint text block, possibly a list or table.

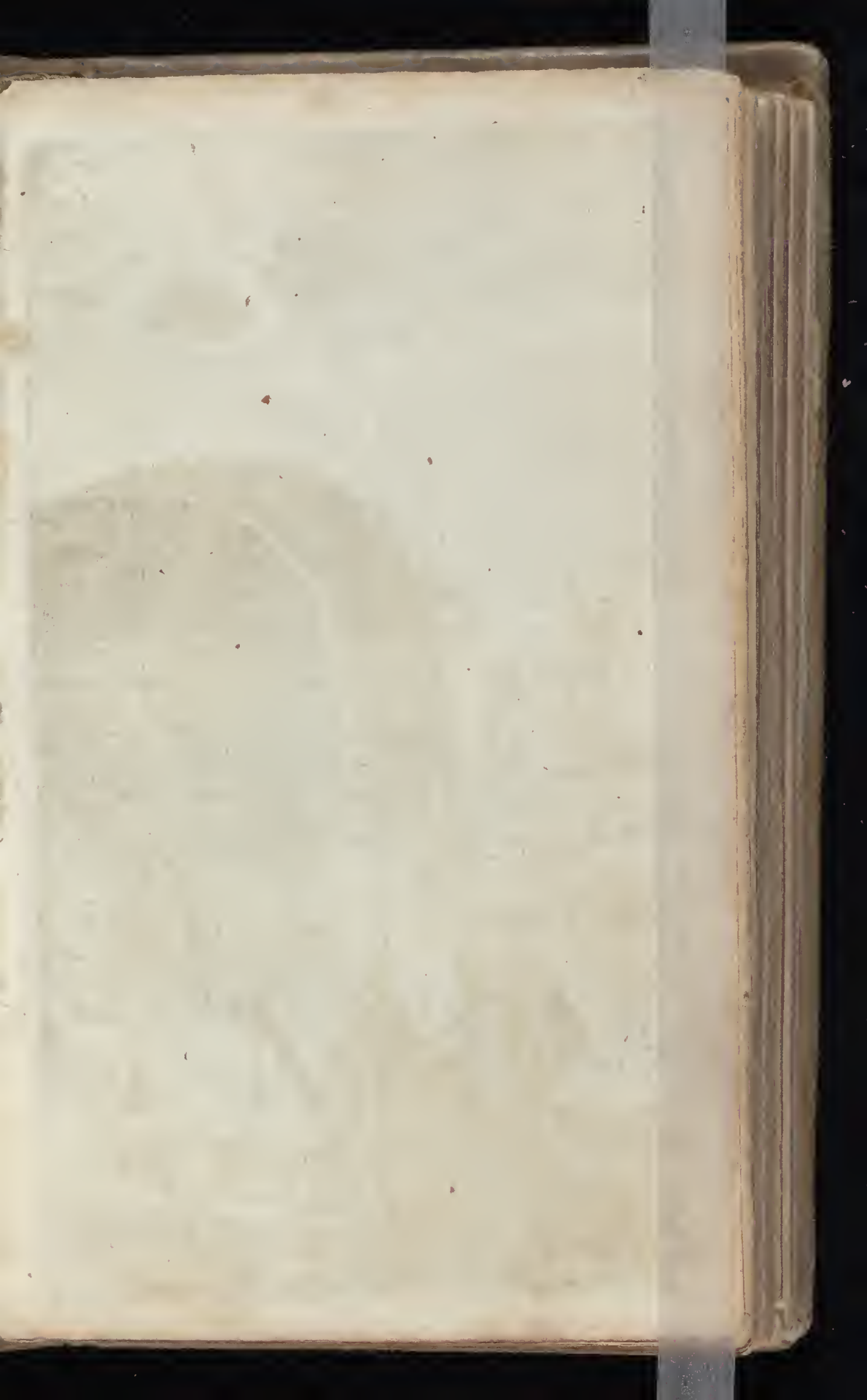
d'A U T H E U R

Aen

Den Leser.

Ick denck u niet langh op te houden ,
verstaet dan , sooge wilt , dat ick tot
Tilly de eerste ghedachte kreegh om
dit Boeck te maecten , ghelijck een
plaets , daer de wereldtse vermakingen begraven
zijn. Niet datmen daer niet vernoeght leeft ,
maer de gheneughten diem'er ontfanght , en de
soetheden diem'er smaect , riecken niet naer
d'aerde , schoonse die voort brenght ; om dat de
planten van de selve vochtigheydt besproeyt sijn
daer de deught dese vruchten mee besprenght.
Daer by suyvert de barmhertigheydt al de lught
diemen daer Aeffemt soodanigh , dat de zielen
daer nimmer sieck worden , en de lichamen niet
dan van ouderdom sterven. Gheleyd de nieuwig-
righeydt uw treden derwaerts , denckt uw quade
begheerten t'huys te laten : want de onsuivere
herten komen'er niet in. Ick sal van redenen ver-
anderen , om my van de gerechtighste plichten te
quijten , dien ick de deught en de verdienste ooyt
gaf , verkondigende 't lof der twee vermaerdste
schrijvers van ons' tijd , te weten de Bisschop van
Belley , en de eerwaardige Vader *Binet*. Dit zijn
twee Arenden die boven onse gedachten vliegen ,
dewijl hun wetenschap , en welsprekenheydt soo
veel als onbekende Hemelen zijn , daer sy 't wit
van hun glory afmercken. Wie sou ooyt de groot-
heyt

heyte der wonderen konnen begripen daer desen grooten Bisschop de werelt altydts mee verrijckt, soo'er 't ghetal haest onbegrijpelijk van sal zijn? 't is een onuytputtelijcke oorspongh van vindingen, daer al de werelt zijn dorst in verstaet, makende groote Boecken met zijn ghedachten. Invoegen dat hy zich d'Autheur sal mogen noemen van al de Boecken diemen voortaan sal drucken, dewijlder zijn schoone geest de stof toe versorgt. De eerwaardighe Vader *Binet* brengt my oock in verwonderingh als ick zijn schoone wercken lees: en om de waerheydt te spreken ick kan'er, door kracht van verwonderingh, de soetheden niet van smaken, om dat mijn verwonderingh soo groot is, dat ick de konst van spreken vergeet, om die, van my vermaeckelijck in soo schoone Dool-hoven te verdoolen, te leeren. 't Is een nieuwen Son, die, door te veel te lichten, verblind. Doch soo hy niet dan de zielen licht, konnen de gheesten hem aenschouwen, en zich met zijn licht dienen, om de deught te volghen, dewijl hy in de Hemel van zijn gheselschap niet schijnt, dan om ons de wegh daer van te wijsen. Dat ick de pen tot soo groote personen ter handt durfnemen, is niet dan om mijn ghebreecken voor hun volmaecktheden te belijden. Want ick ken de achtigh dien ick hen schuldigh ben te wel, ick sal'er altydt roem op draghen, dat ick dese onverwinnelijcken de wapenen overgeef. *Vaer wel.*

Het

GRAF

der

Vermakinghen van 't ghesicht.

Het Eerste Hoofd-stuck.

En moet altoos daer toe
komen / datter geen an-
dze vernoegingh in de
werelt is dan God te be-
minnen: dat is het eeni-
ge geneugt dat onze zie-
len / in de zwaarigheden
die ons dagelijc ober-komen / met blijd-
schap kan verbullen. Maer hoewel dat
deze waerheyt bekender zy dan de Zon/
en noch klaerder dan zy zelf / ebenwel
keeren wy 't ghezicht naer 't aersch / om
daer in andze ghelukken te zoeken; ghe-
lijck of'er de werelt doopt een voortz
bzacht: daer ik al de Eeuwen tot getuy-
ge neem / ofse doopt een vernoegt mensch
gezien hebben. Salomon smaecte wel
alle soorten van gheneugten maer de
kennis / dien hy van heur ydelheyt had /
voegde

boegde de doornen by heur roozen. In-
 boegen dat hy in al de bloem-tuytjes /
 die de wel-lust hem aenbood / altijd zo-
 gen vant. Laet Cæsar verkreghen heb-
 ben al de glozy van zyn eergierigheyd /
 en bezeten de grootheden van een by-
 bezittend rijk ; weetmen niet dat hyse
 won in d'opzoer van d'oorlog / daer de
 Laurieren / met bloed besprengt / op de
 graeben groepen / en dat hem de dood
 wel duyzend lauwere kranssen / dien hy
 van deze bloedighe vruchten ghemaekt
 had / in eenen ooghenblick / dee op 't
 hoofd verdooren om de lucht / en wint
 heur stof te deelen. Wie durf zich dan
 gelukkig noemen / dewijl de vruchtbare
 natuur / de maghtighe Fortuyn / iae de
 wereld / hoe oud hy is / noopt deden of
 doen konden / datse maer een van de
 sterffelijcken desen tittel gaven. Ick
 weet wel dat Arpilus , Cliogabelus ,
 en d'onberzadelijcke Thimokles , dien
 roem onrechtelijk bezitten wilde : maer
 de schrik van hun sterben / doet dat wy
 hen onder de elendigste des werelts stel-
 len. 't Is onmooglyck de wortelen der
 elenden / van de stronk onzer lichamen
 te scheidten / zonder dat wy'er de boom
 van uyt-roopen : want 't geen dat wy in
 't Philosophos-onscheydelik toeval noe-
 men /

Vermakingen van 't gesicht. 3

men / is niet anders dan de elende / die ons tot in 't graf verzelt. Alexander Severius moght het vooz - bereydtfel van zijn ghelukken wel maecken / in de Bzuplofts-zael van zijn Dochter Cleopatra, de Rol was haest ghespeelt / zijn heerlijke habiten veranderde in een dood-kleed / en de steek van een ponjaert / stozte hem van de Bzuplofts tafel in 't graf.

De wereld heeft sedert de eerste dach van zijn scheppenis / van natuur / nocht aenghesicht verandert / maer is noch al den zelven. Zijn ghelukken zijn noch te maken / en zijn ongelukken regeeren al-tijd: men kan niet zeggen dat zijn gunsten sneeu zijn / de sneeu is pets / en zijn gunsten zijn niets; en die by de wint te ghelijken / komt niet by / dewijl zy duyzendmael lichter zijn. Doch niet dat hy gheen troonen heeft te geven / maer hy moest zot zijn diese wenschte / dewijl de stof / en d'asch van al de gene die'er op zitten ons in d'oogen blieghen / als offe ons / het genaken van die / verboden.

Ik maek gheen onderscheyd tusschen de grootheden / en de onghelukken / zoo al de Grooten ongelukkig zijn / en noch min tusschen de rijkdommen / en d'elenden / dewijl de rijkste zijn de elendigste.

Koome heeft veel Kezzeren ghehadt /
maer niet dan om hen te vergheben / te
versnachten / aen stukken te scheuren /
of om'er de straten mee te begen.

Cyrus was een der grootste Monar-
chen des werelts: maer die zijn groot-
heden wil vertonen / moetse by sijn onge-
lukken vergelijken / konnende geen an-
dze vergheelijkingh binden. Cresus besat
ontalliche schatten; doch smaecte oock
elenden zonder weerga. Inboeghen dat
het wonder sou zijn / dat men een Grootte
gelukkig / of een Rijke veruoegt zag / om
dat de grootheden / en de gelukke gemeen-
nelijk teghens malkander kanten. Wat
de geneughten belangen men vintse niet
dan in d'armoed / daerse niemant soekt.

Alle dagen bemerk ik dat de werelt-
sche Historien der Koningen / en Prin-
cen / die op aerde geregeert hebben / zoo
veel zijn als doodelijke speel-tooneelen /
daer de Memozy ons op nieu vertoont
dus sendt bloedighe treur-spielen / vol
schrick / en verbaerthepdt. Dat my doet
gheloben dat de Fortuyn de Scepters /
en Kroonen voozmaels verkocht / aen
diese wilde / vooz de prijs van 't zwaert /
strop / of vergif / dat de drie uytganghen
zijn van dese gelukken. En dat al om te
verdedigen dese gedurige veranderingh
des

Vermakingen van 't gesicht. 5

des wereldts / daer de warelijke smer-
ten / de valse geneughten volgen : want
noopt kon'er pemants gedacht de eygen
aerd van smaken.

Hoe veel ydele vermakinghen / ziet-
men in de wereldt / die als afgoden van
slijck / of aerde / van de sterffelijke in de
staet van goden worden aenghebeden.
Genige offeren niet dan aen 't vermaekt
der liefde : en hun zielen doen niet hun
lichamen een deel van d'offerande. En
dese aē de bozedhepd / scheppende so veel
breugt / in zich van hun byanden te boze-
ken / als in nieuwen te maken. Die sal
niet zweeren van by zijn God Bacchus ;
hem richtende Altaren in zijn bupek /
daer hy alle daeg het schoonste van sijn
leven offert. En dese zijn rijckdommen
in 't ghetal van sijn grootste ghelikken
stellende / sal heymelijk 't rijck van Pla-
to begeeren : dat wil in goed dupts seg-
gen / hy vraeght'er niet na / of hy sijn ziel
verliest / als hy maer rijck magh sterben ;
is dit niet een schoone eergierighend?

Veel soeken hun geneugt in de weten-
schap / sich inbeeldende datse dan wijs
zijn ; maer niets nootsakelicx wetende /
gaen voor Doctoren in de sotheypd / en
dat noch 't quaedst is / zy genesen'er eerst
van op 't tipje alse hun geest sullē gebē.

Noch sijner anderen die niet studee-
ren dan om de tijd te verdryben / sonder
te bemercken dat hy soo snel loopt / dat
hun inbeeldingh te zwack is om de snel-
te van zijn blught te vatten. Dese stel-
len hun vermaeck in 't speelen / konnen-
de geen aengenamer geneught binden :
doch sy beelden zich in datse maer een
deel van hun goet in de waegschael stel-
len / en ghemenelijck settense met een
kaerte by / al 't deel datse in 't Paradijs
te verwachten hebben / voegende bloec-
ken op bedrieghen. Doch hoe zy 't aen-
leggen zy kunnen nimmermeer win-
nen / dewijlmen altijd na 't eynde van
't spel de kaersen moet betalen. Dat is
te seggen / men moet tot een oogeblick
toe rekenschap geven van al de tijd die-
men soo qualijck ghebruyckt heeft / en
oordeelt of de zorgen van dese noodfak-
lijckheyd / wel 't hondertste deel van al 't
geen dat de gelukkighste daer mee win-
nen / mogen halen.

Noch zien wy anderen die geen ver-
maeck hebben dan te post van 't een in
't ander landt te loopen / ghelijck of zy /
van stee veranderende / van plaets ver-
anderde; want over al / men komt van
daen / daer men van daen komt / 't is eben
of men van 't een end van een galery tot
't ander

't ander gingh. Wy gelijcken de blieg/
 die rondom zijn doodelijcke toozts
 bliegt/ sonder stil te konnen wesen/ vooz
 hy in 't midden van zijn blammen is.
 Alsoo blieghen wy eben geweldigh om
 ons graf. En terwyl onse milt de klos
 van ons leven af haspelt / soo worden al
 de plaetsen des werelts alree vooz onse
 graben ghetekent. Laet ons van 't oo=
 sten tot het westen/ en van 't noozden tot
 het zuiden loopen / het uurwerck van
 onse dagen gaet te sneller : en sedert dat
 onse vaderen het verstellen wilde / is 't
 altijd ontstelt geweest/ in boegen dat het
 altijdt slaende / men somtijds mercken
 sal de stond van 't westen / in ons zuy=
 den: maer ebenwel alles naer de regelen
 van dese Dziemael aenbiddelijke vooz=
 sienighepd/ die alle dingen het gewicht/
 en 't bewegen geeft.

Dese hebben gheen vermaeck van in
 't dansen / maer zy speuren niet dat de
 tijd hen vooz de speel-man dient / en dat
 hy hen niet speelt dan brandelen van de
 dood. Daer by slaen onse herten sonder
 op houden een kourante van ghedurige
 suchten / die ons al dansende op dien
 maet / naer 't graf leyden / en hoewel dat
 wy malkander vast by de hand houden/
 nochtans heeft pedec zijn bepaelde
 A 4 wegh;

wegh: in boeghen dat de een niet dan op
bloemen sal treden / en d'ander niet dan
op doozenen / ontmoetende in een lebens
loop verschillende dooden.

Daer zijn een onepndelijck ghetal de-
ser soozten van geneughen / zoodanigh
van de werelt gheheten / die tot het wit
van heur eergierighepd / en ooghmerck
van heur begeerten dienen. Zy dencken
nergens op / als se maer de tijdt verdrij-
ven / en ick binde niet onberdzaeglijker
in de wereld dan sijn snelhepd. Want
als ick by my zeiben denck / dat ick vast
oud word / en dat ick gheen maght heb
over een ooghenblick van alle de oogen-
blikken van mijn leven / verdool ick in
dese bedenkingen. De booz-leden tijdt
staet niet meer aen my / de tegenwooz-
dighe laet zich niet bezitten / om dat hy
geen blijfplaets / noch rust heeft: en wat
kans isser om van de toe-komende te
schikken. In boegen dat ons leven niet
is / dan een lebend overlijden / en onse
lichamen open graben / booz alle sooz-
ten van ongelukken en elenden / die ons
van d'eene zijde knagen / en de woemen
van d'andze / terwijl de zon in de ronde
gangen van zijn circkel gaet soecken de-
se doodelijke nacht / die / onse zielen ver-
lossende van dese verbaerlijcke graben /
de

de poozten van onse lichamen sluyt / om
geheel tot stof / en asch gebzacht te wor=
den / als nergens anders van gemaect
zijnde. Laet de menschen deser wereltd
dan hun tijdt soecken door te bzenghen/
sy sullen eer dan sy dencken tot het en=
de van hun loop komen. Wat my aen=
gaet ick denck noopt pets / dan hoe ick
het endje kaers dat God in de lanteern
van mijn lichaem heeft ontsteecken / sal
doen duuren / dewijl ick noch niet goets
of lofsijcks gedaen heb. * 't Is haest se=
ven-en-dartigh jaren dat ick ter werelt
quam / en naeuwlijcx kan ick de spzaeck
van de rede verstaen / ick seggh verstaen.
Want te spzeecken / ick stamel soo / dat
men / my hoorzende / sou seggen / dat ick
eerst uyt de wiegh quam.

Verstijt dan de tijdt wie wil / 't sy al
slapende als dien Discipel van Etnius,
't sy in de maeltijden / als Lucullus, 't sy
met dansen als Menander, 't sy door de
werelt te loopen als Bias, 't sy Koning=
rijcken winnende als Scipio, 't sy steden
in te nemen als Policrates, 't sy in 't ver=
samelen van rijkdommen gelijk Caligu=
la, 't sy in 't lief-kosen der vrouwen / als
Marcus Antonius. 't Zy al lachende gelijk
Democrijs, of al singende als Amphion.

* Te weten den Autheur ontrent 1630.

't Is goet ober 't spits van een berggh te rollen als 't lichaem in wick van ballen is / soo is 't dat wy / als de natuur de eerste pferen van onse gevangenis heeft ghebzoocken / en dat sy ons in de wiegh smijt / als op 't hangen van een berg van ongelucken / en elenden / gedurigh naer 't graf rollen / sonder tijt te hebben om sijn adem te verhalen. Al dese hebben hun tijt wel versteten / en sijn ook al heen / gelijk een beeck / die / verloopen / niet gelaten heeft dan 't slijck : soo 't hier mee noch wel was : maer als de doodt desen Discipel van Etnius ontweckt / om hem eeuwiggh in de hel te doen waken : wanneer sy Lucullus van de tafel doet op staen / om hem op de feest te nooden / die de dupbelen vooz hun nieuwe gasten bereyden : wanneer sy Menanders dans doet verwisselen / om de dansen te komen zien / die de verdoemde dansen in dese dupstere plaetsen : wanneer sy de loop van d'arme Bias doet stuyten / om hem te doen reysen naer 't ongheluckige land : wanneer sy met asch / en stof bekroont het lichaem van den vermaerden Scipio , terwijl zijn t'eergierige ziel / met vuur en blam / bekroont wort : wanneer sy Policrates persoonelijck kooimt dagen / en hem berwijst te verschijnen op 't rat

't rat van een wip/en een oogenblik daer
nae op dat van de hel : wanneer zy zich
met de schatten van Caligula dient om
hem een stale ponjaert te kooppen / of een
zyde strop / als belast zijnde hem te ley-
den naer de ontzienelyke troon van de
levende Godt : wanneer sy Marcus
Antonius soo nauw belegghert / dat hy
ghedwongen is zich in de ghenaeude der
dubbelen ober te geben : wanneer zy 't
lachen van Democrijs verandert in
knerffinghen der tanden / in desen laet-
sten oogenblik / daer 't proces van de
Conscienci / met de dubbel in 't laetste
oordeel wort ghewesen. En endelyck :
wanneer zy de stem van desen Amphion
van toon doet veranderen / om zijn par-
ty te houden in dit afsgrijfelyck gheluyt
der ongelukkige zielen : dan is het / dan
is het / datmen gewaer wort ofmen sijn
tyd wel / of qualijck besteed heeft. Jae
dan is 't dat yder / tot sijn schade / leert
hoe veel een oogenblik in dese werelddt
waerd is. Maer 't bonnis is gewesen/
daer is geen herroepen aen : Het spel is
gespeelt / men mach niet meer op 't too-
neel gaen. In boegen datmen / tot straf
van zijn tyd te haestigh doorz gebrocht te
hebben / verwesen wort tot een eeuwige
straf. Leser / ick segg tot een Eeuwige,

en ick seggh u noch eens tot een Eeuwige.
 Dat is gheen tijd van hondert duysent
 jaren / maer een eeuwigheyd. Dat wil
 seggen in andere redenen/ eeuwigh, zon-
 der eynde, en altijd, of om beter te begrij-
 pen / zoo lang als God, God sal sijn. Men
 behoeft gheen andze leyds-man / dan de
 eenige overdenking van dese waerheyt/
 om in het Paradijs te raken / zoo men
 niet heel van zins is verloozen te gaen.

't Is wel vergeefs dat de mensch de
 rust / en de vermoegingh in dese werelddt
 soekt/ want sy is altijd eē stormende zee/
 daer de wint der ongeluckē altijd blaest.
 Heden sachtmen/ morgen weentmen: zo
 ons de hoop van eenig goed verblijd/ de
 breez van eenig ongeluk quelt ons. De-
 se sal ons komen ter Bynploft nooden /
 en die ten lijk te gaen. Wy hebben 't eene
 ooz niet zoo haest gheleend / naer 't ver-
 hael van een aengename tijdingh/ of wy
 moeten 't ander strekken om redenen te
 hoozen die ons benauwen. Zoo men de
 eenzaamheyt bemint/ onse ghedachten
 onderhouden/ ons meest van onse verle-
 de ongelukken. Zo men zich vermaecht
 in de geselschappen/ de jalouzy / de nyt/
 nieuwsgierigheyt/ toorn/ raserny/ de lief-
 de/ hoogmoed/ en de gulsigheyt/ alle son-
 dige/ en pzykelyke herts-tochten/ of be-
 geerten/

geerten / nemen dan onse zielen in / we-
fende gedwongen te bassen met de Hon-
den / en te huplen met de Wolven; is dit
niet eer een helsch / dan Hemels levent?

Ick kan 't my niet bedencken / hoe
dat de woereldsche menschen niet begee-
ren dan hun tijd te verdrjyben / daerse
in gedurige vreesse van de dood zijn / de-
wijl de tijd niet anders is dan een ghe-
volgh van oogenblikken / en minuten /
die de korthepdt onser dagen afmerken.
Inboegen dat sy / de tijd begherende te
verdrjyben / daerdigh wenschen te ster-
ben / en nochtans is hen 't noemen van
de dood verbaerelijck. Wat my aengaet
ick geloof dat het een straf van d' Hemel
is / en dat God toelaet dat dese godde-
loose zielen / die niet leven dan hoor de
wozmen / en dupbelen / in hun misda-
den blind zijn / om straf aen straf te voe-
gen. Want hoe wel zy hun tijd naer
hun welgebatten door-bzengen / en dat-
se hun vermaeck nemen / naer 't humeur
dat hen bezit / ebenwel wordense ghe-
quelt in hun gheneugten zelf; dewyl al-
de valse geneugten niet dan soethepd in-
schijn / en bitterhepd in der daet heb-
ben. Ick neeme u tot ghetuyge / leser;?
swijght de waerhepd niet aen uw' ghe-
wisse; hebt ghy oopt eenigh vermaeck /
21 7 gesmaekt/.

gesmaekt/ sonder aen lichaem / en geest
 gequelt te worden / ick wil seggen son-
 der eenige smert te gevoelen / of sonder
 eenighe droefheyd te hebben? en heeft/
 belijdt het bypelyck/dese quelling/smert/
 of droefheyd / u niet meer suchten van
 leed-wesen upt den boesem ghetooogen/
 dan ghy'er van blijdschap in 't midden
 van uw geneugten ghestort hebt? hebt
 ghy ooit iets schoons gesien / daer ghy
 't ghesichte niet met duysend klachten
 van ghekocht hebt / 't sy om heur afwe-
 sen / verlies / of wanhoop van haer te
 besitten? en ick wed datge nooyt eenigh
 goed bezat / sonder daer van de intrest
 met veel ongherustigheyd te betalen;
 want ofje u al verheben zaeght tot de
 hoogste trap van uw eergierigheyd / de
 breefe van te vallen heeft neffens u op
 uw troon gheseten. In boegen dat hy/
 hoe wel hy met fluweel / of goud-laken
 was bedeckt / ebenwel ghemaect was
 van roose-boomen hout / daer alle oo-
 ghenblichen de doornen aen-groepen en
 wassen. Zo ghy nu veel schatten hebt/
 sult ghy my niet belyden dat uw Pal-
 lepsen vol zorgh - bloemen sijn / in de
 zorgh daer ghy u siet / om die te bewa-
 ren/dooz de breefe van haer te verliezen/
 of dooz 't berou van haer qualijck ver-
 kregen

kreghen te hebben. Hebt ghy u oopt op een feest gebonden / daer uw ghemoedt soo goeden cier als uw lichaem maecte / en daer 't leste gherecht u soo wel smaecte als het eerste ? zyt ghy oopt op Comedien gheweest / sonder dat de geck van 't spel met u geckte / ziende dat ghy niet u sotheden / de sijne quaemt bekijken ? endelijck kies een uur in al de gheluckighste dagen die ghy beleeft hebt / en perst u memozy / datse u vertoont alle dese valse geneughten / die ghy dese klepne tijd hebt gebiert / ghy sult / soo ghyse ontleed / bekennen / datse u niet vernoeghen kunnen / dewijl uw blijdschap / en gheluck niet stonden dan aen uw bedorven inbeeldingh.

Ick vzaegh u alle dese vraghen niet ongeboegelijck / dewijl ick / nae veel eerbarentheyt / gedwongen ben te verklaeren / dat ick 't geneught / in de geneughteit self / daer ick van verbult was / nimmer bont. Want soo ick de oogen op een behaeghlijck schepsel wozy / de kennis dien ick van heur broosheyt / en elenden had / maectese my tegen / wel wetende dat de aerde die het teelt / niet eyghens heeft dan d'ongestadigheyt. **Lupsterd'** ick neerstigh naer eenigh gesangh / mijn inbeeldingh vertoonde my daetelijck /
dat

dat het een soete lucht was/ die/ met or-
 der / en op maet ghedzeben / mijn ooren
 kittelde. Daer by gebzack'er altijd pets
 aen 't ghesangh / of de toon / dat mijn
 gheest onboeckte upt de slupmeringh /
 daer de bedziogende tooberijen van dese
 Sirenen haer by na toe gebzacht hadden.
 Ick ben oock dickwils op heerelijcke
 feesten gheweest/ maer/ sonder lieghen/
 ick heb'er nimmer de soetheden ghe-
 smaect/ daermen de oberdaet so hoogh
 van prijsst/ in 't tegendeel heeft mijn lig-
 haem / soo wel als mijn geest/daer dup-
 send-mael de smert van de pijn-banck
 geleden/ 't sp dooz dwangh van te dzinc-
 ken/ sonder dorst te hebben / of te eeten/
 sonder honger / of apetyt te hebben / of
 dooz noch gedwongen te zijn soo langh
 aen tafel te blijven / als in 't bedde / ten
 minste vooz seben of acht uuren. En
 met al dat noch verbonden te zijn te
 spreken met persoonen die hun verstant
 t'hups gelaten hadden / en die tegens u
 niet sullen spreken/ dan al rupsende/ ge-
 lijck of sp/dzoncken wordende/ stom ge-
 worden waren. Ick sal hier van elders
 breder spreken; laet ons voozder gaen.
 Eyndelijck heb ick alle dese valse ge-
 neughten / die ons verstant verblinden/
 en onse rede / in onse ghewillige swack-
 heyt/

heyd/ betoberen/ nagelooopen / maer ick was niet beer / of wiert moede van het loopen nae heur wint : want nae alles/ schoon men zijn wensch heeft / besitmen niets wenschelijcks. De grootheyd/ rijckdom/ gesondheyd / het groot ghetal vzienden/ kinderen / en duyzend diergelijke gelukken / zijn alle maer een vermeerdering van ongeluk / en nieuwpak van elende/ zonder de liefde Gods/ en zijn naesten. En wat blijck isser dat een ziel / die met soo stercke ketenen in de werelt is ghebonden / zijn tseblucht veel kan nemen tot den Hemel / om sich in ghedachten / met zijn wel beminde te onderhouden. Ons hert moet wel zuiver zijn / om dese kleine scheidung met sich selve te doen / dewijl onsen geest altijd onse harts-tochten volght/ die nimmer klein zijn/sonder eē besondere gaef/ in de tegenwoordigheyd van soo geboelijke oogmercken ; ghelijck de grootheden/ en rijckdommen zijn. Daer uyt komt dat de wijsen dese soorten van gaben/ by de dingen stellen/die sy eer moeten breefen dan wenschen.

Ick sou wel willen weten wat het is dat de menschen geneugt noemen / is 't het besitten van groote rijckdommen/ sy behoorden noch ghesondheyd te hebben/

ben/om de zoetheiden/diense sich inbeelden/ te smaken ; maer laten wy hen het een/ en 't ander toe / dewijl zy alle bey te samen niets sijn. Ziet hen dan wel gesond/ en heel rijk. Nu wat is de gesondhepd meer dan een ongeneselijke ziekte van een traghe koozts : want daer is geen soo gesonden mensch / of zijn pols/ soo wepnig als het is/ slaet/en hoe kleyn dat de koozts is / 't is altijd de doodkoozts / dewijl zy ons nimmer verlaet. En daerom / is de ghesondhepd een onghewoelike dood / mits wy sonder ophouden sterben. En wat de rijckdom belangt / zy is niet dan een ghebruyckfruct van een wepnig gematigde lucht/ dat 's te segghen / een kleyne lultote vooz de noodsakelijkheden van 't leven/maer niet vooz de onghelukken / of elenden / mits heur wortelen in ons inghewand ghe-ent sijn. Komende dan met al de schatten des wereldds / niet doen / als kleyne hutten maken vooz de ongemacken / so hebben de armen niet veel te lijdē: de hagel/en de regen van hun noodsakelijkheden sijn haest ober / en nae de storm genietē sy eē stilte/die altijd duurt.

Ziet daer waer in de gesondhepd / en de rijckdom bestaet / waer in sijn nu de geneugten ? ghy sult my seggen/ dat een
rijk-

rijk-man doen kan wat hem beliest / en
 dingen bezitten / die hem de liefste schij-
 nen : ick belyde 't ; maer 't is daer upt
 dat ick het boozspel van sijn ongheluk-
 ken spel : want 't is een wonder een
 maghtig / en deugdelijk man t'samen te
 zien / want de aenbechtingh is te ster-
 ker / en 't ghebaer te blykelyker / als de
 wil gheen tegenstand vind : in voegen
 dat men altijd / met een bype maght/
 wikkelt in de gebaren van God te ver-
 toornen / en te lichter / als de oogmerken
 van de misdaed ons van alle kanten
 omringen. Daer by bestaet de vernoe-
 ging niet in 't besitten van al 't geen dat
 men begeert / dewyl de goeden self / die-
 men besit / waerelyke quaden zyn. Ick
 wil datmen de Ozakelen van alle Bi-
 storien vzaegt / om te weten / of oopt een
 man een aersch goed heeft beseten / zon-
 der metter tijd te zien dat de smert van
 haer veranderingh / en sijn verderf on-
 mpelyck waer. In voeghen dat de
 rijken / onghelukkig met hun schatten
 geleest hebbende / zonder de vernoe-
 gen diese sochten / gebonden te hebben/
 noch elendighen storven / met hun rijck-
 dormen / moghende daer van niet in 't
 gra dzaghen / dan de Copp van 't von-
 nis dat hen verwees.

Zooge

Zooge my noch voorstelt dat de ghesondhepd een van de rijckste gaben van de natuur is / en datmen met haer / de zoetheden / die hier beneden zijn / kan smaken ; ick wil 't oock gelooven: maer waer zijn dese zoetheden ? weetmen niet dat onse vaderen het zaed daer van / dat God op d'aerde had ghestoort / dede sterben / dooz de beet van desen doodelijckent Appel / daer sy hun verdoentelijcke Ape- tijt mee verzaden wilden / en dat onse vruchten / sedert desen ongeluckigen oog- genblick / niet gewoest zijn dan bzaemen / en doornen / of bitterhepd / en suren wijn. Daer by maect ick / buypen 't belangen van mijn conscientie / tusschen de ziekte / en de gesondhepd / gheen onderschepd / upt oorzaeck dat mijn lichaem / als ick dooz eenighe ziekte te bedde ligh / de grootste last van de ziekte lijd / en dat / gesond zijnde / de koozts der herts- tocht- ten mijn ziel noch meerder quelt. In- voeghen dat ick van dese twee qualen meer de laedste dan d'ander vrees. Wat overdadigheden zijner niet die een wel- varend man niet begaet ? zijn ghesond- hepdt maect hem zoo hooghmoedigh / dat hy zijn begheerte buyght naer 't gheen hem in de zin schiedt / hoe sot datse oock is : oordeelt wat ghebaar hy loopt /

loopt / dewijl een blinde hem tot leyds-
man dient.

't Is oock gewichtig te bemerken dat
de ghesondhepd wenschelijck / noch nut
is / dan booz de zalighepd van de ziel/
dewijl 't gewis is / dat ons 't leven niet
is geleend / dan om de talenten / die ons
God in hande stelt / naer zijn macht wel
te besteden ; alsoo dat die geen die meest
geplant / en zijn tijd best gebuykt heeft /
de meeste vrucht sal hebben / en naer
zijn arbeyd geloont zijn. Hoe veel sijner
die'er roem op-draghen datse noyt zijn
zieck geweest / maer zoo men hen vraeg-
de waer toe datse alle dese schoone ghe-
sonde tijd gebuykt hadden / ick meen
datse / sonder liegen / gedwongen soudent
sijn te belijden / datse die soo vermake-
lijck hebben dooz-ghebocht alse mogh-
ten / onder 't gheboel der werelise ydel-
heden. Eenighe in 't liefkoosen van de
Jufferen / alle mozghens / jae self in de
kerck / en haer 's namiddaghs op de Co-
medien te leyden / en des avonds op een
banket / en ten dans te verzelfschappen ;
is dat zijn talent niet met een goede be-
ballighepd besteed ? andere sullense ver-
sieten hebben in de goochel-spielen / daer-
se met gheestighepd beurser sneden ?
wat dunckt u van die tijd-verdrijf ? ziet
hier

hier de vruchten van desen schoonen boom die de gezondheid teelt. Versaeder u lust mee soo veel als u belieft / ick heb liever van honger te sterben / eer ik'er van proeven wil / dewijl dit nieuwe verboden vruchten zijn / daer ons verlies / en saligheyd aenhangt.

Ick sal de order / dien ick beslooten heb / beginnen te vervolgen / begrijpende al de valse geneugten des werelts in de zinnen van 't ghesicht / 't gehoor / de reuck / de smaeck / en 't geboel / en falsen naer mijn booz-nem/d een van d'andere by hoofd-stukken afdeelen.

Wat is het schoonste dat op aerde ons betooveren kan ? zijn 't nieuwe tynnen / die over een komen met die van de Koningin Semiramis, of die van Tiberius, omfloten met Cristal? laet ons dan soetelyck kloppen aen de poort / en onse geest de vrydom geven / dat hy met zijn ghedachten daer in macht wandelen. En als hy wederkeert / hem dan ghevraecht : wat hebt ghy ghestien ? hy sal ons antwoorden / dat hy de schoonheyt sagh van een onepndelyck ghetal paden / die met Jasmijnen / soo veer als men sien kon / overwelft waren / daer de lucht / schoonder reuck gaf dan die van 't gelukkige Arabia : dat hy een
ommoe-

onnoemelijck ghetal bloemen heeft gezien / die alle / ghelijck nieuwe starren / van allerhande vertwen / de Hemelse inglants / en schoonheyd tarten : dat hy noch gespeurt heeft duysend / en duysend Fonteynen / daer de konst / de natuur overtreffende / met haer hoofd-werken prouckte. En dat hy endelijck in yder tred dien hy voorzette / verdoolde in nieuwe dool-hoven van wonden / waer van hem 't ghetal verbaesde / en glants verblinde. Laten wy hem niet voorder onderbzagen / maer tot de kennis komen / van wat natuur de aerde is / die alle dese uytneemtheden voortbrenghet. Zoomen wat dieper graeft / de stanch der aerd-padden / en slangen / en de quade vergiftinge van de mest / die 'er de grond-best van is / sal de omswoebende lucht wel haest ontsteken / en al dees ooghmercken / die ons soo aenghenaem scheenen / in 't eerste graf van heur niet begraven. Hier sietghe dan hoe de aerde / die al de geschapen dingen / tot een graf / en dood-kist dient / sedert haer verbloekt-dag / de legerstee en grondbest van dese blinckende dieren geweest is. Wat de stof belangt / sy is van aerde die gedi-steleert is door de stralen van de Zon / en verkeert in een Cristalyne bochtigheid /

heyd / die sachjes dikker wordende / al-
 lengs / door de selve kracht van de zon/
 tot de gestalte deser bloemen komt / daer
 de weyden / en tupnen eenmael 's jaers
 mee verciert worden : en boeghter de
 konst pets aen / 't is my ghenoech datje
 d'elende van de werck-man kent / om
 de waerde van 't werck te weten. In-
 boegen datmen / na wel gespeurt te heb-
 ben / binden sal dat al dese wonderen/
 ghe-ent in mest / niet anders zijn / dan
 aerde onder een / als gherenigde / en
 bochtige aerde / dewyl zy van heur ey-
 gen naem aerd / en water bloemen hee-
 ten. Het water bloeyd altijd wech / en
 wy volgen 't ; de bloemen hebben maer
 een dach / en wy hebben maer een nacht /
 en d'aerde alleen blijft / om aen al te sa-
 men booz een graf te dienen.

Ziet daer de afbeeldingh / of eer het
 overschot van u schaone tupnen / sonder
 argh / en konst naer 't leven getrocken.
 Wandelt daer vryelijck soo langh als je
 wilt ; maer houd / aen yder end van de
 paden / rekeningh van uw treden / mits
 ghy / van welke syde datje gaet / recht in
 't graf tred. En sose begeerig wort om
 tupltjes te maecken / vertoont u dat ge-
 lijk ghy heden de bloemen vlycht / God
 mozghen u zal plukken / soo 't waer is
 dat

dat ons leven een bloem gelijckt. Doch ick vind'er geen vergelijkingh in / om dat de bloemen / een bepaelde tijdt hebben / en de menschen dickwils sterben eerse ghebozen zijn / makende van heur moeders buxck een graf / in plaerse van een wiegh.

Besiet op uw ghemack de schoonheden van dese tuynen ; maer keert'er niet meer : want zy nemen oozlof van u in dien selven ooghenblick als ghyse siet / pder blaesje van de wint doet'er yet & verliesen / en de zon / die haer doet ontlupken / verdzoogt endelijck uyt jalouisy heur glants. Inboeghen dat ghy / behaegt u 't licht der blixemen / om dat hee blinckt / vernoegingh keunt vinden in 't aenmercken van dese standeloose / en veranderlijcke oogmercken / dewyl zy gheelijck een blixem / niet doen dan blinken / en sterben in een oogenblick.

Gaet dan haerdig uyt dese tuynen / uyt vreesse datje daer mocht aenghebochten worden / ghelijck onsen eersten Vader / en vertoond u dat wy ons selven tuynen zijn : dat onse levens daer van zijn de bloemen / onse tranen de Fonteynen / onse klachten de Echos / onse lichamen de boomen / en onse elenden de vruchten. En dat wy alsoo goet te wandelen
B
hebben

hebben in de woeste paden van onse herten/ sonder boozder te gaen / dewijl onse zielen in 't midden van dese tuynen/ zijn gheplant om'er de aerde van te bebouwen.

Ick moet bekennen dat ick nimmer droeuer ben dan als ick in een tuyn ga/ om dat ick/ al stervende / alle dingen sie sterben. De vruchten verrotten dickwils eerse rijp zijn op de boomen; en soose rijp worden / en ghy'er niet plukt/ zy plukken haer self/ sich latende vallen op de aerde/ die haer klepne mest-hoop verwacht. De bloemen wenschen u 's morgens goeden dag/ om datse maer een mozghen hebben: want soo ghy'er 's avonds wederkeert ghy vindt'er niet dan de wortelen. Also is 't met ons/ hoe veel sietmer die al opwassende oud zijn/ dewijl zy weynigh tijdt te leben hebben/ en noch meer andere/ die ons in 't rijzen van de zon groeten / en 's middags niet meer t'hups zijn / hebbende alrede van leben/ en wooning verandert. En alles overgaende; alsoo passeert de glorp des werelds.

Maer sijn nu gebleven dese heerlijcke tuynen / of eer dese ontsienelijke Koningin/ en desen maghtigen Keyser / die'er 't allen uren wandelden? de bloemen/ boomen/

boomen / vruchten / en de fonteynen /
 de hovenier / de meester / en de mee-
 steresse / zijn al heen / en hebben ons
 niet over laten blijven / dan de aerde /
 om daer in / ghelyck ick u gesecht heb /
 de vernietingen te begraven. Ach! hoe
 aenghenaem zijn de tunnen der kerck-
 hoven vooz die gheen die weten wat de
 ware vernoegingen zijn: want 't sy dat-
 men besiet heur langhe paden / bedeckt
 met de dooden haer schimmen / 't sy dat-
 men bespeurt de verschepdentheyd der
 vercier-bedden / vol van duysend woort-
 telen van / eertijds / ontloken bloemen ;
 't sy datmen bemerckt de kabinetten /
 en de afschutselen / daer soo veel licha-
 men liggen in de schaduw van d'onder-
 gaende zon ; het dient al tot vermaeck
 vooz de verstandighen / om dat sy daer /
 tot onderhoud / soo veel stof vinden / dat
 het haer daer nimmer verdziet : vraeg
 het Diogenes , hy sal u antwoerden dat
 hy noyt andere paen bewandelde / en dat
 hy nimmer uyt sijn Ton gingh / dan om
 vermaeck te scheppen in dese tunnen /
 daer men alle ooghenblikken nieuwe
 wortelen van bloemen ziet planten.
 Wandelt daer somtijds / en weet my
 eens te seggen of dit niet de aengenaem-
 ste plaetsen des werelids zijn.

Zullen dit de heerlijcke Pallessen zijn van een nieuwen Salomon, of een andere Darius, die u aenstaen. Verhaelt my ten minste wat ghy daer schoons invind / op dat ick'er u mijn meningh / en gheboel van seg. Ick speur wel dat het Marber / en de Porphir / konstelijck doorzocht / u alree noodigen om'er in te gaen / en alles te besien ; maer 't schilt my niet / dewijl yder de smert van sijn swackheyd lijd. Ick beelde my oock in dat daer op de glants der vergulde solderingen / en de t'zamen boegingen van duysend kleuren / in de tappten / daer het goud / yde / en de paerlen yder op sijn plaets gewrocht zijn / u tot verwondering zullen opgetoogen hebben. En dat endelijck / de kabinetten / kameren / en galderijen / op verscheyde manieren verciert / en verrijckt / maer alle in wonderen blinkkende / uw geesten eenige tijd sullen ghestut hebben / in dese opzotingen van swackheyd. Laet my ten minste toe / de betoveringh / die u zoo krachtig verblint / met d'eenige kracht der rede / te ontdoen.

Zoo ick toe sta dat alle dese Pallessen geheel / van Marber en Porphir zijn ghemaect / en noch / tot een te grooter wonder / met goud / en silber verciert.

Zultge

Zultge my nochtans niet belijden datse
 soo veel als gast-huysen sijn / dewijl de
 ongelukigen/ elendighen / verlemden/
 en zieken / die op 't uytterste zyn / daer
 logeeren ? te meer/ geloofte dat de ver=
 standigen/ buyten de noodzakelijckheyd/
 onderschept maken tusschen de aerde en
 't goud ? dit is maer een dingh in hun
 achtigh. Inboeghen dat de hutte van
 een armen Herder / met stroo ghedeckt/
 hen schoonder sal schijnen dan alle dese
 Koninglijke huysen. En seker ick bin=
 de groote blijck in de rede om hun par=
 ty te houden : want wat is een heerlijck
 Paleys meer dan een groot beelt van
 ydelheyd / dat de schichten der blixemen
 voor 't wit dient. En soo 't by ghebal
 heur bzant ontkomt : de tyd bereydt'er
 allengs / het nest der rabens / en kau=
 wen / op dat sy op de verbaerlijcke toon
 van haer gekrijt/ en geroep / de onschu=
 welijcke noodt van heur vernietingh /
 voorts hands/ verkondigen.

Men moet sich ober geen dingh/ son=
 der de natuur daer van te kennen / ver=
 wonderen. Zoo de glants van 't goudt
 u eenighe aenschouwingh van verwon=
 deringh ontrect / breekt daetelijck de
 vergulde schozse van dit bedrieghende
 ooghmerck / en ick verzeker u dat ghy
 daer

daer niet in binden sult dan berou / en
 schaemte / om dat alleenlijck aenghesien
 te hebben. De wijsen begheeren nimmer /
 hoe rijck datse sijn / groote paleysen
 te doen maken / en noch minder de
 heerlijckheden daer van by een ander te
 gaen sien / om dat sy in de staet van
 Keyfers en Pelgrims / sich veruoegen
 in gasterijen te logeeren. En dewijl sy
 niet anders dencken / dan hun pelgrim-
 magie vaerdigh te eyndigen / soo willen
 sy de moept niet doen / van een tred
 uyt'er wegh te gaen / om de rijckdom-
 men van een nieu logement te sien ; sulck
 een haest hebben sy om hun loop ten en-
 de te brengen.

Vertoond u onderwijlen hoe veel
 Heeren / Princen / Koninghen / en Key-
 feren / dat'er in de werelt gheweest sijn /
 sedert de eerste oogeblick van sijn schep-
 penis.

En beelt u nae dese gedachte noch in /
 dat yder van dese Heeren / Princen /
 Koninghen / en Keyseren / heerelijcke
 Pallesen gehad hebben / de een schoon-
 der dan d'ander / naer de staet van den
 eyghenaer. En bedenckt nae al dat eens
 hoe alle dese menschen t'saem soo wel
 tot stof zijn ghebracht als de paleysen
 dien sy bewoonden : en dat door een
 nieuwe

nieuwe straf des Hemels hun namen/
 en de gedachtenis van hun ydelheden in
 de verghetenis soo diep begraven sijn/
 datmen de aerde zou moeten opgraven/
 tot aen haer centrum / of middelpunt
 om daer tekenen van te binden.

Dickwils heb ick nieuwigierigh ghe-
 weest om de heerelijcke tinneringen te
 sien / daer de konst / en de natuur / sonder
 rijt / en twist / heur uytneementheden /
 rijckdommen / en al heur vertieringhen
 met sulck een aenballighejdt t'samen
 mengde / dat de aller-hardneckighste in
 't verachten der schoone dinghen / sich/
 door een stercke behaeghlijckhejdt in
 heur aenschouwingh / bewoogen voelde.
 Maer als de ooghen heur loncken ghe-
 schooten hadden / op duysend schoone
 verwen / dat'er 't ghesicht van staerde/
 waren zo soo gretigh niet in haer be-
 merckingh. En dan ontdeckte de geest/
 ober dese ydelheden practeseerende / daer
 met een de valschejdt / en de bedrieger-
 ry van : en inder daedt / wat ghelijck
 het / dat een man hem overrompelen
 laet / door 't zien van een groote hoop
 aerde / gekoocht / en gekneed door de hit-
 te van de zon / of een onepndelijck ghetal
 steenen / die op malkander zyn gemets-
 felt / en by dese nieuwe zochte daer 't

bezit van begeert / gelijk of 't rijck van
al de aerd' hem rijck kon maecten ; is
sulck een geen medoog waerdig?

Wanneer ick denck op dese verande-
ringh/ die de wereld van eeuwo tot eeuwo
van kledingh en versiersel verandert/
dewijl de volgende tijd gedwonghen is
nieuwe ghebouwen op te richten / op 't
aensicht van d'aerde / kan ick my niet
Democrijs van lacchen niet onthouden/
ziende soo veel Heerlyke timmeringen/
daer 't graf-schryft van heur tomben/
bupten weten van de werckers self/ van
alle zyden in ghebouwen is.

Heb dan geen oogen om te sien/ sooge
sien wilt/ de nesten van de ravens/ of de-
se gast-hupsen vol siecken in 't verstand/
en verblinde in de hersenen ; want het
sal u/ sooge opt 't ghesicht van 't oordeel
weerkrijght / wel haest berouwen dat
ghy uw oogen/ en uw hert te ghelyck op
dese elendige oogmercken hebt gevest :
ick segg elendige / want ghy keunt u in-
beelden / sooghe niet t'eenemael van de
rede zyt verlaten / dat alle dese hoobeer-
dighe ydelheden eer de swachtheyd / en
zotheyd dan de grootheyd / en heerlyck-
heyd / van heur meester doen blijcken.

Zijt ghy nieuwsgierigh om gebouwen
te sien / wandelt somtyds in de heerlyc-
ke

ke galderijen der gast-huysen / gantsch ghetapijt / en verciert / niet met kopere beelden van Licipes, of Phidias, maer wel met bezielde beelden / ghemaectt dooz d'eyghen handt van Godt. En voozder gaende / besoeckt der Katurzeren Klooster / en ghy sult leeren hoe dat men huysen timmeren moet soo wel om de ydelheden des werelids / als de elenden / en ongelucken / te beproeben want dese Hemelsche huysen staen op plaetsen / daer de lucht soo ghesond is / datmen die vol blijdschap / en gheluckschept. Zoo ghy daer begeert te logeeren / ick weet het goeden koop te looden / bzencht de Notarius mee / wy sullen 't contract / als ghy wilt / slypen.

De gheblankette schoonheydt der Vrouwen / zal die u oock t'allen uren met blijdschap / en vernoevingh in hen aensien verbullen ? doet de moeyte / en verhael my ten minste een beminnelijke hoedanigheydt die ghy in haer vind / dewijl ick / sedert dat ick'er kennis van gehadt heb / niet eenen treck van 't aengesicht zonder ghebreck zagh. En ick heb altijd vergeefs gesocht / onder al de uytverkoozenste schoonheden / dese zoetheden / aenballickheden / aentrekkingen / betoberingen / liefs verwekkingen /

en dese heerelijkheden / daer de poeten /
 en de minnaers ons de volmaecktheyd
 soo hoogh van singen. Doch ick heb
 mijn tijd niet qualijck gebuycht / heb-
 bende in heur plaets wateren ghebon-
 den / die behendig ghedisteleert / met
 zoo veel list / als konst ghestreken zijn
 op een bond-blaubvel / met voornem
 om dat blanck te maecten : en sijne po-
 made / dat is een seekere zalf / die van
 self smelt / als se gheleyd is / ghelijck de
 berf op een bereyden doeck. Het ver-
 miljoen op de nieuwe snof / dat d'alder-
 subtylste bedrieght. Het poeder om de
 tanden wit te maken / amandel-koeken /
 of semel voor de handen / een maskes
 geboert met ghewast linnen / om 't aen-
 ghesicht niet te ontsteken. Ziet daer de
 netten daermen hen mee vanght. Ziet
 daer de banden daermen hen mee bind.
 Ziet daer de pferes daermen hen in
 sluyt. Ziet daer het wercktuvg van hun
 neerlaegh / en de stof der toberkrupden /
 die hen zoo langh betovert houden. Hy
 geloofst het die wil / ick stel 't aen de eer-
 varenthepdt / maer sy kost veel.

Wat my aengaet / ick zegh byp uyt
 dat ick gheweest heb van 't ghetal deser
 gequetsten / geknevelden / gebangenen /
 betoverden / maer mijn quetsure duurde
 niet

niet langh; want ick brack wel haest de
 dzaden der netten / die my hadden ghe-
 vanghen / de banden die my hadden ge-
 bonden / en de pzers die my hadden ge-
 sloten / en verstormte de wapenen die
 my verwoonnen hadden / met de kracht
 der rede; en zy was 't oock die my de
 toberkrupden / die my betoverde / hielp
 vernietigen; en sedert dese tijd lachten
 ick alle de schoonheden des wereldds
 uyt. Niet dat ick noch heur macht niet
 breez / dewyl ick een vleeffchen hart heb/
 maer ick triumpheer daer over / dooz
 dien ickse schuboe.

ICK sou my niet konnen bemoeypen te
 lesen alle dese buypenredense beschrijvin-
 gen / die de poeten doen van de schoon-
 heden / om dat zy / in plaets van ons te
 vertoonen wat'er van is / ons niet zeg-
 ghen van 't gheen datf'er zich van inge-
 beelt hebben. De een ghebrypckt al de
 klepne machten van sijn geest / om ons
 te doen gelooben dat de hairen van Da-
 naë meer bloncken dan de zon. Men
 moest die dan bestien dooz lange veere-
 kijckers / mits de minste strael van dese
 star ons verblindt. De ander wil ons
 vergeefs wijs maken dat Cleopatra een
 Majestept / gelijk een Godin vertoon-
 de / maer dat zegghende zepde hy niet /

mits hy nimmer een Godin gesien had. Die houd vermetelijck staende dat Penelope de vercieringh was van al des werelchs schoonheden / en mooglijck sal hy'er noopt gesien hebben / en noch minder die vooz haer gheweest zijn / en die nae haer in verscheyde plaetsen zijn geboozen. Dese wil vast verdedigen / dat Lami eenigh / en sonder weerga in alle dinghen was / accordeert nu dese vier Musicanten / zoo ghy keunt / ghy sult uw tijd verquisten. Doch 't gheen ons tot een les kan strecken / is datmen 't seggen van een ander niet seer gelooben moet / als 't boven onz' oordeel gaet / delwijl 't fenijn der werelchse ydelheden / soo wel dooz de ooren / als de ooghen in onse ziel glijd. Laet my toe dat ick u met wepnigh woorden zegh / wat'er my van dunckt / of eer wat ick'er van ghehoof / volghende de meyningh der wijfen.

Ick hou dat de 3de veel schooner / fijner / en blinckender is / dan d'ontleende hairen der vrouwen. En bemerck in 't vooz hy gaen / dat ghelijck de 3de een werck der woymen is / heur hairen woortelen sijn van lupsen. Dunckt u niet dat het glas van een oolike spiegel / hoe quaelijck dat het gepolijst sy / altijd schoonder

der is dan heur voorhoofd / dewijl de
 rimpelen daer altijd ophomen / en alle
 oogeblicken aengroepen ? oordeelt ghy
 oock niet zonder vleyery / dat een stuckje
 glas / klaerder / en aenghenamer is dat
 heur ooghen / die'er elende alle morgens
 op 't aengesicht doen leken ? staet'er wel
 zoo kleynen wilde bloem in kuplen / die
 niet duysendmael sonder vergelykingh
 schooner zy / dan de konstighe roosen
 van dit gemaecte vermiljoen / daer zy
 heur wanghen mee vercierem ? zultghe
 noch my niet belijden dat het vaelste ko-
 rael rooder is dan heur lippen / soo de
 konst daer niet toe-gedaen heeft ? durft
 ghy staende houden dat'er boesem eeni-
 ge vergelyking by het sneeu heeft / be-
 halven in de broosheyd van Natuur / de-
 wijl 't een allenghs smelt / en 't ander
 sonder ophouden vergaet ? dat is 't noch
 niet al / beelde u in dat heur lichaem is
 een Appotekers winckel / en heur aen-
 gesicht een Alcomiste kamer / inboegen
 dat ghy / van welke zyde dat ghyse aen-
 schoud / nimmer siet dan heur schadu-
 wen / om dat sy verborghen zijn onder
 soo veel pleysteren / pomade / vermil-
 joen / doecken / en andere beuzelinghen /
 dat het onmooghlyck is te bemercken
 hoe datse van binnen zijn. In voeghen

dat men wachten moet tot den dagh
van heur overlijden: want dan wort de
Maske afghenomen / heur aengezicht
ontdeckt heur rimpelen / heur ooghen
heur etterighe dracht / de wanghen de
doornen van al dees valse roosen / de
lippen heur bleekte / de tanden heur
swartighepd / en heur boesem heur wee-
ke / en hanghende elende / dat / medoogh
verweckende / verschrickthepdt baert.
Zoo ghy nae al dat noch van zins zijt /
u ober dese schoonheden te verwonde-
ren / soo voor seggh ick u dat ghy noopt
van dese zothepdt sult genesen.

Waer zijn dese vermaerde antijcse
schoonheden / zoo gepresen in d'een / en
d'andere aerd / ghebleven? dese Helena
van Grieken / die de muuren van Tro-
pen ontstact. Dese Lais van Cozintien
die haer soo veel aenbidders maecte
alsse wilde. Dese Semiramis, wiens
heerlijck ghelaet al de wereld waerdigh
was. Dese Dido, wiens aenlockent-
heden de schepen / ja gantsche bloten na
heur haven van Carthago lockten; en
dese Lucreia, die de grootste gheesten
bezigh heeft ghemaect om heur loff te
schryben? Seggh me doch / waer is nu
Paris, Narcissis, Adonis, Hipolites,
Pyramus, en Alexis, die de Zon in
schoon-

schoonheydt tarten ? al verschenen / en
 verdwenen als een weerlicht / en daer
 nae heeft de blixem van de tijd / die alle
 dinghen verteert / hen al tot asch ghe-
 bracht.

Maer zijn noch dese konstige / en uyt-
 nemende wonderheden die van alle zy-
 den de sterffelijche tot heur besichtigingh
 noodighden ? dese seltsame Pyramiden
 van Egypte ? desen soo vermaerden
 toorn / door Prolomens gheboud / in 't
 Eylandt van Paphos ? dese muuren
 van Babelonien / daer alle daghen drie
 hondert duysent mannen aen arbe-
 den ? desen Tempel van Diana in Ephe-
 sen / daer eertijds gants Asia twein-
 tigh jaren toe verbruyckte ? dit graf /
 daer de Coninginne Arthemise , heur
 man niet konnende verwecken / door
 besloot zijn gedachtenis eeuwigh te ma-
 ken ? dit groote / en wonderlijcke beelt /
 of Kolosjes van de zon / dat de haven
 van Rodes doorluchtigh maecte ? dit
 beelt van den Olympiaensen Iupiter ,
 gemaeckt van yvoor / door de ornabol-
 ghelijcke Phidias ? Al dat heeft men op 't
 toneel des wereldds gesien / gelijk de ver-
 cierungen van de Comedy / maer 't spel
 daer van ghespeelt zijnde / is alles ver-
 dwenen.

Een vzeemde saeck / de wereltd heeft
 maer seben wonderen voortghebzacht/
 en heeft'er niet een heel konnen bewa-
 ren / jae self de stucken daer van. Wat
 soeckit ghy / wereltdse menschen / hier
 beneden sekerheyd / dewijl de aerde self/
 niet konnende van Natuur veranderen/
 in alle ooghenblichen van aenghesicht
 verandert ? wat is 't datje daer soo
 schoon vint / zoo al 't geen dat oopt ver-
 wonderlijck was/niet dan slijck en mest
 is ? wat vernoegingh konnen wy'er
 genieten/ soo wy al de lucht dien wy aef-
 semen stinckend maken / dooz de stanck
 van onse elenden ? wat goed hoopt ghy-
 'er / zoo 't toedzinghen der quaden ons
 daer verdrückt / en t'allen uren ver-
 smacht ? kan daer pets zijn datje be-
 haegt/ dewijl de schrick/en de verbaert-
 heyt gegrabeert zijn in de borin / daerse
 de natuur in maectt ? loopt vrpelijck/
 soo lang als 't u belieft / dooz de werelt/
 met voozneem van te zien al heur pdel-
 heden/en ghy sult my op 't tipje van uw
 bertreck weten te zeggghen / of ghy uw
 tijd wel/ of qualijck besteed hebt.

Waertlijck ick heb noch niet konnen
 begripen / hoe dat'er soo zotte luyden
 konnen zijn / die de klepne tijdt diese te-
 leven hebben/ verslijten in de wegen van
 ver-

verschepde tochten. Ick wil liever door
 een gevangenis gaen / om'er de elendige
 te besoecken / dan door Europe om'er
 uptnementheden te besien: want wat
 profijt sou 't my zijn / ghezien te hebben
 een deel der Monstereen die de Natuur
 teelt / en bewandelt te hebben de sterck-
 ste steden der vyanden van 't gheloof / en
 verkeert te hebben met de Barbaerse
 volckeren die 't bewoonen?

Al dees valse geneughten souden my
 niet teelen konnen / dan warelyck / en
 mooghlyck onnut berou. Ick magh u/
 sonder lieghen / verseeckeren dat ick/
 alwaer 't dat al 't schoonste / en uptne-
 menste bande werelt vooz by mijn hups
 passeerden / niet eens het hoofte vut het
 venster sou steken: om dat ick soo veel
 ydelheden heb ghesien / dat ick onghe-
 loghen groote moeyte heb om de beel-
 denissen daer van vut mijn memozy te
 schrybben.

Helaes! hoe veel zyner in de Hel / die
 wel wilden blind ghebooren te zijn / de-
 wijl zy / door oogen gehad te hebben / zijn
 verwesen. Dat betwoogh een Propheet
 te roepen dat sijn ooghe sijn ziel gheroofte
 had. En inder daedt onse loncken zijn
 soo veel als Rovers / die onse vryhe-
 den roben / en die met een bandt onse
 zielen/

zielen / en herten te ghelijck onderwerpen. Daer upt koomt dat Ieremias ons versekert dat de dood dooz de vensteren der ooghen inkomt. S. Omer, blindt geworden zijnde / kreegh zijn ghesicht te Utrecht weer / dooz de verdiensten van S. Vedast ; maer toen hy zijn heyligheden had ghesien / eyschte hy op nieuw zijn eerste blindheydt / oordeelende met groote rede / dat Godt hem dese ooghen had doen verliezen / om hem t' allen uren die van de ziel te bewaren. Men leest van Anaxagoras dat hy / ghebræeght sijnde waerom dat hy in de werelt was / antwoorde / dat het was om te zien / en de zon t'aenschouwen. Laet ons hooger klimmen dan hy / dewyl 't gheloof ons heur ladder leent / en bezien met de ooghen der gheest / niet desen star / oorsaeck der duysternissen ; maer eer desen Goddelijcken zon der gherechtigheyt en liefde / wiens zoete licht / en stralen de Koninghlijcke Profet duysentmael daeghs deden suchten / toen hy seyde : Mijn oogen aenschouwen gedurigh mijn God ; ghelijck het eenige oogherck dat ick behaegelijck vinde.

Samson viel in 't midden van zijn ongelucken zijn God niet moepelijck / met de stomme gebeden van zijn suchten / en tranen /

tranen/ dan om zijn eerste kracht te her-
 krijgen/ en niet zijn eerste ghesicht/ om
 dat upt zijn ooghen ghesprooten was de
 oorzsaeck van sijn elenden. En de Heylige
 man Iob, gelijk S. Ian Chrysofostomus
 seght / verschrickte niet dat hy den
 dubbel met allen stucken zaghe ghewa-
 pend/ en doende om hem aen te grijpen;
 maer bleef onbeweeghlyck als een
 Rots in de stormen der quellingen daer
 hy van besprongen wiert. Desen groo-
 ten S. seghe ick/ wiens moed de gantsche
 Hel weerstond / had nooyt soo moedigh
 geweest dat hy een Maeght durfde aen
 zien/ wetende dat een eenige aenschou-
 wingh/ de oorzsaeck van onse verdoeme-
 nis kan wesen.

Maer laet ons daer de werelt met al-
 le dese ydelheden : het is tijd / mijn zie-
 le / de ooghen naer den Hemel te heffen/
 en te roepen met S. Augustinus, dien
 Goddelijcke zanger / die met zijn stem/
 vol aentreckelijckheydt / de menschen/
 en de Engelen teffens optooghe. O gants
 Aenbiddelijck licht! dat duysend, en duy-
 sendtmael in een ooghenblick over, en
 weer over mijn Horisont schijnt, ver-
 hoor toch een weynigh desen armen blind-
 de, en streckt hem de hand van uw goet-
 heydt; om zijn elenden te verlichten.

Want

Want inder daed / soo zijn Goddelijcke
 genade-roepingh u geen nieuwe maght
 gheeft om de bandt van uwo verblind-
 doeck te scheuren / ghy sult nimmer op-
 staen uyt het verkens slijck / daerge door
 uwo onnoemelijcke misdaden in ghebal-
 len zyt. Ick sal dan altijd om hulpe roe-
 pen / Heer / soo langh als ick roepen
 kan / mits ghy het alleen zyt die my
 helpen keunt. Ick weet wel dat mijn
 sonden groot zijn / maer hoe wtnement
 datse zijn / heur ghetal is altijd bepaelt /
 en uwo ghenade onteyndelijck. En sooge
 my eertijds hebt ghehulpen / sonder dat
 ick'er u van bedanckt heb / laet het u
 ghenoegh zijn / Heer / dat ick'er de mis-
 daet van beken / en die ondanchbaer-
 heydt belijde. Ick verstout my om u te
 quellen / dewijl uwo oogh alles door
 dzinght ; inwoegen dat ghy in mijn hert
 keunt lesen / de gheeyndighde besluyting
 dien ick ghenomen heb van u nimmer
 te vertoornen. Ick offer / en draegh het
 u op / niets hebbende dat uwo waerdigh
 is dan dit kleyne goe saedse / dat ick u
 schuldigh ben / hoe wel ick 't boor een
 geschenck van uwo milde handt heb ont-
 fanghen. Doe dan / soo 't u belieft / dat
 zy my niet onnut zy / en datse my soo
 wel tot uwo glozy / als tot mijn saligheyt
 streckt.

Ick

Ick ben op-ghetogen t'elcken-mael als ick denck op desen gloziusen S. Steven, wanneer hy op zyn uytterste / van alle zyden gequest / als verdrukt onder de blixemende haghel der steenen / met de laetste krachten van zyn sterbende ziel riep. Dat hy de Hemelen open sagh / en Godt ter rechter handt zyns Vaders zitten. Vergheefme / groote Sanct / so ick in eeniger wijs sta naer de kroone van uwo Martelaerschap / om dat het / in dese optoogende blydschap / die uwo geesten / en zinnen te gelijk / in 't zien van uwo eenigh goet verbulde / gheloofelijck is dat ghy eer door een uytnemende vreughde / dan door uyt-nemende smert ghestorben zyt. Inboegen dat de instrumenten van uwo straffen verandert zijnde / in soo veel oorzaken van vernoegingh / in de bitterheden van 't oberlijden gesmaeckt hebt alle de zoetheden van 't leven / of om beter te segghen in 't midden der aerdsse quellingen / de Hemelse ghelucken. Doch ick ontken mijn stoutheydt / door 't belijden van mijn doolingh ; want de kroonen van 't Martelaerschap behooren in der daed u / dewyl uwo hert / gants ombanghen van liefde / noopt suchte dan nae heur asch / om daer uyt / door de hulp
der

der stralen van dese Goddelijcke zon /
 die nimmer rijst / of onder gaet / maer
 in 't midden van zijn eenwighejdt on-
 beweeghlijck blijft / weer op te staen ge-
 lijck een andze Phenix. Invoeghen dat
 uw Heplige genegentheden u alle dagen
 't bonnis van uw doodt uytspzeken / om
 u te vertroosten in de moepelijcke proef
 van 't volbrzenghen. En my dunckt dat
 ick u noch ter aerde zie liggen / gheheel
 bedeckt dos? 't onnoosel bloed / van uw
 glorz-rijcke wonden / en noch besigh
 met bidden aen dese beulen / met de
 stomme spzaeck van uw blijdschap /
 datse nieuwe krachten fullen nemen /
 en hun wozen verdubbelen / om de
 laedste sucht uyt uwen borst te rucken /
 dewijl God / uw schepper / en verlosser
 t'zamen u aen de poozte van zijn Heer-
 lijck Palais verbejd.

Welaes! groote Sanct / hoe veel nieu-
 we dooden van rou / en quellighj soud
 ghy geleden hebben / soo de Cyran / die
 u tot sterben doemde / u noch het leven
 had ghelaten / nae het eeuwige gheluck /
 dat u tot vergeldingh was berejd / ge-
 sien te hebben. Hoe veel suchten / zegh
 ick / zoud ghy gheslaghen hebben op de
 selve poozte des Hemels / die u geopent
 was / om haer noch eens te doen ope-
 nen?

nen? ick geloof dat ghy 't self niet soud
 kunnen uptzucken / maer deel ons upt
 ghenade mee een kleyn gheboel van dese
 zoetheden / veruoegingen / en gelucken
 die ghy in uwo ghesicht gesmaeckt hebt.
 Zegh ons ten minste iets / ons wel in-
 beeldende / dat een druppel van dese
 Goddelijcke vochtigheydt / daer ghy
 mee gelaest zyt / en dat een kruimel van
 dit brood der Engelen / daerge mee ge-
 spijst zyt / vooz onse noodzakelijckheydt
 oberbloedigh genoegh zy. Ha! ick speur
 wel aen uwo zwijghen / dat dese soethe-
 den te uptnemende / dese gheneughen te
 groot / en dese ghelucken te volmaeckt
 zijn / om met woorden veruoont te wor-
 den / dewijl uwo geest daer van in optoo-
 gingh is / kommende gheen gheluck / en
 blijdschap smaken / die met dese eeuwi-
 ghe leckernijen vergelijckingly hebben.
 Dat S. Paulus dee segghen / toen hy
 weder quam van de reys dien hy maer
 tot den derden Hemel had ghedaen : dat
 noopt ooge heeft gesien / noch oore ghe-
 hoort / ja noopt in der menschen gedach-
 ten is ghekomen / wat vzeughden Godt
 vooz sijn uptberkoorene bereydt heeft.

Daer upt koomt het dat desen Godde-
 lijcken Apostel sijn leven gaf in de quel-
 lingen / elenden / en in straffen / lijdende
 met

met een kloeckmoedige moed de schrick
 der Kerckers / de bozedheydt van drie
 geesselingen / de strengheyt van de kou/
 de brant van de hitte / de smert van de
 dorst / de nieuwe pijn van de honger / en
 duysend andere verbaerelycke straffen.
 En ebenwel heeft hy in 't midden van
 zijn smerten / en pijnen / die hem sijn
 beenderen braken / die hem de zenuwen
 blutten / en die hem 't bloedt druppel/
 by druppel uyt de aderen putten / t'allen
 uren van gheneught / en blydtschap ge-
 songhen / segghende dat hy niets heeft
 gheleden / en dat hy niet leed / om dat de
 vergeldingh van sijn kleine arbeydt soo
 groot was / dat al waer 't dat hy niet
 dee dan alle uurs te sterben / en weer op
 staen tot den dagh des oordeels / alle de
 straffen deser dooden noch niets souden
 zyn / te gelijcken by dese eeuwige blyd-
 schap van gheluck / en vernoevingh/
 daer hy de kroon van hoopte.

Ick geloof 't / **O** Goddelijcke Apo-
 stel ; maer my dunckt / dat dit gheloof
 niet dient by 't leven dat ick leggh. Want
 soo ick 't vast geloofde / ick sou alle we-
 reltse dinghen verachten / en ick heb
 geen bewegingen in 't gemoet / of willen
 na haer. Niet dat ick niet wel duysend-
 mael beslooten heb / de wortel van alle
 dese

dese sotte ydelheden / die my de schoonste dagen van mijn leven ontstelen / wyt mijn ziel te rucken ; maer daer is altijd eenighe kleynne zwaarighepdt die my aen d'aerde bind ; God wil dat ick my haest daer van verlosse.

Menschen kinderen / volghyt my daer in niet na. Doet het goet dat ick u voorstel / soo mijn wercken u niet behaghen. En soo God toelaet dat ick u door mijn redenen verkeer / mooghlyk sal hy oock toelaten dat ghy my / van mijn arbeeyd breyght treckende / door uw ghebeden bekeert.

Ghy ziet hoe de Hel gheen verbaerthepdt ghenoech heeft / noch de wereldt elenden / om desen grooten Apostel van den wegh / bezaeyt met doozenen / te doen keeren. Zoo men hem een verhinghing van blannnen boozen stelt / hy gaet / ghelijck een andze Salamander / daer in zyn leven soecken. Zoo men hem bloeden / en rebieren bestelt / hy swimter door / gelijk een Zwaen / gants verciert met onnooselhepdt. Zoo de Beulen zich booz hem vertoonen / ghewapent met ketenen / en roeden / hy ontkleedt zich gants naeckt / en verweert zich niet dan met sijn bel / dat hy ten prope aen hun wreedhepdt gheeft. Inboegen

voegen dat hy altijd aentreed / en noch
bemerckende dat hy snelder in de smer-
ten / en straffen gaet / wepgert den kelck
vol edick / en bitterhepdt niet / diemen
hem wil geven.

○ geluckigh dan / en duyzend-mael
gheluckigh / die alleen / die lijd / en alles
verdzaeght / dewijl de prijs der bergel-
dinghe / de groothepdt der smerten on-
epndelijck overtrest. Verre / verre van
my / aertsche geneughten / ick wil roosen
sonder doornen. Verre van my / inge-
beelde ghelucken / ick haeck maer naer
een waerlijck gheluck. Verre van my /
grootheden van mest / ick wensch een
glozyp die altijd duurt. Endelijck verre
van my al tgeen dat my van mijn God
kan houden : ick wil niets dan hem be-
minnen / dewijl ick oock niet dan hem
beminmens waerdigh bin. Heer / ver-
andert wel haest / zoo 't u belieft / dese
woorden in daden.

Wp lesen van S. Augustinus dat hy /
in de gedurige overdenckingen van de
wonderen des Hemels / daer hy alle oo-
ghenblicken in was / op een dagh aen
S. Heronymus besloot te schrijven / om
sijn schoon verstand t'onderbragen over
een soo hooghe / en ghedenckweerdighe
stoffe. Maer zijn brieven waren te spa-
geschre-

Vermakingen van 't gesicht. SI
gheschreven; want hy was alrede naer
de andere werelt gegaen. Doch sijn be-
gheerten waren niet vergheefs. Want
desen goeden Sanct verscheen hem ee-
nighe tijdt nae sijn doodt / en verhaelde
hem al stamelende een kleyn deel der
wonderen / en gelucken van dese glozy-
rijcke plaetse. Waer van S. Augustinus
soo op-getogen was / dat hy naderhand
sijn mont niet opende dan om te roepen;
O leven vol leven! dewijl de Eeuwig-
heyd uw oorspongh is: O leven vol licht!
dewijl God uw Zon is: O leven vol ver-
maeckinghen! dewijl uw gheneughten
zoo wel sonder getal als eynde zijn: wan-
neer sal 't zijn; wanneer sal 't zijn; dat
ick niet meer sal leven het stervende le-
ven dat ick leef, als strijdende tegens dit
levend-maekende leven, dat my alleen
sonder sterven kan doen leven? wanneer
sal 't zijn?

Wat hart sou 't hoesteren van dese
betoberende woorden konnen teghen-
staen / zonder te barsten / soo 't van steen
is / sonder te smelten / soo 't van ys is /
sonder sacht te worden / soo 't van stael
is? maer / O Godt van mijn ziel! doe/
so 't u belieft / dat ick de eerste treffingen
van dit hoesteren ontfangh / en dat alsoo
mijn hert het eerste gequetst sy van heur

schichten / het eerste gebonden van heur banden / en het eerste verwonnen van heur wapenen / op dat ick voor 't laedste schepde van dese tegenwoordige ydelheden. Ick sal u nimmer ergens anders om quellen.

S. Tomas , van een heylige nieuwighe-
 righeyd aengedreven / willende / gelijk
 S. Paulus , zijn geest doen vliegen tot den
 derden Hemel / was ghedwonghen te
 blijven in die van de Maen / als ver-
 blind van de wonderen dien hy vond in
 't neer-hoff van 't Palays / daer sijn
 schepper woonde. En hy was niet soo
 haest tot sijn selven gekomen / of hy be-
 leed dat dit het werck was / daer Godt
 de krachten van sijn almogentheydt toe
 ghebruyckt had / en dat het gheluck / en
 glorie daer niet grooter konden wesen.
 Beeld u soo veel vermakelijcx / en won-
 derlijcks in als ghy keunt ; bebest u het
 bloeyenste / en geluckighste Keyserrijck
 dat men kan verkrijgen / en plaetst het
 in een plaets / daer 't van alle ongheluc-
 ken en elenden zy beschut / en laet het
 noch eeuwig duren ; 't is al maer kin-
 der-werk : want ghy zijt maer besig om
 de zon met een kool te schilderen. Neen/
 neen / daer is niets by sijn vermaeckin-
 gen te ghelijcken / niets dat by sijn ghe-
 lucken

lucken magh halen / niets dat sijn glozpe
ghelijckt.

Menschen / soo de schoondheydt der
tupnen u in'er paden / en bloem-percken
loekt: ach datje niet alle daghen sterft
van begheerte / om te zien dese schoone
lust-hoben van 't Paradijs / daer God
self de Hobenier van is. Daer de boo-
men / geplant in een gebenedijde aerde /
en van soodanigh een bochtigheydt be-
spzoeyt / voort brenghet dierghelijcke
bzuchten. De bloemen sijn daer altijd
ontloocken / om dat heur zon niet onder-
gaet / en de heuck noch by heur schoon-
heyd hebbende / sijn twee-mael verwon-
berlijck. Bemint ghy de frisheydt der
Fonteynen / sy sijn daer ontelijck / en
om u met een woort heur deught te seg-
ghen / weet dat er Godt de oorsprongh
van is.

Heer / sal ick nimmer wandelen in
dese schoone tupnen / om daer een
bloem-tuyltje te maken dat door wind/
regen / noch de zon verdooren kan? sal
ick niet eens dese paden zien die soo
langh / en breedt als de Hemelen sijn?
daer ghy met geneugte hebt geplant de
boomen / wiens bzuchten tot uwa tafel
dienen. Zal 't my niet toeghelaten sijn
te hoopen dit gheluck / en dese vernoe-

gingh van my te baden in heur Fontey-
nen / dewijl ick als een dorstigh hert /
ten uptterste gekomen / niet soecke dan
nae haer ? wanneer zal 't zijn dat het be-
sit van dese gelucken / mijn begheerte /
en hoop sal eyndigen?

Zoo de schoonhejdt der Pallapsen u
sterck tot heur behaeglijckhejt / en ver-
wonderingh perst; och! hoe heerlijck / en
kostelijck moet dat zijn daer Godt zijn
woonplaets heeft gevest ! 't is geen Pa-
laps van Salomon, daer 't goudt / de
peerlen / en alle dierbare gesteenten wa-
ren onder een gheleghet / met een onna-
volgelijcke konst / en onbergelijckelijcke
kosten. En noch min dat van Assuerus,
daer de Rijckdom / 't uptnemendste / en
't kostelijckste van de vier hoecken des
werelds had getogen. Ick sal u alleen-
lijk voor d'ontrek vertoonen / een klep-
ne beeldenis van sijn Heerlijckheden.
Dat de maan / de zon / en de starren de
minste vercieringhen van buyten zijn.
Ick segh van buyten: want van binnen;
men moet zich daer sonder op-houden
verwonderen / dewijl 't daer alles aen-
biddelijck is. Maer 't zal u toegelaten
zijn u te vertoonen dat de Seraphynen,
de Cherubinen met al 't hof der Enge-
len voor Tapisseryen in de zale dienen /
die

die duysentmael grooter dan duysent
werelden is / en daer de levende God is
gezetten op sijn troon. En voor de rest/
beeld u / die / naer uwo manier in / en soo
't blinckende ooggh-merck van soo veel
schoonheden niet ghenoeghsaem is om
een ziel gedurigh ghevangen / en geke-
tent te houden / in de verboeringen van
blijdschap / en in d'optoginghen van ge-
luck / en gheneughten ; en ghy'er meer
van weten wilt ; Godt / die de hou-
meester / en metsselaer van dit Palais
gheweest is / is'er oock self de glorie / en
de vercieringh van. Nae dat heb ick u
niet meer te seggen.

Mijn ziele / waer mee bemoept ghy
u dan / stellende uwo hert / en genegen-
heden te logeeren in Heerlijke Palas-
sen : oopen / oopen een wepnigh eene
der vensteren van uwo gebangenis / ge-
lijck Daniel , en werp uwo gesicht naer
dit Hemelse Jerusalem / dat lieve Va-
derlandt / daer uwo schepper woont. En
houd altijd het ander venster geslooten/
dat naer de zyde van Babilonien / ick
wil segghen naer de zyde der aerde is/
dewijl ghy daer op niets te eysschen
hebt / dan een plaetse van seben voeten/
noch is dit loffelijck / tot dat de woymen
sich met uwo lichaem versadigt hebben.

Laet dese Heerelijcke timmeringhen
 booz de wereldse menschen / dewijl dat
 hun erfdeel is / ghy zijt niet booz haer
 geboren.

Heer / hoe schoon zijn uw Pabellioe-
 nen / en hoe heerlijk uw Tabernakelen /
 seyde Daniel , sal de uur van mijn ver-
 treck niet haest slaen / om te bliegen naer
 dese heylighe woonstee / daer alle mijn
 gedachten / alle mijn begeerten / en alle
 mijn hoopen / alree op voordeel / woo-
 nen ? Ach ! dat de Zonne soo traegh
 gaet ! Heer / sal 't niet haest zijn dat ick
 de loop van mijn loopbaen sal eindigen ?
 O woorden / vol liefde ! datghe uw
 maght niet volkomen ghebruyckt ober
 de ongeboelijckste herten / dewijl ghy 'er
 't vermoghen toe hebt ? want wie isser
 die 't koosen van uw zoetheydt kan te-
 gen-staen ?

O wereldse menschen ! gheeft u aen
 haer ober / en van begeert / en redenen
 veranderende / zijt de Echo van dese
 Goddelijcke woorden / en beklagt u
 nimmer pets dan dat de Zon te traegh
 gaet / dewijl zijn trage loop / de tijd van
 uw ballingh verlaught / in dit breeemde
 landt / daer men gheen ander ampt kan
 doen dan dat van lijden / en verdragen.
 Wil de wereldt dooz dwangh dat ghy
 t'huys.

t'huys leght in haer Pallaisen / doet dat'er alleen uw lichaem woont / en zendt / ghelijck de Coninghlijcke Propheet / al uw ghenegentheden / al u begeerten / al uw hoopen / en al uw rechts eysinghen in den Hemel / om daer uw plaets te mercken / ghelijck quartiermeesters. Dit 's de eenige raed dien ick u geven kan.

Zijt ghy endelijck op-getogen / en betovert van dese beplapsterde schoonheden / die / dooz 't recht van konst / en list / de beheersers maken als 't haer belieft / laet u verleyden tot de rede / ghy sult / zonder 't gesicht te verliesen / wel haest blind zijn dooz heur ooghmercken / van slijck / en stoff. Ghy hebt maer de raed te volgen die sint S. Hieronymus een Romeynse vrouwe gaf. Hy vertoonde haer dat sy / wanneer se sich van een ydele aenbechtigh geperst voelde / dan dateelijck heur ghesicht naer den Hemel sou heffen ; om dat hy / hoe wel ons ooghen hem niet dooz-dringhen / dese geheyme kracht heeft / dat hy / telcken mael als wy hem soo wel met de ooghen van de ziel / als die van 't lichaem aensien / de gheest in'er zwachheydt troost / en geeft toedringingen van blijdschap / dooz een verliesde begheerte / dien hem in dien

C 5

oogen-

oogenblick besit om de bolwercken van
lucht/ en vuur / daer hy van omringht
is / te beklimmen. De eerbarendheyt
is'er so licht/ als aengenaem van/ wep-
ger het gheschenck van soo dierbzen be-
hulpmiddel niet/ in de doodelyke sieckit/
daerje van geraecht sijt.

Cicero, dien ongeluckigen wel-spze-
kende/ door 't eenig geboel van de deugt
te achten gheperst / zeght ons met zijn
goude woorden/ dat wy/ so wy 't mogh-
ten ontdeckt sien / nimmer wpt de opto-
ginghen van haer schoonheyt zouden
gaen. Ach! wat sal ons dan ghewor-
den/ als 't gebeurt dat wy / door de hulp
van uo eenige genade / sonder decksel/
sonder gordijnen/ uo Goddelijcke Ma-
jesteyd / soo aenbiddelijck Goddelick /
aenschouwen? dit is 't geen dat S. Ber-
nardus doet seggen. Dat de glory daer
van soo groot is, datmense niet kan me-
ten: soo langh datse gheen eynd heeft:
soo veel van getal datmense niet kan tel-
len; en endelijck soo kostelick datse niet
te waerdeeren is.

Denckt / denckt somwijlen een wep-
nigh / wereldse menschen/ met ootmoe-
digheyt/ en sonder veerder te dzinghen/
wat een veruoegingh dat het sal zijn te
zien een oneyndelijck getal van dese ge-
luckige

luchige gheesten / wier kleedinghen alleen geen bergelijkingh met de zon konnen liyden. Te sien een onnoemelycke hoop Cherubinen, en Seraphinen, gants ootmoedigh in heur op-tooginghen / en gants op-getoogen in heur ootmoedighheyt : gants verblint in 't aenschouwen daerse zyn / en gants verwonderlijck in de op-toogingen van blijdschap / en gheneughten / die hen verbullen. Te zien de andere oberste der Engelen / yder in zyn troon / en yder troon soo blinkende / dat al de starren des Hemels in de tegenwoordighheyt van heur licht onzichtbaer souden zyn. Te hebben altydt booz oogen dat aenbiddelycke oogmerck van de Maeght / wiens schoonheyt van soo veel gloz / groothed / en Majesteit omringht is / dat de Seraphynen daer van verduyftert zyn / de Cherubinen verblindt / de troonen ontroert / de deughden buyten self ; de regeringhen verbaest : de maghten verwondert : de Vorstendommen in een ghedurige optoogingh / de heerelijckste Engelen in een eeuwighe slumperingh / en de andere Engelen / met al 't hoff der Sancten / en d'andere gheluchige geesten / in de buyghsaemheyt van eerbewysingh / en verbult van blijdschap /

als ghebooghen vooz hun voeten / onder
 't toedzingen van duysend leckernyen /
 die zuver Goddelijck zijn / en die zo
 gretigh smaken.

En al dese beecken der mirakelen /
 wonderen / schoonheydt / grootheydt /
 glorp / Majestejt / en glants / bloeyen
 sonder op-houden in dese onuyt-putte-
 lijke oorsprongh van de Drievuldigheyt.
 Oorsprongh van soo volmaeckte goe-
 den: oorsprongh van soo uytnemende
 veruoeginghen: oorsprongh van soo
 groot een rust: endelijck oorsprongh van
 soo veel op-toogende gelucken / datmen
 niet doen kan dan aen-bidden / altijt
 aen-bidden: want 't aenschouwen is
 te weynigh / te bemercken is niet ghe-
 noegh / niet anders dan ghedurigh aen-
 bidden. Maer in dese aen-biddingh /
 swemmende in dese beecken / daermen
 zich niet haer stozt in dese oorsprongh
 sonder grondt van goetheyd / geneugh-
 te / gerustigheyd / en geluck. Ach! welck
 een blijdschap is 't zich vereenicht te
 zien in de eenighe volkomeen blijdschap /
 en als herschept in haer / gelijck het pser
 in vuur in de fornais! wat goedt is 't
 volmaecktelijck zijn eenigh te bezitten.
 Wat geneughite is 't / dat men niet leeft
 dan in die / die / dooz zijn eenige tegen-
 wooz-

Vermakingen van 't gesicht. 61

woordigheyt alle dese verhoeginghen
teelt / en veroorzaecht ! wat een rust is
't datmen tot grondt-best heeft desen
Godlijcken bouw-man / wiens woort
alle dingen heeft geschapen ! en wat ge-
luck is 't te bezitten de schepper van dit
Paradijs ? nimmer pets zien dan God /
nimmer leven dan in God / en ghedu-
righ wonen met God. Wat naem sul-
len wy dese blijdschap gheben ? altijd
God in sijn hert hebben / altijd Godt in
zijn ziel / en met ziel / en hert altijd in
Godt te wesen ; hoe sullen wy dese ghe-
neughten heeten ? niet te zien dan God /
al in hem te zien / niet beminnen dan
God / niet spreken dan tot God / en niet
hoozen dan God ; hoe moetmen seggen
om alle dese gelucken upt te sprecken ?
soo de geest zich verliest in dese gedach-
ten : soo de in-beeldingh ontroerd in de-
se oeverdencinghen ? en soo de krachten
van de ziel in ontsteltenis / en onorder
vallen / door een oeverdadige verwonde-
ringh t'elkenmael als zy'er op denc-
ken ? boegen wy nu dese aenbiddelijke
gelucken toe / de Eeuwighet, tot d'upt-
terste pael ; de Eeuwighet, tot ghedu-
righet ; de Eeuwighet, tot scheying / de
Eeuwighet tot eynde. Hondert millioe-
nen jaeren is'er niet een eeuw by / hon-

derden Millioenen van eeuwen is'er
 niet een jaer by / hondert duyzend Mil-
 lioenen jaren / is'er niet eenen dagh by.
 En al de getallen by een ghestelt / en op
 een hoop ghehoopt is'er niet een oo-
 ghenblick by. Altijdt sien / en bezitten
 dese glorz / eeuwigly smaaken / en geboe-
 len heur leckernyet. / en vooz een eeu-
 wigheyt van Godt verbult / en in Godt
 ghedompelt te wesen / en gheen andere
 zelfstandigheyt dan in God zelf te heb-
 ben. Zonder liegenick weet niet waer
 ick in ben. My dunckt dat mijn hert
 van blijdschap in mijn boesem smelt /
 en dat mijn ziel / gants op-getogen / al-
 lenghs uyt heur gebangenis breekt / en
 dat zy / al wijckende / my met sulcken
 blijdschap doet sterben / dat ick anders
 niet wensch. Invoegen dat my de pen
 uyt de handt valt / en soo ick haer her-
 neem / 't is om my t'onderhouden met
 S. Paulus , als ghetuyghe van alle dese
 mirakelen; O Goddelijcke Apostel / ick
 ben niet meer verwondert ober de reden
 die ghy / in 't wederkeeren van den He-
 mel / spraeckt / toen men u naer zyn
 wonderen vzaeghde / ick heb ghesien,
 seyde ghy hen, ick heb ghesien, ick heb
 ghesien : dit is 't al dat ick u kan seg-
 ghen.

Wat.

Wat is 't geen dat ghy mooght ghe-
 zien hebben/ dat u zoo optoogh? groote
 Sanct / soo ghy niet hooger zijt geweest
 dan tot den derden Hemel / daer alleen-
 lijk de zon / dese snel-loopende star / en
 oorzsaeck der verduyfsteringen / heur hof
 houdt / en daer door ebenwel verheben
 zijt gheweest in de optoogginghen tot de
 buyten-selshedyt / hebbende de spzaeck/
 en stem verlooren / of zoo ghy spzaeckt/
 't was niet dan om ons te segghen / dat
 ghy hebt gesien, dat ghy hebt gesien, dat
 ghy hebt ghesien. Is dit het groote/ en
 heerelijck Palais / van waer dese we-
 relts toorts hier beneden so veel glants/
 luysters / en soo veel stralen schiet / dat-
 men hem / sonder van vermetelheydt te
 weenen / niet durf aenschouwen. Ick
 heb gesien, antwoordt ghy altijd: maer
 wat toch? zouden dit zijn de Planeten/
 met de regel/ en de maet soo Goddelijck
 gepast/ met welcke zy met heur stralen-
 de vingeren weven het lange laken der
 eenwen / door-wrocht met verscheyde
 koleuren der jaer-stonden. Ick heb ghe-
 sien, herseght ghy noch. Zoude dit zijn
 de groote omwegen van desen Hemel/
 met de kostelijcke stof / so bedisputeert/
 waer van hy ghemaectit zy/ of wel al de
 hercieringen/ daer hy door sijn schepper
 mee

mee vertierd is. Ick heb gesien, seght ghy ons noch/ en dit is 't al.

Ⓞ glorzij-rijcke Apostel! hoe welsprekende is u swijghen: want in ons niet segghende / seght ghy 't ons al. Zwijghende / preeckt ghy ons wonderen / en ons verhalende dat ghy ghesien hebt / verklaert'er ons genoegh van / ons inbeeldende dat het u onmoghlyck is de sprack des Hemels op der aerde te spreken / en volgens dat de schoonheden die ghy gesien hebt een naem te geben. Ja ghy hebt'er ons ghenoech van gezeght / om ons daer al ons leven op te doendencken.

Ach! met hoe groote rede is 't / Ⓞ Goddelijcke Augustinus, dat ghy verkondigen mooght dat al de verwesene / sooder maer eenen druppel van dese ewighe zoetheden in de Helle viel / niet soudenlijden! dewijl in der daedt het eenigh verhael van dese swacke inbeeldinghen / dien ick'er van op 't papier schryf / verpoosingh / en rust gheeft aen de straffen der Helle / daer mijn onredelijke begheerten mijn ziel mee pijnighen.

En ghy / Koninghlijcke Profheet / die ghedurigh klopt aen de poort van dit Paradijs / met de deereijcke toon van
 uwo

uw klaghten. Versterck uw roepen /
 en klop harder; men kan u gewelt maer
 prijsen / dewijlder 't ooghmerck heer-
 lijk van is. Roep altijd / hou niet op/
 en sterf al roepende. De barmhertig-
 hejdt van die die ghy roept tot uw
 hulp / is te groot / om u d'ingangh te
 wegeren. Laten wy dan met een selve
 stem al t'samen roepen aen de poort van
 dit Paradijs / en laet ons als de zwaen
 al zingende sterben / of gelijk de nachte-
 gael van blijdschap barsten dooz 't hoo-
 ren van het soet gheluyt onser klaghten/
 hakende sonder ophouden / van begeer-
 te / en liefde naer zulcke heerelycke ghe-
 lucken.

Wat my aengaet / Heer / ick gheef u
 weder al datge my ghegheben hebt / tot
 de laetste druppel toe van mijn bloedt /
 dooz de nieuwe aanbiedingh dien ick'er
 u van doe / op voozwaerde dat ick ghe-
 niet van dese eeuwighen vzeughden die
 ghy uw uytverkoozene bereyd hebt. Zo
 't gheschenck van mijn vel u behaeght/
 doet my billen / op dat S. Bartolomeus
 my plaetse maectt onder hem. Zoo de
 offerand van mijn vermozselde beende-
 ren / en gebroockte zenuwen / u aenghe-
 naem is / dat men my nieuwe raden be-
 reydt / om te verkrijgen de eygen vergel-
 dingh

dingh van S. Catarina. Endelijck stozt
 my in de Hel der straffen deser wereldd/
 al dat is niet / soo 'k maer namaels de
 aenbiddelijcke Manifesteyd/ van uwo aen=
 biddelijck aenschijn magh aenschou=
 wen. Ick epsch van u niet vooz ghe=
 schencken / dan elenden / en vooz gun=
 sten / onghelucken / op voozwaerde dat
 ick u alleenlijck maer een ooghenblick
 zie. Ick seggh een ooghenblick / ont
 dat ick wel weet dat alles eeuwich in u
 is / en dat de kleynste ooghenblick van
 blijdschap / naer mijn manier van ont=
 fanghen / dien ick in u zou moghen ont=
 fangen/ eeuwichlijck zou duuren. Sny
 dan/ Heer/ kerf / en braedt / als 't u be=
 lieft / ick gheef u 't erghste te doen met
 mijn lichaem / soo mijn ziel u magh
 zien / en aenschouwen na heur gemack/
 dat 's te segghen/ altydt/ en ghedurigh.
 Wie wil doe de selbe offerhande / op de
 selbe conditie / terwyl de dierte der tijdt
 van 't Paradijs noch duurt.

Ick begheerde nu wel te weten / we=
 relde menschen / waer in uwo Paradijs
 bestaet. Zeght my / smaect ghy daer
 geneughten sonder smert ? bezit ghy er
 goeden sonder breez ? ziet ghy daer
 schoonheden sonder ghebzeck ? gheniet
 ghy daer langh ghelucken sonder onge=
 luck?

luck? wassen de bloemen daer onder u
voeten sonder te verwelcken/en groepen
daer de vruchten op de boomen sonder
te verrotten? is de locht die ghy daer
schept soo ghematicht dat u pols in een
geregelde bewegingh / en een ghemeten
maet / wech blijft / om een volkomen
gezondhepdt te ghenieten? zijn uw gee-
sten daer in een onveranderlijcke plaets
van rust / zonder vrees van ongerustig-
hepdt en eyndelijck / al uw vermakin-
ghen! duuren zy een Millioen van eeu-
wen?

Helaes! ick schaem 't my te seggen;
ick doe niet van daer uyt te gaen. Al de
geneughten zijn'er van sneeu / al de goe-
den van roock; al de schoonheden van
slijck; al de gelucken van wint: de bloe-
men sterben'er al opkomende: de vruch-
ten verrotten daer al wassende. De
locht is'er zwaer vergif / dat al de we-
reld vergeeft. De ghesondhepdt is'er/
ghelijck de rust / nimmer seker. Ende-
lijck al 't gheen dat men daer onder de
naem van geluck bezit / is niet dan straf/
en smert. En noch na al dat / regeert'er
de dood volkomen.

Ⓞ God van Majestept / en glozy / doe
dan / zoo 't u beliest / dat ick soo langh
als ick leef blijf in de Hel des werelchs /
liever

lieber dan in heur Paradijs. Ick wil
zegghen / in d'armoed / elenden / in de
quellingen / in nieuwe onghelucken / en
in alle soorten van straffen / dewijl dat
dit een Hel is / daermen / door de doot
van gekocht kan worden / voor de prijs
van uw dierbaer bloedt / om eeuwiggh
te genieten een eeuwigghedyt van glorijs /
daer al mijn begeerten zich eyndighen.
En ghelijck ghy zeght op de dagen van
heur scheppingh. Het worde licht, en
dat het datelijck opklaerde. Zegh / soo
't u belieft / noch eens / dat het in mijn
zieke licht worde / en zy sal op dien oog-
genblick blincken: ick beloof u dat mijn
hert / van desen Goddelijcke toorts die
ghy in mijn boesem sult ontsteken / de
kaers-bliegh sal zijn. Keerende sonder
ophouden / met een ghedurighe en ver-
liefde bewegingh / om heur stralende /
en aenbiddelijcke klaarheyt / tot dat hy
in heur blammen 't leven laet / en ghy
hoort alree 't gheluyt van sijn zuchten /
in 't verlangen daer hy is / van dit goet
te bezitten / dewijl het eyndicht in de
glorijs van uw eeuwigghedyt.

Het

G R A F

der

Vermakingen van 't ghehoor.

Het tweede Hoofd-stuck.

Ongeluckige werelt! elendigh
 leben! ach! wat smaeck hadt
 S. Ian Chrysoftomus van een
 wel zuybere spijt/ toen hy vooz
 zijn deel/ de quellinghen/ en elenden der
 aerde koos. Hy mocht wel woonen in
 't midden der heerlijckheden van een
 bloepend Keyserrijck / hy gingh altijd
 ober de doozrenen ; hoewel de straten
 met bloemen getapijt waren / vermits
 zijn hert sonder ophouden aen 't krupps
 genagelt was. Inboegen dat al de be-
 haeghlycke ooghmercken vooz hem /
 in sijn teghenwoozdigheyd/ van natuur
 veranderende / hy noopt pets sagh dan
 nagelen / speeren / en roeden. S. Augu-
 stinus, van een gheboelen geperst / in de
 gedurige oberdenckingh daer hy was/
 van d'eeuwige ghelucken / epschte niet
 van Godt / dan pynen/ en straffen/ ten
 eynde

eynde dat hy 't gheluck ghenoot van sijn
 libzenen te dragen. En wy / arme elen-
 dige / soo wel verblindt in d'ooghen des
 verstandts / als in die van 't lichaem /
 vallen nimmer den Hemel anders er-
 gens moepelijck om / dan om rijckdom-
 men / en grootheden te hebben ; zonder
 te dencken dat de Hel vol is van sulcke
 diese hebben beseten ; wat gloz is dat
 wy / sterbende / van een troon in d'af-
 grond worden gestooten.

Dit sijn de gewoonten van de leckere/
 en bedrieghende deser eeuw / die niet an-
 ders doen / dan dagelijcx ter jacht gaen
 om goederen by een te grapen / en als sy
 de pyp hebben gebangen / om te eeten /
 vanght de doot hen / en de wormen
 eetense. Ach ! hoe slim is 't dat men
 ober de gracht van dit leven in 't ander
 moet gaen langs een gelt-plangh ; want
 men loopt pzyckel van te gliffen / en de
 bal is 'er soo verbaerlijck van / dat ick
 van verbaerthepdt spuwt / als ick 'er om
 denck.

De werelddt bzenghet niet schadelijc-
 kers boort dan de rijckdommen : die
 zyn 't verboden fruyt / daer de kinde-
 ren / de Vaders doolingh volgende / van
 eeten willen. Maer sy behouden / nae
 hun graeghte versaedt te hebben / een
 eeuwigh

eenwoigh beroude / en dupsendt andere straffen van den selven aerd. Niet dat de rijckdommen oock dingen sonder inzicht zijn / of dat mense niet behoort te achten ; maer de ghenegentheden daer mense mee bezit / maecken haer voor de verstandighe soo misprijsselijck / dat sy se niet begeeren / en die niet beminnen dan voor de noodsakelijckheyt van hen / en die der armen.

Niet dat het sondt is rijck te wesen ; maer 't is alleenlijck een ongeluck voor die gheen die hun schatten niet wel ghebruycken kunnen. Om dat sy / mogen de bezitten al watse begeeren / geen andere boester dan de wellust hebben. Hun begeerten / volle toom hebbende / doen hen alles aenbangen / en oock daer haest berou van krijgen. Maer soo dees loop langh is / sal ick 't verbolgh van dese redenen bewaren / voor 't Capittel dat 'er toe geschickt is.

De Epicuristen waren twistende om te weten of de gheest eer opghetooghen wiert van de schoonheyt der dinghen / of door de zoetheyt van 't gheluyt. Enige hielen de party van 't ghezicht / de andere die van 't ghehoor / en ick / de meyningh der wijzen volghende / hou staende / dat gheen van beyde maghtigh

is om ons t'ontsetten/ soo wy 't met een beslooten wil niet hertelijck begheeren; noch moetmen gelooben / dat onse geest niet wort opghetoogen / of onse zinnen niet buyten selven ghevoert door dese ydele geneughen: maer onse zotheydt/ welcx gheheyme / en onbekende zieckte de smaech onser zielen soo verderft dat wy ons alle oogenblicken door alle soozten van ooghmercken laten betoveren.

De Athenianen stelden de Muzijck in de ry der grootste van hun Goddin-
nen. Dat de Musicanten / en de speelders op instrumenten zoo aenzienelijck maecte / dat de wijste van hun Secte zich begaben om die te leeren. Inboegen dat het ghetal der gildeboers van dit ampt so groot wiert/ dat de lucht der onligghende plaetsen niet klonck / dan van 't gheluyt van hun stemmen. Wilt ghy nu dat ick u zegh wat eynde dat dit heeft ghenomen / doet my de speelsael zien / ick sal u tijdingh van de speelders seggen. In dese tijdt bemoepde zich de grootste self de lucht met heur heesch geschreeuw/ suchten/ en hicken te slaen. Nero speelde volmaecht op verscheyde instrumenten; maer was er oopt ongeluckiger mensch dan hy / dewyl hy met al zijn wetenschap in de Muzijck / de
maghten

maghten van zijn ziel niet op maet wijs te stellen. Inboeghen dat de melody van zijn instrumenten niet dan de dupbelen van blijtschap betoverde. En men sagh noch dat men nae zijn doodt tot zijn ghedachtenis anders gheen treurdichten maecte / dan sulcke die de gupghelaers / en speel-lieden nae 't eynde van hun farcen krügen ; is dat niet een schoon leven van een Keyser ?

De Romeynen hebben aen-bidders gheweest van dese weergalmende ydelheden ; want hun Schouburgen waren niet beset dan van dese roock-verkoopers / die dooz de toon van hun instrumenten de zochepdt dede geldt gheliden. En om de waerhepdt te seggen / zy verkochten niet dan wint / en lucht / en ebenwel was hun koop-manschap van soo hooghen prijs / dat de grootste daer groot deel van hun inkomst in besteden. Tiberius had er van vooz vijff hondert dupsend kroonen : Nero vooz een Milioen / en Galba vooz noch meer : maer alsoose oock niet dan windt kochten / wierden sy'er endelijck soo vol van datse in wint veranderde ; dewijl ons van al hun spelen / en desghelijcks van hun grootheden anders niet is overghebleven.

Wy lesen van de schoone Flora van Athenen / datse met heur oogen de herten kon roben / en met heur stem de zielen betoveren. Maer soo heur ooghen ghemaectk waren van de selve stoff als die daer men heden de zoetheden vooz ontzienelijck / en de koserijen van de selve aerdt / van verkondicht / soo moetmen gheloben dat die gheen die ons soo hoogh een toon van heur volmaecktheden song / zot / en blind was: want 't is seker dat wy / soo de Natuur geen andere bozm neemt / altijd zien sullen met oogen / die leep / en gants rood zijn van 't gedurig loosen der elenden ; en desgelijcks heesche stemmen hebben / die geen liedekens zullen konnen zinghen dan op de toon van de dood.

De Poeten hebben ons schoone leerstukken ghelaten in hun grillen. Zy vertoonen ons een Orpheus , die dooz de toon van sijn lier de boomen / en rotzen bewoogh ; maer niet de menschen / soo 't geen sotten / of rasende waren / dewijl de Bachanten hem verscheurden. Zy sonden hem oock na sijn dood in de Hel / daer hy niet dan onnutte wondzen doet / hem hebbende / tot vergeldingh / beloofte al 't geen dat hy begeert / op voozwaerde / dat zy'er nimmer van ghenieten sullen.

sullen. Zy vertoonen ons noch met het eygen penceel / de betoverende Sirenen, wiens halve beestelijckheyt niemandt inder daed betovert dan die gheen die'er de hoedanigheyt van hebben. Dat wil seggen / dat men zwack van verstandt moet zijn / soo men 't koosen der zoetheiden van een wint / die soetelijck op'er maet in ons ooren wort gedzeven / niet kan wederstaen.

De Hystory van Anacron, Thebaan, is belacchens waert; want men gaf hem / een gantschen dagh ghesonghen hebbende op de Byvloft van Alcinoe, een bloem krans tot loon / een vergheidingh / die waerlijck de byucht van zijn arbeeyd boeghde: want gelijk de koopmanschap dien hy verkocht had in 't leveren was verzwonden / soo waren de bloemen / eer hyse op zijn hooft zette / verwelckt. Wereldse menschen! zinght dan / soo langh als 't u belieft / op de feest der Byvloften / daer de ydelheyt u alle dagen nood / ik bereyde u kroonen der bloemen van d'ondergaende zon / tot vergeldingh.

Ach! hoe verbaerlijck waren de laetste ghesanghen van Nero, toen hy / van zijn misdadigh gheweten gheperst / riep dat sijn ongheluck sonder weerga was /

was/dewijl hy in 't midden van sijn gelucken van droefsheydt storf / en noch niet al de schatten dien hy had niet een ooghenblick rust kon koopē. Hy had goed op instrumenten te speelen / zijn suchten / en hicken maectten hem altijd een nieuw Musijck - spel ; men had goed dagh / en nacht om sijn cozen te zingen / de ghedachtenis van sijn voorgaende leven / noch hoogher zinghende / hiel de boben-zangh / in dese Musijck. Inboegen dat hy self dickwils 't beers van 't liedeken / dat zijn elenden hem gheleert hadden / herbatte ; Och ! hoe verbaerlijck is mijn lot ! ick bezit alles / en alles ghebreect my tot mijn vernoe-gingh.

Hoe veel sijnē noch van dese Neroos in de wereldt / die in 't midden van hun gheneughten de gheest op de pijn-banck hebben / wetende dat het schip daer sp lacchen / en zingen / niet landen kan dan in de haven van 't graf / dat sy ghedurigh nadert. Zy mogen by al de gup-ghelaers / en speel-mannen tot hen trecken / sy heffen altijd 't hooft om hoogh / om te weten waer zy zijn ; en gelijk de eerbarendste schippers dese kaert niet kennen / is dickwils de stilte hun storm / dewijl 't tenpeest van de doodr hen in 't
 moge

moye weer komt verrasschen. Wereltse menschen / verslijt dan uwo leven al zingende / ick weet wel dat het laetste veers van uwi gesangen / van rou / en de doodt sal zijn / en datge met desen ellendighe Keysser zult segghen / dat ghy rasende sterft van leedwesen datge soo qualick geleest hebt. Wat denckje dat men soo vernoeght leeft ? gheloof tge dat de rust bestaet in 't hoorzen van een soete stem ? alle dese gheneughten vergaen ghelijck de andere / en kittelen maer 't ooz als sp'er in komen / 't getal der ongeneughten / en ongerustigheden / die in onse zielen ge-ent zijn / beneemt 'er ons 't gevoel van.

Salomon kon een groote armade maken van Musicanten in sijn hof / en 't is gelooffelijck / dat yder om 't seerst al de behendigheyt / en kracht van sijn konstgebruyckte / om desen Prins geneugt te geben : maer hoe wel hy niet zingen kon hy antwoorde altijd op een selve toon / aen 't eynde van hun gezangh ; dat het alles niet dan ydelheydt was , en dat de begeerte van een uytnemender Musijk te hooren, hem gedurigh persten. En seker / hy had groote rede om sulcx te segghen : want hy al dat dit niet dan elendighen waren / die vergeefs poogghden / door de

toon van een stem die door swackheydt
 heefde / als sonder ophouden de doot ge=
 nakende / zijn elenden te betoveren / ge=
 loof ick dat het bemercken van dese
 waerheyt Philippus, Koningh van Ma=
 cedonia / bewoogh / niet dan een van
 sijn songens zingen te doen leeren / zich
 vernoeghende dat het dese was die hem
 alle moeghens in sijn opstaen dit schoon
 wijsje zongh / dat hy dencken zou dat
 Hy een mensch was, en dat sijn groothe=
 den hem niet van de dood bevrijden sou=
 den. Dit is het eenige ghezangh dat de
 verstandighen kan betoveren / hoe hee=
 schen stem dat het zingt / om dat de zin/
 en de woorden te ghelijck verwonder=
 lijk zijn. Groeten van de wereld / doet
 dit schoone deuntje in uw Musijcken
 zingen / soo ghy wilt dat uw Musican=
 ren / u niet dan wint / en roock verkoo=
 pen : want u moet vertoont zijn dat
 t'elckenmael als ghy in een overdadige
 swackheydt valt / door een overdadighe
 behaeghlijckheyd / in 't hoorzen deser be=
 drieghlijcke Sirenen, die langher gheen
 menschen zijn die zinghen / maer duy=
 belen / dewijl uw misdadighe ziel dese
 valse vernoeginghen is overghegeven.
 Sluyt de poorte van uw ooren voor de
 ydelheden, seght de Profheet / dewijl sy
 soo

foo veel als helse roovers zijn, diē om de afgronden te bevolckeren, de lichamen dooden, en de zielen wegh-voeren.

Daer zijn verscheyde ghezangh deuren; eenighe houdent met die van de stem / ghelijck Alexander; maer 't is bzeemd. Desen grooten Monarch/ die altijdt onberwinnelijck was / liet zich verwinnen van een kleyne wind-slagh/ die hem soetelijck in de ooren sloegh. Doch ick verwonder my niet / als ick my vertoon dat sijn hooft vol windt was / als vol van een sotte eergierigheyt van een nieuwe wereldt te verkrijghen / en nae menigh / en menigh triumph hebben de woymen hem ghekreget.

Andere beminnen niet dan die der instrumenten / ghelijck Eliogabalus, die was altijdt de eerste intree van sijn feesten/ daer hy heel wonderlijk verscheen. Dese ziel / swart van schelm-stucken/ had dese list verziert / om de lucht / die hem omringde/ te doen klincken door 't geluyt van duysent instrumenten/ sonder twijffel ten eynde datse niet hoorde 't gherucht des donders van de Goddelijcke gerechtigheyt/ dat ober sijn hooft schreeude / en sijn bond eyndighde tot sijn nadeel: want hy hoorde 't gherucht

der verwijtingen van de doot niet / wo-
dende soodanigh van heur komst ober-
vallen / dat de razerny / en wanhoop
hem de laedste sucht uyt den boesent
ruchten.

Die hebben gheen gheneught dan in
't hoozen van de Melody der trompet-
ten / en trommelen / gelijck Cyrus, maer
desen ongheluckigen Monarch dacht
noopt dat dese selve trompetten / en
trommelen heur deuntjes soo wel in de
lijck-sanghen deden hoozen / als in de
triumphen / dewijl hy van dese waer-
heyt haest een booz-beelt was.

Dese haken niet dan nae de nieuwe
Harmony van de wel-spreeckentheydt /
gelijck Pyrrhus, hebbende altijdt sijn Ci-
neas aen 't oor hangen. En soo Amphion
eer-steden dede bouwen door de kracht
van sijn stem / desen nieuwen Musicant
namse door de kracht van sijn wel-spre-
kentheydt in. Terwijl desen elendigent
Prins niet dacht / dan al 't geen dat Ci-
neas hem soude mogen krijgen / door de
toberjen sijner woorden van wint / kon
een andere salcne contrarij wint hem
't bezit daer van beroben / ghelijck ghe-
beurde / en de Histozy is'er aemmercklijck
van. Desen Prins was niet bezielt dan
van hooghmoed / en in de overdaet van
sijn

sijn eergierighejdt / schiep hy niet dan
 de lucht der lof-redenen / diemen hem
 oberbloedigh gaf. Maer toen de mis-
 daet van sijn verwaenthejt op'er hoogst
 was / behielp zich de Hemel met een
 nieuwen steen / om desen nieuwen Go-
 liath te bestrijden / en de slaggh van heur
 bal treste op 't ooz ten eynde van te bze-
 ken / en te bryfelen de poorte / daer soo
 veel ydelheden waeren inghedzonghen.
 Inboegen dat de tobenaer / en de beto-
 verde het fortun booz een speeltje dien-
 de / de gheesten niet meer betoverende/
 dan met medoghen / dooz 't verhael van
 heur elenden.

Nu wil ick naturel vertoonen de
 schade van 't belanghen deser bewijzin-
 gen / dien ick in forme heb gestelt / op 't
 ooghmerck van uw leven / en 't booz-
 beelt van andere. Ghy hebt dan ghe-
 neught een schoone stem te hoozen zin-
 gen / en in de swackhejt van uw humeur
 smelten uw herten van blytschap / dooz
 't hoozen van soo een zoet geluyt / daer
 in is 't dat ick my verwonder; want ick
 kan niet bedencken / wat vernoegingh
 dat'er wesen kan / in 't hoozen blaesen
 van stinckend vlees / dat met een selve
 slaggh van wine de stanc in de neus / en
 de moepelycke toon in 't ooz slaet. Men
 magh

magh vyz de lucht behendigly slaen / en
 schetteren / met verdubbelde slagen / de
 moeheden / en de inhalingen des adems
 van de blaser / moeten ons 't gheluyt'er
 van doen verachten / dewyl dit niet an-
 ders is dan een weergalmingh van een
 Echo / ghemaect in 't hol der milten /
 daer 't allengs met het leven uyt komt.
 Ick heb eertijds dese Amphions van 't
 hof gehoozt / die'er hun werck van ma-
 ken / om al de werelt te betoberen / maer
 hen langh ghehoozt hebbende / bracht
 altijd de prijs / dien ick hen wilde geven /
 de nachtegaels van mijn tuyn / sonder
 passi oordeelende / dat die beter zongen
 dan zy. En nu van 't zingen handelende
 / koomt hier recht te pas dit schoone
 gezangh van Ecclesiasticus te zinghen /
 denckt op de dood , en ghy sult nimmer
 tegens God sondigen.

Ghy sult my seggen / Ach ! wat ghe-
 neughte is 't een luyt te hoorzen spraken /
 en de snaren te hoorzen reppen van duy-
 send lieffelijckheden / door de toberende
 handt van een uytnemende speelder.
 Ziet daer schoone woorden / maer men
 moeter de rede van soecken. Dat ons
 betovert / is niet anders dan twee of
 drie olicke darmen van onredelijke bee-
 ken / in de zon ghedzooght / behendigly
 getroc-

Vermakingen van 't gehoor. 85

ghetrocken / en ghenepen van een speel-
ders vingher / die duysend loopjes ober
en meer ober de snaren doet / op dat uo
gheest / zich dooz soo kleyn een saeck la-
tende verboeren / in swackhepdt valt.
Ik weet wel datmen een luyt doet such-
ten / datmen hem doet klagghen / en dat
men hem / dooz wel-sprekender redenen
dan de wel-sprekenthept self / de gehep-
me tochten der liefde doet uytzucken;
maer soo ghy / al dat een eyghen naem
woud heeten / hoe souje 't noemen ? ver-
boeringh ? 't zijn niet dan zotten die'er
sich dooz verboeren laten. Heet ghy 't
tobery ? de plompaerts sullen 't toe-
staen / dewijl zy al 't geen datse niet be-
gripen kunnen onder de mirakelen stel-
len. Dese waerhepdt is goet te seggen :
de wijfen ondeckense altydt / om haer de
glants / en luyster / diemen haer benemen
wilde / weer te geben. Verschepdemael
heb ick de eerbarendtste meesters van
dese speel / of nijpkonst op de luyt ghe-
hoort : maer ick konde hen noopt meer
dan 't eene ooz leenen / om dat mijn ge-
dachten het ander dede hoozen dit God-
delijck ghesangh van Salomon , 't is al
ydelheyd.

Ⓞ menschen ! speelt dan op alle sooz-
ten van instrumenten / en hout u geluyt /

als hanghen / aen uw ooren / 't is den
wegh niet / die ons naer 't Paradijs ge-
leyd. Keunt ghy uw gemoet niet dwin-
gen om 't zoet gequeel der instrumenten
te verachten / streckt uw pber naer die
van de zon / dewyl dat een andere luyt
is / die lieffelyck wort ghenepen door de
handt van de Goddelijcke voorzienig-
heydt / en soo sy hem niet dan kouran-
ten laet spelen / 't is om u / de maet vol-
ghende uw treden te doen haesten / naer
't west van uw dagen / daer ghy het oost
van een eeuwigh licht sult vinden.

Plato heeft staende ghehouden dat de
Hemelen / en de starren soo veel als in-
strumenten waren / die op een maet ge-
durigh de wonderen van heur schepper
deden klincken. Maer de Koninglycke
Profeet / 't verstandt van desen Heyden
in de kuyt van de Maan latende / heeft
sijn wit hooger ghenomen / als hy ons
seght / dat niet alleenlyck de Hemelen /
maer alle geschapene dingen stemmen /
en tonghen hebben / om te zingen / en te
verkondighen de glozy van desen groo-
ten God. Inboegen dat al 't gheschep
niet is dan een Musijck-ghespel / daer
alle gheslachten / alle aerden / en al wat
hier op aerden self-standigh is / elck
zijn party houd. De zon met al de star-
ren

ren slaen de hoogte : het vuur / de lucht /
 en de voghelen slaen t'samen teghen de
 hooghte : de onredelycke beesten / de bo-
 men / en de bloemen slaen tusschen bep-
 den / de aerde met de rotsen / de bloe-
 den / en de fonteynen slaen de laeghte /
 of de bas / en dat zich 't meest verroert
 slaet en wijst de maet ; maer altijd op de
 toon die de Goddelijcke voorzienigheyt
 haer geeft ; en de mensch alleen lustert
 naer dese betoverende Musijck / als offe
 niet dan om hem gedaen wiert / ick seggh
 de wijse menschen ; want de zotten hoo-
 ren dese Goddelijcke gespeelen niet.

Wilt eens dencken op dese schoone
 toon / die de starren zinghen : dat alles
 vergaet, dat alles ver swind, en dat de om-
 lopen, soo wel als de langhten van heur
 ronde loop-baen bepaelt zijn. Het vuur /
 de lucht / en de vogelen zingen 't selbe in
 andere redenen / seggende : dat het gant-
 sche gheschep altijd waect, en dat de
 tijdt, die rekeningh van zijn jaren houdt,
 zich self allenghs ver slind. De onrede-
 lijcke dieren / de boomen / en de bloemen
 zingen ons dese waerheyt op een dier-
 gelijcke noot : dat hier beneden niet leeft
 dewijl 't daer al sonder op-houden sterft.
 En de aerde / met de rotsen / de bloeden /
 en de fonteynen seggen ons op een toon
 dat

dat de Natuur ons niet dan lijden en ster-
ven leert, dewijl de elenden ons met een
gedurigh gewelt in 't graf slepen.

O menschen ! leent dan uwa ooren/
om 't ghespeel van soo upnemendent
Musijck te hoozen / en zoo ghy wilt
voeght'er by de stem van uwa suchten/
en berou/ belijdende / dewijl 't waar is/
dat het al ydelheydt is, en dat wy ghedu-
righ buyten adem loopen, naer dit altijd
oopen graf, daer de natuur self ons in-
stort. **Ick** koom dan weder tot mijn
voorge wegh.

Ghy hebt geneughyte in 't hoozen van
't geklanck der trompetten / in d'ooze-
loghs velden / en ghy bespeurt niet dat
het soo veel zijn als doodelycke kloeken/
die meesten tijdt uwa vrienden / tot uwa
eyghen lijck roepen; inboeghen dat dit
zijn de trompetten van de dagh des
oordeels / dewijl sy u dagen te verschij-
nen voor de troon van desen onzienelijc-
ke rechter / om 't bonnis van uwa ver-
wijsingh te hoozen upt-spreken.

Vraeght S. Hieronymus, wat koude
vrees / en wat bebingh van verbaert-
heydt / hem sloeghen alleen om dat hy
zich inbeelde / dat hy 't gerucht van dese
trompetten hoorden. **Zijn** hairen/
schoonse gants grijs waren / van 't
sweet

sweet zijns arbejds / resen op sijn hooft
te berghe / zjn altijd ziedende bloet in
de brandende fornais van sijn liefde /
hooz in sijn aaderen / en zjn lichaem /
ghesterckt door een blye hoop van salig-
heydt / waggelde noch van swachheydt /
door 't slaen van dese schzick.

En ghy hebt dese misdadighe stout-
heydt van te soecken / uwo gheneughten /
en behaegingen / in 't doodelijck gespeel
der trompetten / in plaets van daer
door van vzeese bleeck te worden / en te
spuwen / niet kommende te recht weten
of dit niet 't gespeel van de dood is / dat
u tot het oordeel roept. O ghenadighe
God! geef / soo 't u beliest / dat heur
verbaerlijck gheluyt / in 't ghebaar van
daer af door schzick te sterben / ghedu-
righ in mijn ooren slaet / op dat mijn
ziel altijd in opzoer is / als ghedaeght
wordende door uwo Goddelijcke Maje-
stejd te verschijnen. Ick wil nimmer
ander ghespeel hoozen / ick versaeck dat
van de luyten / dewijl de Enghelen / op
desen laetsten dagh / op trompetten sul-
len slaen.

Soek laet ghy u verboeren door 't
speelen van een logenachtige tongh / die
u niet dan listen / en bedroggh sal verkoo-
pen. Cicero, by de Romeynen / en De-
mosthenes

mosthenes by de Grieken/ hebben al de kroonen van wint / en roock / dien men aen de wel-sprekentheidt eyghent / be- haelt: want wat wonderen ghelooftege dat Cicero in de raed dee / daer hy op sijn troon verscheen / in 't gheselschap van sijn bedrieghlycke aenvalligheden/ en zyn Majesteit met twee aenghesichten: hy heeft'er onbeschaemt de misdaden / naer 't humeur dat hem besat/ staende gehouden / hy heeft niet gesuy- kerde / en ghehonighde woorden de ty- ranny / en wreedheidt krachtigh soec- ken in te voeren. Hy heeft zich selve als opperste ghebest / om daer eer zyn begeerte / van de gherechtigheidt te la- ten heerschen. Endelijck hy verkoght'er al de misdadige listen van een verwaen- de/ en hooghmoedige geest/ die niet dan naer heersingh haecht / hoe onrecht- veerdigh datse moght wesen. Laet ons nu dat sootje omkeeren/om te sien waer 't al heen wil. Ik Sta toe dat hy alleen met de wapenen van zyn wel-sprekent- heit / verkregen heeft duysend kroonen van eer / en glory/ maer weetmen niet dat sy soo wichtigh waeren / dat zyn hoofd endelijck onder heur pack ver- druckt wiert.

Demosthenes speelde de selve Perso-
nagie/

nagie/ op een ander toneel / daer hy van
 de deught preeckte / sonder haer te ken-
 nen/ en de misdaedt berwees/ daer hyse
 self volghde. Al dees ooz-betovers en
 alle dese gheest betoveraers / betoveren
 zich self eerst/ soo dapper in de ydelheyt/
 dat sy niet leven dan dooz de stem / en
 gelyck die in de lucht wesen krijght/ soo
 is heur gloz van de selve aerd. Daer
 is niet verbaerelijcker te hoorzen/ dan de
 wel-sprekentheydt des wereldds ; dat is
 een Musijck van duphelen / die / ver-
 scheyde partijen hebbende/ niet zinghen
 dan wijsen van verraderij / wellust /
 qualijck spreken / en lasteringhen. Ick
 laet u dencken met wat misdaden dat
 die ghene sijn beladen / die zich verheu-
 gen in die te hoorzen. Helaes Heer ! laet
 my al zinghende toe / te bidden met de
 Profheet ; oopen mijn lippen, op dat mijn
 mond de onsterffelijcke glory van uw lof-
 ghedurigh verkondight. Want 't is nu /
 Heer/ dat ick beslooten heb niet te spre-
 ken dan om u te loben / en altijd mijn
 party in dit Musijck - spel te houden/
 dat ick u in mijn ziele heb bereydt / daer
 mijn gebeente/aderen/zenuwen/ adem-
 ghebers / zinnen / en al d'andere deelen
 van mijn lichaem gedurig sullen zingen
 desen schoone toon. / dooz de Enghelen
 gedicht.

ghedicht. Driemaal heyligh is de Heer, desen groote God der wapenen, en driemaal aenbiddelijck, desen eenigen schep- per van alles. Om wie mijn hert des daeghs soo menighmael sucht / en om wie mijn gheest op aerde sonder rust is / als niet leven komende sonder hem / noch van hem zijn. Ick wil dat het geluyt van dit Goddelijck gesangh de eenighe Musijck sy van stemmen / instrumenten / trompetten / en van wel- sprekentheydt / die vooztaen mijn ziele vooz de ooren sal betoveren.

Blucht van my / bedriegelijcke Sirenen, dewijl je my / met een dubbelse stem / onghewoelijck in de Velle lockt / uw betoveringen hebben gheen maght meer ; ick heb'er de bestweeringhen van gebroocken. Blucht van my doodelijcke instrumenten van mijn verlies / dewijl je vooz't gheluyt van uw weergal- mende deunen / my met traghe stappen in't graf der verdoemden leyd. Blucht van my trompetten / en trommelen / dewijl je nimmer dan van dooden spreeckt in't oorlogs velt / daer de eer van roock / de glorp van wint / en de kroonen van stof zijn : niet dat ick d'oorzlogh niet be- min / en geen behagen schep in de scher- mutselinghen te zijn ; maer 't is de oor-
logh

logh tegens de dubbels / 't vleesch en de
wereldt. En in dese stryden zyn de such-
ten van mijn sonden mijn trompetten/
en de klachten van mijn berou / mijn
trommelen. En ick ben noch gedurigh
in 't stozmen van dit Hemelse Herusa-
lem / alleen met de wapenen van 't
krups in de handt. Volgh my in 't be-
sluyt dat ick heb van heur muuren te
beklimmen / en ick beloof u tot bergel-
dingh / gheen vermaertheydt van thien
jaren / of een eeuw / en noch min laurier
kroonen die de tyd t' allen uren verdozt :
maer wel een eeuwige glozy / en duysend
kroonen van gheluck / die onwaerdeer-
lijck zyn / dewylse God self maecht / en
geeft.

Blucht van my / bedriegende koosin-
ghen van de valse wel-sprekentheyt der
menschen. Ick heb niet langher ooren
om uw berooverende galmen te hoozen/
de Hemel spreekt nu tot my / ick moet-
ter na lusteren. Ach wat redenen! ach
wat wel-spreekentheydt! O Hemel
spreeck altijd / en hou nimmer op; want
ick begin van blijdschap te sterben / ver-
volgh dan / zoo 't u beliefd / op dat ick
ten eynde raek : ick ben in d'optoogin-
ghen / daerge my in voert / ten vpterste
geraekit. Ja ick sterf van vzeucht / en
blyd-

blijdschap : spreek / ey spreek noch !
 mijn zinnen zijn alree onghewoelyck :
 mijn geesten sluppen allenghs / al steels-
 wijs / uyt mijn lichaem / en mijn ziel
 is op 't tipje van op te vliegen / spreekt
 ghy een eenigh woort. Ach ! Heer / ghy
 wilt niet dat ick sterf in dese optogin-
 gen van geneughten / ghy hebt dese He-
 melse stem / daer ghy 't orgel van waert/
 doen swijghen. Ick ghehoorzaem met
 ootmoed dese harde wetten die ghy my
 steldt ; maer gheef dat ick my troost in
 dese hoop / dat de beroving van dit goet
 niet langh sal duuren.

Ziet daer / menschen / het beeldenis
 van al dees valse geneughten van 't ge-
 luyt / daerghe u soo sottelijck van beto-
 veren laet. Du rest u noch op het selfde
 tafereel / te zien de waerlijcke vernoe-
 ginghen / die'er in de Hemelse Musijck
 zijn / daer God de zielen / die'er zich toe
 begeven / dooz verboert / en ick sal'er 't
 eerste voorbeeld af leenen van dit ver-
 ciersel der ootmoedighedt / desen groo-
 ten S. Franciscus ; wanneer gants om-
 vangen van de levenste blammen sijner
 liefde / het aenbiddeijcke ooghmerck
 van sijn genegentheden / ick wil seggen
 sijn wel-beminde / hem expres een san-
 ger sond / die dooz de toon van sijn stem /
 en

en lier / dese volmaeckten verliet de soe
krachtigh optoogh / dat hy zich in-beel-
de / dat hy geloofde / en dat hy gevoelijck
gevoelde / dat al de soetheden van 't Pa-
radijs / in zijn ziel beslooten waeren.
Daer hy nochtans maer een stems ge-
luyt / en een veels gheklangh hoorde /
beeld' u in wat vermakinghen datmen
sou ontfangen / in 't hoozen van de heele
Musijck van al de Engelen t'samen.

Zeg'er ons pets van / groote Sanct;
maer wat eysch ick u / dewijl ghy ghe-
voert zyt in d'optooginghen van een
blijdschap / die gheen naem heeft / en in
de gheneughten van een geneught / dat
alleen van 't hert / en de ziel ghesmaeckt
kan worden ; om datse alle beyde eben
stom zijn. Maer u onmacht in ons de-
se gelucken te vertoonen / is ebenwel soo
wel-sprekende / datse onse inbeeldingen
stof genoegh geeft / om onse geesten / in
dese soete ghedachten eeuwigly te onder-
houden. Het sal genoegh zijn.

Ach ! hoe soet is in de kerck-hoven
de Musijck der dooden te hoozen / doen-
de met een stomme / maer Goddelijcke
stem / desen schoonen toon / in d'oozen
der verstandigen slaen. Dat sy ghelijck
wy geweest hebben , vol wind , en roock,
en datse , toen de blase borst , tot'er eerste
niet

niet gebracht zijn. Is dit geen schoone toon? ziet'er noch dese spreuck van; op aerde is niet gedurigh, en gelijk onse lichamen sonder rust loopen, met een strompelende gangh in 't graf, alsoo rollen onse zielen met een heel ander tuy- melingh, maer ghedurigh overhoop, in d'afgrond van de Hel. Hoor een nieuwe Musijck.

Men leest van een Deboot religieus/ die / gheperst door een heylighe pber om te hooren d'eene toon der Musijcke van 't Paradijs / in de bosschen gingh wandelen; daer hem God/ zijn ghebeden eenighsins verhoozende / een klepne voghel dede zien / wiens plummen rijckelijck verciert waren met al de schoone verwen/ die de Hemel ons in de banen/ der vrede dien hy ons belooft heeft / vertoont. En van d'eene boom op d'ander bliegende/ kneuterde so soete deuntjes / die heur wilt gesangh aenghenaem maechte / dat hy daer van opgetoogen/ en als betobert bleef / de rijdt van vijfhondert jaren / die God tot verlenghenis van zijn leven gaf. En d'Historij daer van is in 't langh beschreven door de Abt / die / toen dese goede Religiens wederkeerde / leefde. Ick laet u dencken / of de verwonderingh daer van

van niet soo groot als 't miraeckel was.

Zoo een klepne boghel des Hemels / onse gheesten / soo veel eeuwen gedurende / met d'eenighe melody van zijn ghekneuter / in optoogingh houd / ach wat sal 't wesen als men hoort de harmony / van al dese Goddelijcke Musijck-speelen / gesongen met negen koozen / door de negen opper-Engelen ? hoe sal 't zijn soo 't eenigh gedencken / sonder beslooten ooghmerck / de minste party van 't geen'er af is / niet kommende begriypen / ons door krachtige optoogingen kuytten ons selven boert ?

Helaes ! Heer / sult ghy uw boghel-kou niet meer openen / om my hier beneden het Goddelijck wilt-gezaggh te doen hoozen ? 't verdrietigh geluyt van dese aerdse Musijck / slaet mijn geest / en ozen / dat ick niet weet waer ick ben. Ick mach loopen waer ick wil / de ydelheyde des wereldts zinght soo hoogh / dat'er klanck tot my koomt. Kneutert / kneutert dan uw Hemelse ghezangghen / O Goddelijcke boghelen ! om de toberp van dese Sirene , die my oer al vervolgh / te bzeken. Want 't is gelooffelijck / dat ick / 't geluyt van uw Musijck gehoozt hebbende / die van de menschen

sal verachten / en gheen ernst hebben
 dan om naer uw te lusteren. O betobe-
 rende Musijck. Dewijl de stellingh/ de
 zinnen/ de geest / en al 't vermogen van
 de ziel / soo wel ghestelt houd / datmen
 door 't ooz een volkomen rust gheniet.
 't Is gedaen / ick sal voortaan geen be-
 geerte hebben/ dan om noch eens de He-
 melse gezangen te hoozen.

Desen grooten Heplighe Augustyn,
 doch groot in alle dingen/ sprack geme-
 nelijck niet dan van de begeerte dien hy
 had van de Hemelse Musijck te hoo-
 ren / en daer in noch eens zijn party te
 houden. Wanneer sal ick, seyde hy, mijn
 stemme aen die van d'Engelen voeghen,
 om met hen de glory van God te zingen?
 ik sou alree wel een kleyn veerske begin-
 nen maer weet niet hoe ick sal zegghen,
 ick ken de Nooten van dese Musijck niet,
 en mijn stem is te heesch, om'er de toon
 van te vatten. Wat sal ick dan doen, in
 de perssende begheerte daer ick van zing-
 ge ben. Mijn ziele, doet de weerklanck
 der melodye van de wil dien ick'er toe
 heb tot den Hemel slaen; op dat uw on-
 maght self niet vergeefs zy: en ghy, mijn
 hert koomt door de kracht van uw such-
 ten, de swackheydt van mijn stem te baet,
 en maekt also een liedeken gants van lief-
 de,

Vermakingen van 't gehoor. 99

de, van uw hicken, en klaghten: want in wat voeghen dat het zy, ick moet gedurigh zinghen de glory van mijn God, ick segh gedurigh, dewijl ick, soo ick ophiel, niet sou leven.

Dit is de zin der Goddelijcke ghe-
dachten van desen grooten Sanct / in
de verliefde beuoeginghen / daer hy zich
t'allen uuren hier op aerd' in bond / niet
komende leven sonder hem / om wie
alleen hy leefde. Zingh dan met hem /
niet komende gelijk hy / wereltse men-
schen / en hersegh dichwils 't gezangh
van dese betoverende woorden / dewijl
die eenige Melody bequaem is uw gee-
sten wech te voeren. Of anders zijt de
Echo van den Profeet. Wanneer hy
segh / Heer open mijn lippen, en mijn
mond sal uw lof verkondigen. Wat my
belanght / ick sal'er aen-boegen dat hy
ooch mijn hert opent / op dat zijn bloed
aen beecken ghestort / met de stem van
heer kleine rupsingh zinght / dat hy
vermakelijk van de liefde des Hemels /
en de haet der aerde sterft.

Nimmer zie ick met d'oogen van ge-
dachten / S. Lidivine, verheben op een
bergh van elenden / in 't gezicht van al
de wereldt sonder te ghelijck van vrees
verbaest / en van blijdschap verbaert te

zijn / dewijl dit een ooghmerck is met
 twee aengezichten / dat aen d'eene zyde
 ons vertoont al de pijnen / en al de straf-
 fen des werelds / en aen d'andere / al de
 gedenck-tekenen van de gestadigheyd /
 en al de kroonen van de mogentheydt :
 want inder daed / soo ick haer aen zie
 met d'oogen van 't lichaem / ick zie haer
 al levende in een graf begraven / daer
 de woormen / ten spijt der smerten / son-
 der graeghte heur inghewand knagen /
 om de pijn / door 't verlangen van heur
 eynde / te vermeerren. Maer soo ick
 haer met d'oogen van de geest bespeur /
 zy schijnt my te ligghen op een bed van
 bloemen / daer zy / vol van geneughen /
 diemen niet kan uytzucken / en noch
 min gevoelen / sonder van blijdschap te
 sterben / de wonderen van heur Godt
 zinght. Beelde u in of'er 't geluyt aen-
 ghenaeem van moest wesen. Heur lig-
 haem was bedeckt met een ontallich
 ghetal wonden / en de kleynste was on-
 gheneeslijck. Maer dit waren soo veel
 als instrumenten van Musijck / ver-
 eent op de toon van heur stand-vastig-
 heydt / die de hooghste stem in dit ghe-
 speel had / waer van de Melody soo be-
 toberende was / dat de Engelen van den
 Hemel daelde om'er na te lusteren.

Iob, dat wonder van gedult / maecte die op sijn mest-hoop gheen nieuwo Musijck-spel / toen hy / omringt van sinert / verdrukt van elende / en van lichaem in een stinckende sijck-hoop verandert / ter eeren van sijn God desen schoonen toon zongh; O Heer, hoe vertroostge my, my aldus pynigende. En dat was / onghetwijffelt / om hem te bedancken van de gaef der quellingen dien hy hem gesonden had. Zijn grootmoedigheid hiel de Superius / of opper-stem / zijn liefde de Contra-tenor / of tegen-zang / zijn betrouwen de Tenor / of de tusschen galn / zijn ootmoedigheidt / de Bas / of onder-stem / en de Enghelen sloegen de Maet / O aenbiddelycke Musijck / dewijlder Godt self ernstigh naer lustert / en zijn behagen in neemt.

Wereldse menschen / zultghe dan altyd stom zijn? ick meen niet in uo elenden: want ghy roept luyd ghenoegh / quellende den Hemel sonder ophouden / met het geluyd van uo suchten / en geleende tranen: maer in de ghelucken daerghe naer staet / als verplicht / die / die'er u't bezit van-geeft / daer voor te dancken. Zoo hy u met goed verbult / verkondight ten minste zyn goedheid; soo hy uo doolingen vergeeft / vergeet

niet sijn barmhertighejdt te loben / uyt
bzeese dat d'ongheboelijcke steenen self /
u op den dagh des oordeels / gheen on-
danckbaerhejd berwijten.

Ick sal eeuwigh uw barmhertigheden
zinghen, Heer, seyde S. Thereses, ja ick
falsse noch eens-zinghen, maer met een
eeuwighe stem, die sonder moe te wor-
den, sonder rusten, en sonder Adem te
scheppen haer Melody in de Hemelen,
luyde sal doen klincken.

Melaes! Heer / ghy dwinght my wel
uw barmhertigheden te zingen / alwaer
't dat ick'er geen begeert toe had / dewijl
mijn misdaden / t'allen uuren / of eer al-
le oogenblicken / uw rechtveerdighejdt
uyt-dagen van my te doen versincken /
daer zy 't ebenwel niet doet. Dat my
verplicht de mondt te openen / om t'ee-
nemael uw goethejdt / en quaedhejdt te
verkondighen. Maer / Heer / word niet
moede / soo 't u belieft / van my te ver-
gheben dewijl ick alle daghen naer de
konist van mijn bekeeringh haeck / dooz
een uptnemende begeerte van te veran-
deren van leven. Niet dat ick de party
tot des anderen daeghs gedurigh uyt-
stel / maer het schozt alleen aen u / Heer
dese uure booz de leste van mijn uytstel-
lingh te mercken / en soo de vryhejd / die
ghy

ghy my hebt gegeven / geen geweld lijd;
 ick dien my met de selve vyzpheydt / soo
 ghy 't toelaet / om van uwo ghenaden die
 de meeste kracht / en deught hebben / te
 kieser / hoewel se alle aenbiddeelijck zijn.
 Ick weet wel / en ick word'er rood door
 van schaemte / dat ghy in alle plaetsen /
 en altijd / my aen de poozte roept / daer-
 ge my noch niet onduyt verbeeyt. Maer
 ick ben soo doof dat ick 't / sooje niet wat
 luyder roept / nimmer sal hoorer. Ge-
 nade dan / Heer / op dat ick niet deser
 Hepligh uwo barmhertighedyt eeuwigly
 zingh.

Zullen wy ons niet verwonderer
 ober deser Koninghlijcken Profet / de-
 wijl hy niet leeft / en niet wil sterben dan
 al zinghende ? en noch niet te vreden /
 vereend zijn stem op de toon van zijn
 harp / en geeft niet een geluyt van twee
 partpen / den Hemel / en al de starren / of
 eer aen God self / alle morgens de mor-
 ghen-zangen. Noch doet hy vyz meer ;
 want hy stelt / om dat hy altijd gunst van
 noode heeft / zijn ghebeden op Musijck /
 en zinght / om beter ghehoort te wor-
 den / de toon daer van niet zijn stem / en
 harp ; is dat geen heplige list ?

Heer / dewijl ick gheen stem heb / wil
 ick mijn oogen leeren zingen / door haer

sonder op-houden te doen weenen van
 herou ober mijn sonden ; om dat ick
 wel weet dat dese tranen / soo soet / en
 maghtigen geluyt boorts brenghen / dat
 sy de Hemelen dooz-drucken en in uo
 ooren slaen. Ach! dat ick my niet gants
 kan doen versmelten tot tranen / om
 gants verandert te zyn in stem / van
 stem in lucht / van lucht in buur / en van
 buur in Hemel ; daer ick / mijn eerste
 gestalte hernemende / zyn glozyp mocht
 genieten / dewyl dat het eenige oogh-
 merck van mijn eergierighepd is. Ick
 sal in dese hoop leben.

Ick waerp noopt mijn ooghen in 't
 boeck van 't leven der Hephlichen / dat
 ick niet duysendtmael van blydschap /
 en verhoegingh word' op-ghetooghen /
 dooz 't verhael der gelucken daerse van
 te booren in dit dal der elenden van ver-
 bult wierden. Surius schryft van S. Ni-
 colaes van Tolentine / die ses maenden /
 booz zyn overlyden / de Enghelen alle
 nachten van den Hemel zaghe dalen / om
 booz hem een morgen-zangh van stem-
 men / en instrumenten te zingen. Beel-
 de u in / al 't gheen dat u zal belieben /
 van de soethepd deser Melody / want
 ick verdool / en ga verlooren in 't dool-
 hoff van dese gedachten. Al 't geen dat
 ick

ick doen kan is noch met S. Augustinus te roepen? O onbegrijpelijcke soetheden! O onvergelijckelijcke geneuchten! O suyver Goddelijcke blijdtschappen! O Goddelijck volmaeckte vermakingen! soo ick op-gheroogen ben in d'onsteltenis van mijn gedachten, en in d'onorder van mijn inbeeldinghen, niet konnende landen aen de Oever van de onuytputtelijcke beeck deser eeuwighe ghelucken, wat sal ick seggen, my daer in badende, of wat sal ick niet segghen, als ick met lange halen van heur zuyver Goddelijcke vochtigheydt sal drincken? Ach! dat de hoop van dit goet te besitten, verdrietigh is. Zinght gedurigh dese schoone toon: soo ghy der Engelen Musijck wilt leeren.

De Historij des lebens van S. Iuliaen, en S. Basilus, is vermakelijck heyligh: want men merckt daer in uytnemende gunsten / en weldaden / daer de Hemel hen mee eeren wilde / de eerste nacht van hun kuyssche bruyloften / hen ghebende der Engelen Musijck in plaets van den dans / die dese elendighe speel-lieden op der aerde / van arbeyd / en elende zweetende / speelen. Ziet daer de verheydingh der Bruyloften / van de maegdelijckheydt.

Men ziet in 't leven van S. Francis-
cus van Paula, eene der blinckenste
tooztsen van de Kerck / als gants van
de gemeyne liefde brandende / dat Ca-
rolés de achtste / op een dagh verscheyde-
mael aen de poorte van zijn celle klop-
pende / sonder in te konnen komen / en
heel ernstigh toehoozende / een Musijck
hoorde van soo betoberende stemmen /
dat hy'er gants van op-getoogen bleef /
en soo seer dat het gelooffelijk is dat hy
om die een ooghenblick te verlanghen /
zijn Scepter / en zijn Kroon had gege-
ven. Laet ons dan noch herhalen. **O**
soetheden! **O** vermakinghen! **O** blijd-
schappen! **O** gelucken! hoe uptnemendt
heyligh zijt ghy / en hoe uptnemendt ver-
voerend! en hoe overdadigh hard / en
ongeboelijck zijn wy. Helacs! ick sterf
van rou / booz my alleen / want mijn
hart is gants van steen.

Sinte Maria Magdalena, 't bertiersel
der woestijnen / eenighlijck van den He-
mel ghelieft / als begunsticht van heur
schepper / had seven-mael daeghs der
Engelen Musijck. Dat wil naer mijn
ghedachte segghen dat de Hemelen zich
oopende / en dat een kleyn licht van de
gloz van 't Paradijs tot op'er Crots
schoot. Wie sal nu weggeren in de woe-
stijnen:

stijnen te woonen / soo de geluckige gee-
 sten daer soo dickwils heur hoff konen
 houden / en 't booz-bereydsel van heur
 eeuwige blijdschappen maken? Ha ge-
 luckige Magdalena, ick verwonder mi
 niet / soo ghy langh in 't Paleys van
 uw Riots ghewoont hebt / dewyl die een
 nieuw aersch Paradijs was / daer de
 lucht nimmer dan van de Musyck der
 Engelen klonk. Ha liebe eensaemheden/
 hoe schoon zijn uw helen! een vzeemde
 faeck / de stilte / hoe wel ston / sprack
 daer altjdt van de wonderen des He-
 mels: de bloemen / die ober al verdoz-
 ren / hielen daer het gantsche jaer heur
 aengename bloos; en de wilde krupden
 die daer wossen / in plaets van vzych-
 ten / waren ten spijt van de verkeerde
 Natuur / diese sooght met bitterheydt/
 soo lekker van smaeck / datse de zinnen
 optoogen. De zon schoot'er zijn vuuri-
 ghe nocht vlammmende stralen / en de
 winter zaeydener noch min sijn sneeu/
 en hagel: het eenige somer-gety heersch-
 ter volkomen / onder 't gebied van duy-
 send kleyne voghelen / die / ghelijck soo
 veel Orpheussen / de Leeuwen / Bee-
 ren / en Tigeren soo verzoeten / dooz de
 toon der lier van heur wilt-ghezangh/
 datse geen strafheyt meer hebben. In-

voegen datmen daer niet kan scheppen
 dan liefde/ om dat d' ooghmercken daer
 soo beminnelijck zijn / datmen daerom
 de woningh hertelijck moet beminnen/
 en met de selve herts-tacht de tijdt die-
 men elders besteed heeft / beweenen.

Heer! wanneer sult ghy 't uur van
 mijn vertreck doen slaen / om daer de
 rest van mijn daghen dooz te brenghen?
 want / sonder liegen / sint ick rede heb-
 berstaen / wierp mijn hert noopt een
 sucht in de wint / gheput upt 't diepste
 van heur ingewand / als van begeerte /
 om daer mijn woningh te vesten. Is
 't dan haest tijdt / Heer / om my te gelep-
 den in dese aengename woestijnen / daer
 ghy woont / op dat ick'er de aerde be-
 bou / soo de vruchten van mijn arbejdt
 u aengenaem zijn. 't Is al meer dan
 tien jaren / dat mijn jeught bergingh /
 en mijn kracht met haer: dies my niet
 oberigh is om u te offeren / dan een
 weynig lebens / waggelende van swack-
 heydt. Coon my / soo 't u beliest / daer
 ick heen moet gaen / ick ben bereydt te
 schepden.

Ich moet bekennen dat d'eensaem-
 heydt der woestijnen vooz die ghene heel
 vermakelijck is / die de werelt verach-
 ten; en 't zou vergeefs zijn dat ick poo-
 gert

gen wilde de verhoegingen diem'er ont-
fanght uyt te drucken. Al seyde ick u
al 't geen dat ick my'er van kan inbeel-
den / 't zou noch heel wat anders zijn.
De eerbarentheydt alleen kan 't verha-
len / en ebenwel / schoon zy 't ons al be-
kent maecte / sou 't vermogen ons ge-
breken / aen andere sulcx te verklaren.
Inboeghen datmen die / om te kennen/
smaken moet.

Hobelinghen / verlaet dan vaerdigh
de hoven der Koningen / daer ghy ghe-
durigh sterft / sonder oopt uw oogen op
dit pijnelyck werck te werpen / en gaet
door 't gedacht in dese schoone woestijne
van Magdalena, daer d'Enghele alle
dagen nieuwe Musyck-speelen speelen.
Ick weet seker dat ghy / sooge daer een
Maend versleedt in de nood-zakelycke
oeffeninghen van een debootte ziel / daer
nimmer uyt sou willen / dan om ten
Hemel te gaen / de proef is'er heel licht
van.

En ghy Burghers / en bewoonders
der nieuwe Bablonien des wereldts/
die geen andze handel dan van ydelheyt
doet / treed een weynigh van de groote
wegh die tot de verdoemenis streckt/
en besoeckt in passant dese lieve een-
saemheden / daer God self neder is ge-
komen/

komen / om zijn beminde te omhelsen/
 handel daer in 't besonder met uwo ghe-
 weten / van de middelen uwer zalig-
 heydt ; en soeckt u 't belanghen van die
 niet genoeghsaem / in uwo verblindheyt /
 laet u de nieuwigierigheyt van de Hemel-
 se Musyck der Enghelen / daer toe be-
 hooren. Een Musyck die soo beweegh-
 lijk is dat S. Augustinus noch vooz de
 derde-mael roept. Ick sterf van blijd-
 schap / en verdziet ; t'elckenmael / Heer /
 als ick op uwo eeuwige gelucken denck /
 van blijdschap / die noch eens te bezit-
 ten / en van verdziet / ziende dat de og-
 ghenblicken van dese toebingh / eeuwen
 duuren / en soo ghy my / Heer / de handt
 niet gheeft / sy sullen noch langer duu-
 ren.

De wasserheyt dwinght ons te belij-
 den / dat alwaer 't de Enghelen / en al de
 geluckige gheesten t'samen / ons de ver-
 makinghen der glorz van 't Paradijs
 wilde uyt-drukken / men ons daer maer
 een deel van verhalen souden / dewijl
 God alleen / die tijdt / noch bepalingh
 heeft / en die niet dan dooz zich selven
 kan begrepen worden / daer 't ontwerp
 van zy. Wat sal ick u dan vertoonen /
 van dese Goddelijcke Harmony / daer-
 men soo Goddelijck dooz verboert is /

in dese Hemelse woningh. Zoo al de
 Sancten / en Sanctinnen / die'er ghe-
 boelijck door betovert zijn geweest / buy-
 ten heur optogenheyd eeuwigh gheswe-
 ghen hebben / doch niet gheswoegen uyt
 ontsagh / of met wil / maer eer door
 dwangh / en nood / ontsaende uyt 't ge-
 breck der inbeeldingh / van de woorden
 te vaten / en van stem / omse uyt te spre-
 ken ? men moet onse voldoeningh in
 onse swachheydt soecken / dewijlmen
 niet d'eenige leer van goetmoedigheydt
 kan ten Hemel klimmen. Doch ic sal
 u de schoonste ghedachten mee-deelen/
 die de verstandigste ons op dit ontwerp
 gelaten hebben / mits by u zelf herden-
 kende 't geen ghy'er van weet.

S. Ian versekert ons dat hy ghehoort
 heeft een Musyck van instrumenten/
 vermaeckelijck ghehandelt door vieren-
 veertigh duysent Hovelingen van 't
 Lam Gods. En Necephorus verhaelt
 van den Martelaer S. Ignatius de derde
 Paus na S. Peter, dat hy / op een dagh/
 tot op-mercking op-getoogen zijnde / de
 Engelen sagh / en hoorde zingen de lof-
 zangh van de Heylige Drieuldigheyt :
 daer uyt sproot de eerste ghewoonte van
 in de Kercken te zingen. Antioches be-
 gon het eerst / en naderhandt loiert het
 gemeen.

gemeent. Vertoont u dat de Engelen gezurigh zinghen op neghen partijen dit Goddelijck ghezangh. Heyligh, Heyligh, Heyligh is de Almachtighe God, Godt aller volcken, en de Hemel, Aerde, ja self de Hel sijn vol van 't gerucht zijner glory.

De Profeteen zinghen dit veers / de Rijckdommen, en de Heerlijckheden van die, die ons het wesen heeft gegeven, sijn onbegrijpelijk.

De Patriarchen roepen in heur op-toogingen. Helaes! wat sullen wy segghen, groote God van de wonderen van uw Hemelse Herusalem, dewijl't daer alle te gelijk aenbiddelijk is?

De Euangelisten seggen luyde / hoe danigh dat uw glory is, Heer, wy hebben haer goet te besitten: heur onbegrijpelijke ghelucken, sijn soo veel als afgronden van verwonderingh, en blijdschap, daer wy niet dan naer op-toogingen haken.

De Apostelen verkondighen met een stem vol lieffelijckheyd / is dit de vergeldingh van onse kleyne arbeyd? Ach! wie had het ooyt gelooft?

De Martelaren herhalen alle oogeblicken dit schoone gezangh: Ach! dat het ons niet toe-gelaten is duysendmael-daeghis

Vermakingen van 't gehoor. 113

daeghs te sterven, tot de laetste des werelts, in de wreedste straffen, die'er ooyt verfiert wierden, om desen grooten God te bedancken van de oneyndelijcke weldaden dien hy ons doet.

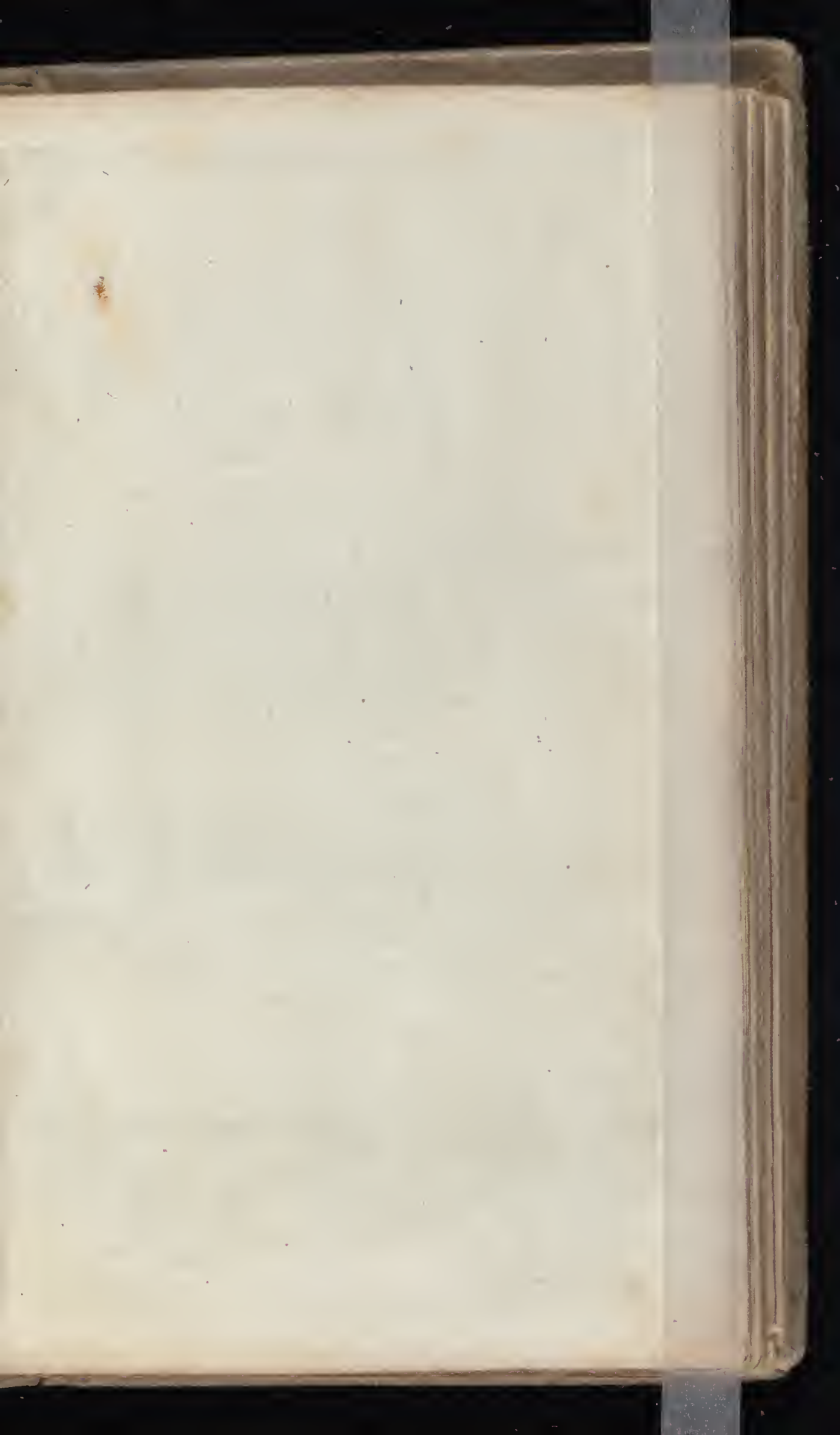
De maeghden doen heur Musijck alleen hoozen / zingende al t'samen met een selbe stem op desen schoone toon: wat onheyligh hert, en onfuyvere ziel, sou in dit gheheylighde Paleys van den Heer durven komen? zoo de zon self, hoe fuyver dat hy sy, zijn stralen nimmer hooger heeft kunnen schieten, dan sijn wegh loopt.

En na gesongen te hebben dese schoone wijzen / dese betoverende veersen / en dese verboerende ghesanghen op een selbe toon van loff / herseggen sy al t'samen met de rest der geluckige gheesten / dit Goddelijck ghezangh / tot een reberyn. Heyligh, Heyligh, Heyligh is d'al-machtighen God, God aller volcken, de Hemel, aerde, jae self de hel sijn vol van 't gerucht sijner glory.

Wat dunckt u van dese Goddelijcke Musijck-zangen? wat sult ghy seggen van de volmaeckthejdt deser Musijckanten / en wat gedachten sult ghy hebben / rakende d'uytnemende van heur / gants Hemelse stemmen? sult ghy it tegens?

tegens de soete bespringsinghen van soo
 veel gelucken beschermen konnen? men
 moet zich endelijck aen soo veel opto-
 gingen en vermakingen overgeben / en
 herhalen duysentmael in een uur dit
 schoone gesangh van Augustinus; **O** sup-
 ber **G**oddelijcke blijtschappen! **O** **G**od-
 delijck volmaeckte vermakinghen! soo
 ick opgetoogen ben in d'onsteltenis van
 mijn ghedachten / en in d'onozder van
 mijn inbeeldinghen / niet konnende lan-
 den aen de oever van de onuytputtelijc-
 ke beeck deser eeuwige ghelucken / wat
 sal ick segghen my daer in badende / of
 wat sal ick niet seggen / als ick met lan-
 ge halen van heur supber **G**oddelijcke
 bochtighepdt sal dzincken: ach! ach!
 dat de hoop van dit eeuwige geluck te
 bezitten my verdrietigh is.

Wie sou na sulcke betoverende rede-
 nen komen spreken / de stem begeeft my
 soo wel als de macht om voorder te
 gaen.

Het

G R A F

der

Vermakingen van de Smaeck.

Het derde Hoofd-stuck.

H mint wie wil de wereltdse
 feesten / ick ben de spijs / diem-
 'er dient soo sat dat mijn hert-
 'er van walght ; wat is 't een
 beestachtigh ampt / nimmer niet te doen
 dan d'zincken / en eeten / ghelijck of 't le-
 ven ons nergens anders toe waer gege-
 ven. Van al de valse gheneughten daer
 de wereltdse menschen gierigh nae' zijn /
 haeld die van de feesten de eer / en prijs :
 want t'aller tijdt / en t'elcken uure heb-
 ben zy honger / ghelijck offe twee buyc-
 ken hadden / daer van de eene ledigh
 wierd / terwijl de andere wozt ghevult.
 Welck een spechtakel sou het zijn als
 onse magen dooz-lichtigh waren / wat
 mest-hoop van alle reucken onder een
 ghemenght / sou men niet zien ? maer
 wat poel souder stinckender zijn ? ha ick
 kan'er

kan'er de reuck niet van verdragen / soo
teder is mijn inbeeldingh.

Zonder lieghen onse swackhepdt is
seer groot / als ick denck op dese gretige
begeerten / die ons nacht / en dagh met
soo stercke banden aen de tafel binden /
datse de dood nauwelijcx kan breecken ;
wat is 't een verbaerlijck leven / niet te
leven dan vooz zijn buyck / ghelijck of=
men een besondere gaef van onsterffe=
lijckheyt had / of dat de ziel / en de dar=
men maer een dinge waren.

Is 't mosghlijck dat vooz een maeg/
vooz een klein sackje van stinckendt
bles / soo veel geesten / en soo veel han=
den arbeiden ; soo veel keuckens rooc=
ken / soo veel zeen geroert worden / soo
veel rebieren upt-gheput / de lucht / en
de bossen van heur bewoonders ghele=
dicht / en dat men de Natuur allenghs
vernietighende / alles in buur / en bloet
fette ? wat handel ! dat men zijn leven
disteleert dooz 't sweet / van wegen d'ar=
beydt van 't gedurigh repsen / om desen
verbloechte Tantaes maegh te laden /
die / dooz een rechtveerdighe straf des
Hemels / alrede in zijn inghewand / een
saet van dese brandende straffe draeght /
die de dozst / dooz dzincken / vermeer=
dert.

Helio-

Heliogabalus at noopt of 't koste tachtigh duysend kroonen / en meestentijdt vermeerderde hy 't niet de kosten van dertigh duysend. Ha! hoe vernuftigh was hy om de woymen / daer hy vol van was / heerlijck te onthalen! zy hadden geen gedencken van wooningh te veranderen. Maer wat sult ghy van zijn eergierighejdt segghen? is 't niet ghelooffelijck dat hy de nest-hoop van zijn lichaem wilde laten / vooz een kostelijck pand / aen de nakomelingen / op dat men na zijn dood / hem stelde onder 't getal der wonderen des wereltds / dewijl de Colosse hem daer van meer dan 100. Millioenen koste. Maer de woymen die hem allenghs knaegghden / had dener te veel op te seggen / om zijn vooz- neem toe te staen.

De Romeynse Historij vertoont ons alrijdt seltsame vooz-beelden van sot- hejdt / als vruchtbaer om sulcke geesten voozt te brenghen / die niet dan aen de wellust offeren. Dese leckere waeren nimmer wel op gedist / soo hun gulsig- heyt de order der jaerge tijden niet ver- anderde / en de aerde dwongh t'allen tijt bloemen / en vruchten van hunnen aerd voozts te brenghen. Invoegghen dat de rosen heur purpere rocken toonde in
't mid-

't midden van de winter / hoewel hy regende van toozen / hagelde van raserij / en van spijt al de aerde met sneeuw bedekte: want sy drincken niet sonder hun glazen met dese bloemen te kroonen; maer sy speuren niet / in heur gulzighepdt / dat sper de doornen van inswelgen / wiens scherpe punten nimmer ontgaen leggen. Zy boegden noch de heerlijkheden van de konst aen alle dese vermakinghen / daer de quistighepdt de koste van dede. En de soetheden diemen daer smaecte / waren niet geacht dan na heur koste / inboegen dat de prijs alleen de smaect gaf / ghelijck of hy de kock was.

Seneca kon zich / hoe stuurs dat hy was / van lacchen niet onthouden / als hy Apicius, en een seeckere Octavius te samen sagh kraakeelen / en nae veel lasteren / handt-gebaer worden / om een seeckere visch te hebben voor drie-hondert ponden. De een wilde aen de ander niet laten de heplige bedieningh der misdaet van de gulzighepdt / dien sy alle beyde bediende.

As 't kraakeel niet behaeghlijck te zien van twee groote beesten op 't punct van malkanderen / in de strijdt / daerse zijn te eeten / wie van beyde een ander /
beel

veel kleynder / eeten sal ? wie wil dese
zochteydt vermeerderen ?

Maer laet ons dese gulstige meesters
wat volgen / tot het laedste gerecht van
hun doodelijcke feest. Desen Apicius,
in de schou van zijn keucken tot asch ge-
bracht hebbende twee Millioenen / en
meer / en hem vooz zijn gantsche rijck-
dom niet ober zijnde dan twee-hondert
en vijftigh duysendt kroonen / keerde
haest / vreesende van hunger te sterben/
't aenghezicht anders om / en een ander
wegh nemende / ghebryckte / om een
soeter dood te vinden / al dit gelt / dat
hem ober was / om een glas met vergif
te koopen / daer hy sijn vergifticht le-
ven/dooz 't fenijn van alle misdaden / in
verdronck. Ziet daer de Kroon van 't
graf-schrijft dat men heden op zijn graf
leest. En wat Octavius, sijn mede-ge-
sel / belanght / hy boede de woormen met
sijn doodt lichaem / tot datse sat van
bleesch waren ; want hy moest zich
ober-gheben / toense zich begaben sijn
beenderen te knaghen / om zich met
mergh te voeden. En zijn oberlijden
vol schrick / belet my dat ick uwer de
Histozy van verhael.

Men bemerckte met eenigh medoo-
gen d'uptnemende zochteyd van Esopus,

de Comediant / toen hy op 't toneel van
 zijn fabel de vermaerdste Comedie van
 gulsighepdt / die'er oopt was / vertoon-
 de / daer de duyvelen / pder zijn persona-
 gie speelende / upt een schotel aten / die
 veertien duyfsend kroonen koste / daer
 niet in zijnde dan parroketsjes / en an-
 dere voghelen / die dickwoils beter dan
 de menschen spzeken. Doch u te berse-
 keren dat dit parroketsjes waren / geeft
 geen schijn / dewijl de farce van de Co-
 medie ons dwinght te gelooven / dat het
 eer uplen waren / wier stom gheroep /
 self naer hun dood / de eeuwighe dood
 van de waerd booz-seyden.

Virellius, dat slijck-bat / meer sozgh
 booz sijn buyck / als zijn rijck dragende /
 droomde altijd van zijn keucken / oock
 soumen / hem ziende / genomen hebben
 booz een ziedende ketel / diemen altijd
 moet schupmen / en altijd overliep :
 want hy spoogh al wat hy at upt / om
 de pot al staegh met nieuwe spijse weer
 te vullen. Hy at gemeenelijck niet dan
 hersenen van pauwen / en faysanten /
 maer daer in was hy t'ontschuldighen /
 om dat hy'er geen in 't hooft had. Men
 deeghdenter endelijck de straten van
 Roome mee; maer de besem was'er soo
 buyl van / dat de straten noch naderhant
 noopt supber zijn geweest. Wat

Wat elendighe upt 't gast-huys sou
 tot desen prijs Keyser willen wesen?
 wat verhongherde sou de stoutheyd heb-
 ben van zich te setten aen dese tafelen
 met de dupbelen? Heer/ geef eer dat ick/
 gheperst van de hongher daer uw recht-
 beerdigheydt my toe verwijst / my selve
 verstin / en mijn dorst in mijn eyghen
 bloed ver slae / eer dat ick my in sulcke
 feesten vinde / mits het zwaert van uw
 wraeck / ober 't hooft van yder ghenodighde
 hanght. Ick heb liever dat mijn
 suchten my tot boedsel / en mijn tranen
 tot dranck dienen; want 't argkste dat
 my kan ober-komen / is sterben: Ach!
 hoe zoet is 't dat men dit pijnelyk werck
 waerdigh magh koopen! maer men
 heeft goet goe cter te maken / men ver-
 saed zich nimmer dan met ajyn / de-
 wijl de wereldt een nieuwe Egypte
 is / wiens aerde niet anders voort-
 brenghet.

Desgelycks richte Heliogabalus eer-
 tijdts een heerlijcke feest van alle soor-
 ten van geschilderde bancketten / daer
 alleen de ooghen van de ghenodighden
 goed cter maecten. Dit zijn ghemeen-
 nelyck de bancketten van d'aerde / men
 is daer niet versaed / dan ingebeeld of in
 ghedachten / dewijl al de spijsen daer

geschildert / of so ghy wilt in een verhe-
 ven werck vertoont zijn: maer na alles/
 rest u niet dan 't gedencken van die ghe-
 zien te hebben / doch met dit berou / dat
 ghy uo hert' er op gestelt hebt / of 't een
 begheerens waerdigh ding was. Dit
 zijn gheen redenen upt geneughste voor-
 gestelt / noch ghedachten / die / met een
 dicke swaermoedighedyt / bozgh behoe-
 ven / ick maeck u rechter van dese saeck/
 daerge nochtans partijen zyt. In hoe
 veel feesten hebt ghy gheweest / zint
 ghy de borsten hebt verlaten / of eer zint
 ghy de maghten van uo zinnen hebt
 beseten / om te smaken / en te gheboelen
 de verscheyde soetheden der gheneugh-
 ten / die yder / naer sijn wesen / epghen
 zijn; wat is'er van al de spijsen / waer
 mede ghy uo half verlete-balgh ver-
 scheydemael gebult hebt / oberigh; een
 altijdt brandende druppel sause die u
 licht op de voet / of op 't been valt: of
 tseventigh / of tachtentigh pondt stinc-
 kend vet / dat van uir tot uir uo graf
 bereyd / zich allenghs verwisselende in
 een popelcye humeur / anders genoemt
 de beul van 't hoogh gerecht / die u ver-
 woeght / op de kostelijcke wip van uo
 vergulde legheer-stee / om 't bonnis van
 uo dood / daer uo upt-steekende mis-
 daden

daden u toe verwijfen / te volbrēnghen.
 Doch ick ben van zins u te vlypen :
 laet ons instellen dat al dees ongelucken
 u niet gebeuren sullen / en dat den dans /
 en de Musijck 't laedste gherecht van al
 uwo bancketten sal zijn / evenwel moet
 men altydt met de waerd rekenen / om
 te weten hoe veel hy hebben moet / en
 hoe veel ghy hem schuldig zyt. Maekt=
 'er de rekeningh van / en begint aen al
 de afgrijselijcke woorden / die ghy u /
 sonder dat het pas gaf / hebt laten ont=
 gaen / en daer op al die / van 't qualijck
 spzeken / en altydt boozts gaende / ver=
 geet niet de vuple / en oneerelijcke rede=
 nen / daer ghy de kuyssche oozen mee
 geschaeft hebt : stel oock in de rekeningh /
 hoe veel mael ghy sonder dorst hebt ge=
 droncken / of eer hoe veel mael ghy'er
 droncken zyt upt gegaen ; hoe veel mael
 ghy'er sonder honger hebt ge-eeten / of
 hoe veel mael ghy'er soo overdadigh
 hebt gegeten / dat u vziatige balgh weer
 over heeft gegeven. En voegh daer aen
 de daghen / maenden / en gantsche jaren
 die ghy in dese wel-lusten hebt verfle=
 ten : en ghy sult aen 't eynde van de le=
 vens Grol kommen zien / hoe hoogh dese
 partijen loopen / en met wat gelt mense
 moet betalen. Dat wil / in redenen van

recht/ en rede/ seggen/ dat u ziel het gelte
 sal zijn / en de Hel de plaets / waer men
 eeuwigelijck sal rekenen : want de som
 sal so groot zijn/ datse door al de duybe-
 len t'saem niet kan op-gherekent wor-
 den. Neemt'er acht op / leser / sooge
 wilt / en gaet van nu af uw boecken
 over-flaen / om recht te weten watje
 schuldigh zijt. En sooge my ghelooft/
 quijt u van een deel / eer de dood u toe-
 wijst al te betalen ; om dat men in dese
 laedsten dagh soo tot bertrecken wort
 geprest / dat men gemeenelijck geen tijd
 heeft om oorlof te nemen van sijn vrin-
 den / noch self van die geen die omtrent
 ons zijn / in voor-neem van ons aen de
 bark te geleiden. Maer doet dese waer-
 hepdt uw ghemoed peupelen / 't is een
 quaet teken ; want sooge daer niet dick-
 wils / terwylje leeft / op-denckt / sal de
 ghedachte daer van op uw sterben ver-
 geefs zijn.

't Is een vzeemde saeck / maer af-
 grijfelijck / dat men in al de Heerlijckste
 maeltijden gemeenelijck gelijk nieuwe
 mensch-eters/ zijn honger niet boet dan
 met het supberste bloet van zijn naesten.
 Dese / dorstigh naer zijn bloed / maecht
 alree een staet van zijn roerende / en on-
 weerende goederen / hem doende al kort
 da gen

dagen ghelijck verbronnen van duyzend
 misdaden / dien hy hem valselyck op-
 leght: die noch hungeriger naer sijn eer/
 die niet minder is dan zyn leven self/
 maect'er een capilotade of huts-spot
 van/ vooz zyn apatijt / en discht'er vooz
 sous op / duysend valse eeden / dien hy
 vertoonen sal / gelyck soo veel valse ge-
 tuggen / ten eynde van hem te verwin-
 nen van een dood-slagh / en een Kerck-
 schenderp / dat hy selfs nimmer sal ghe-
 dacht hebben / dit is 't ghewoonelyck
 Musyck der wereldse bancketten / daer
 pder om strydt / vooz een overdadighe
 moet-wil / zyn party houd. Ziet daer
 de wellusten die de tydt soo kort maken.
 Ziet daer de leckere tafel-gherichten/
 daer de rasende zielen / zich niet qualijck
 spzecken versadighen / en de stinckende
 lichamen met 't selve slyck / daerse van
 ghemaect zijn. Wat onmenschelijck-
 heyd is 't / dat men zyn doost niet lescht
 dan in 't bloed der Onnooselen / of dat
 al lacchende te storten als Herodes, die
 zich / in 't midden van 't bancket / S. Ian
 Baptistes hooft in een schotel op dee dis-
 schen / of 't een swijns hooft waer ghe-
 weest. Dat doet u schzicken / segh de
 waerhepdt ; maer de schzick moet noch
 grooter zijn vooz die geen die getuggen

van onse rasernijen / en wreedheyt zijn /
 dewijl wy ons selven ober tafel dienen /
 niet alleen het hooft van onse naesten /
 maer de laedste druppel van zijn bloed /
 dat supghende door de bedziegerijen die
 wy hem doen met een bloedt-supghers
 tongh. Dit zijn de bloedighe fee-
 sten van Astiages, daer hy voor een
 bancket aen Arpilauus zijn ghebraden
 Zoon in een becken bood: want daer na
 verflindmen in plaets van een ander
 zich selven / dewijl onse zielen in de Hel
 nimmer dit doodelijck boedtsel ver-
 teeren.

Maer laet ons bymoedigh de schoor-
 se van dit valse geneught bzeken / dat al
 de wereltd in de feesten soecht / en dat'er
 niemant nooyt heeft kunnen vinden /
 en bragen alle dese Heliogabaleffen, al-
 le dese Vitelliussen, alle dese Lucullussen,
 alle dese Apiciussen, en alle dese Octa-
 viussen, die om strijdt aen dit rasende
 Monster van gulsighejdt Nutaren heb-
 ben ghericht. Och! dat ick veruoeght
 was / seghd Heliogabeles ons / sprekende
 tot ons' inbeeldingh / dat ick my alle
 dagen droncken drinck van de Nektar /
 die men op mijn tafel dient / en my
 leckerlijck mest met de aenghenaemste
 bancketten die de nature gheeft / en die
 noch

noch niet gesooght zijn. Zonder liegen
 yder druppel van dese Nektar / daer
 ick mijn dorst mee lesch/ doet altyt mijn
 gheest tusschen de blijdschap en op-too-
 gentheyd hangen/ en yder beet van heur
 spijsse / die my tot voedsel dient / verbult
 my met een nieuwen gheneught / dat ick
 niet kan uyt-drucken. Laet ons hem
 dat alles toestaen / op dat wy / hem met
 zijn eyghen wapenen verwinnende / te
 meer eer behalen: wat uytnemende ver-
 noegingh kan hy daer in hebben / zich
 droncken te drincken / soo de droncken-
 schap de schandighste / en de woreedste
 straffe van de wereldt is ? want wat lydt
 een mensch niet al aen gheest / en lig-
 haem / op 't punct als de zon van zijn
 rede verduysteren wil ? wat marteling/
 en wat pijn is onverdzaeghlijcker dan
 de smert van te gevoelen / dat men van
 een redelijck schepsel verandert in een
 onberstandigh beest dat in 't hooft ghe-
 schied ? en als dat werck daer van ghe-
 daen / en dat zijn ziel dieper in de Hel
 dan in de wijn begraven is / wat schric-
 kelijcker monster ? ghy sult my seggen
 dat hy 't niet ghevoelt : maer weet ghy
 niet / dat'er geen gevaerlijcker ziekte
 is dan van de ongevoelijckheyd / en dat
 men / na de slaep des doods / ontwaecht

in de eeuwige blammen / daer men niet
meer van slapen spreekt? en dat oock
het geneught van eeten aen-merckelijck
sp? het rijck van de smaeck / is soo kleyn
van begrip / dat het geen vier vingeren
breed is / en noch kent men de Natuur /
en de hoedanigheyt van de honigh / en
zuycker / die de wereld voort-brenghet /
niet / de ghequetste inbeeldingh deeld al-
tijd de besmettingh van heur wonde aen
de zinnen / daer koomt het van daen
datse nimmer van de dencht der din-
gen oortheelen / dan nae de humeur van
hun fantasie / diese beheerst / dat hen de
bitterste dingen zoet doen vinden. Ick
heb eertijts by dese valse wellust t'huys
gelegen ; maer ick moet belijden dat de
laedste banketten van heur feesten / my
diensten van pijn waeren / beginnen-
de op de pijn-banck te komen / die
de verscheydenheyt der spijsse my al-
ree bereyde had. Ick neem u tot getuy-
ge / leser / verswijgh dese waerheyt niet
op uw gheweten : want 't is onmoogh-
lijck datge niet zijt gheraecht gheweest
van 't quaet / daer ick my van beklaegh.
Volgen wy onse streeck.

Ick was noopt soo gheluckigh / ant-
woorde Vitellius, dan in de tijt van mijn
vermakelijck brassen / alles stond mijn
vernoe-

vernoevingh toe. **M**ijn stercke/ en gro-
 ve **N**atuur / gaf my vier-mael-daeghs
 een apatijt die met haer ober een
 quam / en dooz een bond van mijn gie-
 righe / en hongerighe aerd/ maect' ick
 my al 't onghemack van 't verteerde
 quijt / sonder pijn / of gewelt / uytspou-
 wende al wat ick ghe-eeten had. **A**n-
 boegen dat de geneugten van de smaeck
 gedurigh waren. **M**aer laet ons nu de
 naem geneughten noemen / de schzicke-
 lijcke beestigheden van desen schim /
 van de drie rasernijen bezielt. **D**ese le-
 vende beet / met een menschen vel be-
 deekt / wil ons wijs maken dat het ghe-
 neught is in dreck te wentelen / en zijn
 buyck vier-mael-daeghs te vullen.
Wat helse ampt ! mest-hoop / op mest-
 hoop te hoopen in de stal van dit elen-
 dige lichaem / wiens misdadige begeer-
 ten / jonge ondbwinghbare paerden zijn.
En oordeelt wat vernoevingh dat het
 wesen moet sat te wesen / soo de volle
 darmen soo veel zijn als wel-ghereckte
 koozden op een pijn-banck / die ons son-
 der op-houden martelen. **D**e al te ghe-
 boelijcke eerbarentheydt sal maghtiger
 dan mijn redenen zijn.

Luculles komt op zijn beurt om ons
 wijs te maecten / dat de heerlijckheden

van zijn bancketten soo aenlockende
 waeren / dat de Koninghen / en Prin-
 cen hen van zich selven noodighden/
 om'er de wonderen van te zien / en
 om'er de soetheden van te smaken ; als
 of de bancketten diemen daer dienden/
 een nieuwe Hemelse **M**anna waren / en
 gants wonderlijck in deughd. **M**aer
 't kleet / dat dese valscheden verberght/
 is te dick / en de **M**asques te schijnbaer/
 dewijl de waerhepdt zich van selven on-
 deckt. **I**ck wil dat dese soo nieuwigieri-
 ge / en scherpe gheest / de **H**emel van de
Maen heeft beklommen / om in heur
 wooningh met **P**lato te soecken / de beel-
 denissen van de uytneemste dingen in
 schoonheyt / en deugt / hoe wel het school
 d'een van d'ander niet schepdt / en nae
 datse de schim daer van door een boot-
 seersel gestolen hebben / hebben sy 't lig-
 haem daer van in de aerde ghebonden/
 om op de tafel van hun maeltijden te
 dienen. **A**l dat besluyt niet dan ydel-
 hepdt / dewijl 't al in der daedt niet dan
 wint is / en soo ghy'er noch in twijfelt/
 doet my in d'in-houd der **H**istorien de
 naem zien van een van dese vercierin-
 ghen / en ick sal 't met u houden. **M**aer
 dit is u tot het onmooghlijck verplicht:
 want de lucht / soo wel als de tijdt / ver-
 slint

flint alle dinghen / en de slaep self heeft
 sekere jalourse gezichten / wiens brandt
 de schoonste schepselen tot affchen bren-
 ghen.

Wat konnen wy noch van Apicius, en
 Octavius, mede-ghesellen in zotheydt/
 segghen? soo sy ons de rekeningh too-
 nen van d'onghelooftelycke kosten van
 hun bancketten / met moet hen ant-
 woorden / datse de reys van de Hel beter
 koop konnen doen / en dat sy ebenwel
 wel ghetracteert behoorden te wesen
 van hun Waerden. Wat handel is dit
 van de Hemel / en de Hel te beroeren om
 zich te verdoemen / en zyn rust / in de
 eeuwighen ongherustigheden te soecken.
 Het eenigh verhael van dese waerhey-
 den verbaest my soodanigh dat ick / in
 mijn grootste hongher / sonder apatijt
 eet / konnende geen smaeck vinden dan
 in dingen diese niet hebben.

Wzaten / ghy mooght wel vzeeten / de
 woymen sullen u vzeeten / versaed u vzy
 met slyck / de woymen sullen zich met
 het uw' versadighen. Zoo ghy goede
 ciere maecht / sy sullen te better zyn:
 wat sonder omstandigheyt en vleyen /
 het moet soo gaen. Al uw listen / en uw
 behendigheden / en uw gynchel-trecken /
 konnen dat niet een oogenblyck wvstel-

len. En sonder lieghen ghy zijt wel
 wreed/ dewijl dat / van sozgh en ongher-
 rustighedyt soo veel personen in uw
 leben hebbende doen sweeten / voor uw
 lekker tanden / het vet van uw geraem-
 ten noch een deel doet sweeten / als ver-
 dzucht onder 't pack / langhs de wegh
 naer uw graf.

De Egyptianen hadden onder hen de-
 se loffelijcke costumme / datse op hun
 bancketten een doodt lichaem zetten /
 daermen de wozmen noch gretigh naer
 de rest van 't aes sagh. En waerlijck
 't was een schoon bezielt beeldenis van
 onse sterffelijcke / en verganckelijcke
 staet: want men ziet / ghelijck de woz-
 men ons in 't leben / al eetende / eeten/
 dat de selve wozmen zich / nae de doodt/
 noch met de selve pzoep versadighen ; in-
 voeghen dat dit verbaerelijck oogh-
 merck de matigheyt voor de alderfelste
 pzeecht.

Wereldtse menschen / volghet dese
 schoone costumme / en laet u een doodt-
 hooft in al uw heerelijcke bancketten
 voor een zout-bat dienen. En ick ver-
 seker u dat ghy / sozge maer een wep-
 nigh achterdocht hebt / daer nimmer
 droncken upt sult gaen. De pzoef is'er
 niet pijnelijck van.

't Is tijde de gozdijnen toe te trecken.
 Laet ons met de hulp van Iacobs Leer
 in dit Hemelse Herusalem stijghen / om
 daer op ons ghemack te zien de aenbid-
 delijcke Heerlijckheden / die de Almach-
 tige ons bereypt heeft. Dat zijn niet de
 kostelijckheden van Salomon ; de schat-
 ten van Crefus : de vercieringhen van
 Xerces ; de uytstekende toe-rustinghen
 van Darius, noch d'upnemenheden van
 Cleopatra. De verghelijckingh alleen
 daer van is soo haetelijck dat ick'er niet
 op dencken mach. Want dit zijn de
 Heerlijckheden daer Godt self de glorie
 van is : dit zijn de rijckdommen daer de
 Almachtige de prijs van is : dit zijn de
 vercieringen die niet blincken dan door
 de luster van zijn Goddelijck ghezicht.
 Dit zijn de toerustinghen van zijn vooz-
 zienighepdt ; en upnemenheden die 't
 beeldenis van zijn Goddelijcke schoon-
 hepdt vertoonen. Is dit ghenoech ?

Assuerus richte een feest die hondert
 en tachtentigh dagen duurde / daer al de
 Clementen / en de Natuur self gheperst
 wierden / om pder / naer zijn maght /
 zijn dierbaerst te vertoonen. Maer de-
 se tijdt om zijnde / keerde de ghenooden
 weer in hun kleyne hupsen / daer hen de
 honger op nieuwo perffende / sy gedtoon-
 gen

gen waeren de persoon van Laferus te speelen / en de krupmelen te wenschen die'er van de tafel vielen in dit Heerlijck bancket / daerse alree de spijs van verteert hadden. Inboegen dat te meer verhongert zijnde / het droef gedencken van 't laedste gerecht / hen door dwangh booz voetsel diende ; maer 't was om hen het hert / en inghebwant te knaghen / door een bitter leed-wesen van zich be-rooft te zien van een goed / dat hen soo soet / en lief scheen.

De Hemelſe feesten zijn van een andere Natuur ; men kan daer niet genoot worden dan booz eeuwig. Dit zijn de bancketten daer nimmer 't laedste gerecht wort op-ghedist / men hoort daer de droebe spzaeck van scheidten niet. Al de genoodighden worden daer hups-ge-nooten / soo dra als'er in komen. En de bancketten die men daer dient zijn oock geen vrucht van d'aerdse hoven / daer de aerde / bearbeyd door de vier hoofd-stoffen / die elendige hoveniers / niet boozt brenghet dan gal / en bitterhepdt / onder een gesupcherde schozſſe van verscheidde gestalten. Men nuttighet daer niet dan soetheden die gheen naem hebben : men wort daer niet geboedt dan met supber Goddelijcke genoughden / die van geen gedach-

ghedachten konnen begrepen worden. Endelijck de lust / die ons vermaeckelijck onderhoud / is van optoginghen / verboeringhen / en betoveringhen van blijdschap / die de sterckste inbeeldingen niet konnen behatten. En vooz 't laedste bancket / dientmen daer de eeuwighepdt / en de selve eeuwighepdt vooz de tijdt. By dese 180. daghen die al de maght / en rijckdommen van desen armen Koning Assuerus uytbeelden / kanten daer gheen rekenschap van een oogenblich by houden. Helaes! ick doe my verdoolen in dese ghedachten / en altijd ben ick droevigh als ick my weder- bin om dat het ontwerp van dese doolingh so vermakelijck is / dat ick nimmer sou willen uyt'er dool-hoff gaen.

Ach! Heer / ick ben te breeen te sterben op de mest-hoop van mijn elenden / op boozwaerde dat mijn naem op de rol der genooden van uw Heerelyk bancket gheschreven zy. Versamel / soo 't u belieft / in een nieuwe kelck / al de gal / en al de bitterhept des werelds / en doe my de eer van my die aen te bieden / ick be- loof 't u te drincken op de ghesondhepdt van mijn ziel / als gedurigh zieck zyn- de / van de breeen van niet ghebeden te worden op de feestte / die ghy vooz uw
uytver-

wtverkoozene bereydt : want wat is
 't dat ick niet sou lijden / Heer / om 't ge-
 nieten van een onepndelijck goed / daer
 ghy self de soetheydt / en de glory van
 zyt ? vermeer / vermeer dan 't getal van
 mijn quellingen / en ongelucken / ick sal
 nimmer seggen 't is te veel. Is 't niet
 gelooffelijck dat / soo God toeliet dat de
 gretighste menschen naer de aerdsche ghe-
 lucken / maer een klepne kennis / maer
 geboelijck / en blijckelijck van d'eeuwige
 gelucken kregen / sy niet vreesen souden
 de hitte van 't vuur / de pijn van 't pijni-
 gen / noch de doot self / om heur bloedt
 te storten / en hun leven te endighen /
 om 't bezit daer van te krijgen. Maer
 wat seggh ick / dat God hen gaf een ge-
 boelijcke / en blijckelijcke kennis van
 de Hemelse vermakingen ! hoe heeft hy
 hem self niet gegeven ? maer soo dit ko-
 stelijck gheschenck / in d'onmedoghent-
 heydt daerse leven / hen onnut is / zy
 braghen de Hemelen / Son / en al de
 Starren / t'samen / om kennis te heb-
 ben van dese lichtende wooningh / daer-
 se vreedelijck heersen : want so eene Star
 alleen tsestigh-mael groeter is dan de
 gantsche aerde / dat sy dan 't bewijs van
 hun twijffel stellen / op dees / soo won-
 dere / en Goddelijcke ontwerpinghen /
 wier

wier onbegrijpelycke grootheydt een
 ander licht is dan heur glants / die hun
 twijffel kan verlichten / en sy sullen op
 staende voet voldaan worden: sy brengen
 't by de elementen / jaer-ghejden / of
 om eer gedaen te hebben de Nature self/
 van waer en wie zy de maght leenen/
 om ons so veel wonderen voort te brengen
 / en klimmende dooz de trappen
 van dese wercken tot de kennisse / hoe-
 wel onvolmaecht / van heur aenbidde-
 lijcke oorsprongh / sy sullen ghedwon-
 ghen zijn met S. Augustinus te segghen:
 Heer / ick heb de Hemelen / en de Star-
 ren by uw naem gheroepen / om te zien
 of sy my souden antwoorden; en noch
 roep ick al gedurigh niemant antwoort
 my; nochtans heeft hun swijghen my
 ten eersten gheseght / en noch dat sy hee-
 ten de wercken uwer handen. Ick heb
 oock de Nature ghebzaecht / die soo
 vruchtbaer in wytnementheden / en
 oberbloedigh in wonderen is / of sy
 God was: maer zy heeft gheantwoort
 dat sy nauwelijcx de naem van uw die-
 nareffe durf voeren; dewijlse oock in-
 der daedt niet anders is dan een kleyn
 wercktuigh van uw Goddelijcke voor-
 zienighejdt.

Wat gheboelijcker / en blijckelijcker
 kennis

kennis souden sy begheeren / van de
 grootheden / en eeuwighe gelucken / van
 desen eeuwoighlijck groot / en eeuwoigh-
 lijck gheluckigen God / dan dese van de
 belijdenis / dat die soo wonderlijcke He-
 melen / soo blinckende Starren / en soo
 wijse Natuur / soo opentlijck in 't ghe-
 zicht van alle schepselen gaen ? daer by /
 van zich te dienen met exempelē / die
 met heur swackhepdt ober een komen /
 soo 't waer is / nae hun gheboelen / dat
 zy uptnemende beruoegingh smaken /
 in de groote passagien daerse zijn / moe-
 ten sy niet / door dwangh / belijden / hoe
 wepnigh rede datse hebben / dat de He-
 mel de volmaeckste gheneughten heeft /
 dewijl dit de wooningh is van die / die
 alle de gelucken te samen heeft gescha-
 pen. Te meer sy kommen door eerbaren-
 heyt leeren dat al 't geen dat leven heeft
 nergens toe bequaem is dan te sterben /
 en wat goedt souden wy oock kunnen
 binden onder de ghedurige qualen / die
 ons sonder op-houden naer ons uyt-
 terst leyden. Nae al dit woeste loopen /
 daer de geest vergeefts moe door wort /
 en lichaem bukten adem raecht / sonder
 pets te winnen / moet men altijdt tot
 dese waerhepdt / van de wijfen bekent /
 en aengebēden / weer komen. Dat alles
 verach-

Vermakingen van de smaeck. 141

verachtelijck is op de Aerde, en alles wenschelijck in den Hemel. Ick ben een weynigh van mijn wegh gegaen.

Nimmer denck ick op desen grooten Patriarch Abraham, sonder van blijdschap op-ghetoogen te worden / door de eenige inbeeldingh / hoe onvolmaect datse sy / die ick van zijn vermakingen heb / toen hy by d' Engheleu ter tafel geseten / gemeensaem met hen sprack / als of hy alree in den Hemel had gheweest. Alder vertoont zich / naer sijn verstand / de volmaecte vermakingen / daer desen Sanct van vervult wierd / zich t'eenemael in een Engel verandert ziende : want 't is ghelooffelijck dat hy / als opgetoogen van blijdschap / zich niet stelde onder de menschen / en alsulcx zijn hups hiel voor een kleyn Paradijs / dewijl de gasteu daer van tot synent t' hups lagen. Wat een gloz was 't zijn handt met hen in de schotel te steken / en hen zichtbaerlijck te zien ; hen / segh ick / die de zon / als sy hem aen saghen / doen verduysteren souden ! Ach hoe aengenaent is'er 't ghedacht maer van. Frederick van Keggens - burgh / Broeder van S. Augustinus order sich / door gehoorsaemhepd / moetende upt de Kerck verrecken / in 't sterckste van de uptnemende

mende begeerte dien had om 't dierbaer lichaem van **JESUS CHRISTUS**, t'ontfangen/ so quamen de Engelen/ op zijn werk-plaets daer hy houd kloofde/ de tafel van dit Hemelse banket rich- ten/ en gaben hem niet hun eyghen han- den dit heylighe voedsel te eeten. Wat Monarch sou om sulcken prijs wepge- ren een timmer-man te wesen?

Heer / dat ick dan nimmer pets an- ders doe / dan groen houdt te kloden / van de boom mijner neyginghen / om dat te werpen in 't vuur der liefde / dien ick u beloofte heb / dewijl ghy de gheene die dit Ambacht doen soo Goddelijck verghelt. Ghy keunt my die ghenade gheben / want ick heb'er de begheer- te toe: want alles goedts komt van u/ als heur eenige oorsprong / verhit dan/ soo 't u beliefd/ dit ysige hert / en bezielt op nieuw dese steene ziel / datse gheen rede heeft dan om uwo willen te volgen/ en geen willen / als om uwo geboden te gehoorzamen. Is 't gheen tijdt / Heer/ dat ick my overgheef aen 't ghedurigh ghedencken van uwo barmhertigheden?

Men speurt oock met verwondering in 't leven van de H. Clara van Mon- falco / van S. Augustinus - order/ dat eens niet komende met een van heur liebe

liebe Susters ghemeynsaem spzeecken/
om eenigh hups belet / onsen Heer haer
verscheen / en haer met zijn Heylighe /
Goddelijcke / en aenbiddelijcke handt
zijn kostelijck lichaem tot boedsel gaf.
Wie sou nu twijffelen dat het gantsche
Paradys niet was beslooten in de klep-
ne celle van dees soo heylige ziel / en wie
sou / met dit gheloof / de grootheydt der
gelucken / dien sy ghenoot / konnen be-
batten ? de eenige onvolmaeckte inbeel-
dingh / dien ick'er van heb / verboert
my van blijdschap / en geneughte : ach!
dat ick niet altijdt kan dencken / om al-
tijdt vernoeght te wesen.

O menschen ! begheert ghy schoon-
der feesten / soo Godt self de spijs is ?
wilt ghy meerder Heerlijckheden zien/
soo een maghtighe God de meester van
de gasterij is / dienende met zijn handt
alle de bancketten ter tafel ? ziet daer
benje nu / daerje ten lesten beschuldigt/
en verwonnen wort van een misdædt/
die onbergheeflijck is in uw volherdig-
heydt van die te volbrenghen. Versa-
dicht u met slijck / ick houme met dit
Engelen brood.

Sinte Caterina van Siena boede zich
gemeenelijck met dit boedsel / dat alleen
de Natuur in heur kracht / en sterckte
hiel;

hiel ; Ach wat een leven ! niet te leven dan van God ! men moet belijden dat die gheen die 't hert zupber van de wereldse ydelheden / en de geest ghetooogen hebben in d'aenmerckingh van des Hemels wonderen / dickwils een klepne soetighepdt smaken van dese selve vermakingen / diemen in 't Paradijs ghevoelt: want 't is gelooffelijck dat God / wel een druppel van heur vochtighepdt stort in dese zielen / die heylighlijck van zijn liefde zijn bevangen. Dit 's mijn gedachte / en meeningh ; maer hingh 't aen mijn wil ick sprack'er met eerbaerenthepdt van.

Eensame woestijnen ! verhaelt ons de Heerlijckheden der bancketten van uw Antoniennen, en uw Hilarionesen. Zeght ghy ons dat sy niet aten dan broot / en wortelen / en dat dit voedsel alleen al de bancketten van heur feesten begreep ; wat rijckdom / wat heerlijckhepdt kan groeter wesen ? soo 't koozen van dit broodt / daerse van nuttighden / in den Hemel was ghewossen / en soo de Engelen / daer van de bakers geweest hebbende / dat self op der aerde dese heylighe zielen brachten : te meer soo dese wortelen / gheplant zijn gheweest door d'epghen handt van Godt / die'er alleen

alleen de Hobenier van was ; ick maecker u oordelaers van.

Maer vertoont u met een / wat eer / en wat veruoegingh datmen in 't Paradijs moet ontfanghen / zich geplaeft ziende aen de tafel van desen eenighen Schepper van Hemel / en Aerde / wiens Majesteit / eenighlijck aenbiddelijck / en aenbiddelijck blinckende / de Cherubinen verduyftert. Van niet te eeten dan van 't broodt van dese Goddelijcke handen gheboet / en van niet te drincken dan van den wijn / die ghedurigh uyt zijn heylighe borsten bloeyd : daer uyt dat de Buzdegom roept ; O ! hoe lekker is de wijn van uwe borsten ! soo een Prins glorz schept / en voor een uytstekende eer houd te eeten met zijn Koningh / hoe souden wy dan konnen begrijpen de uytstekende glorz van dese gheluckige gheesten / dewijlmen sonder op-houden vancketteert met Godt / en datse niet eeten dan de spijs dien hy hem self van eeuwigheyt tot eeuwigheyt bereydt heeft ? alwaer 't dat ick soo veel tonghen had / al'er / naer Democrits in-beelde veeskens in de lucht sweben / en dat al de Enghelen my de ghedachten / en woorden in gaben / om de grootheydt van dese gelucken te ver-
G
toonem/

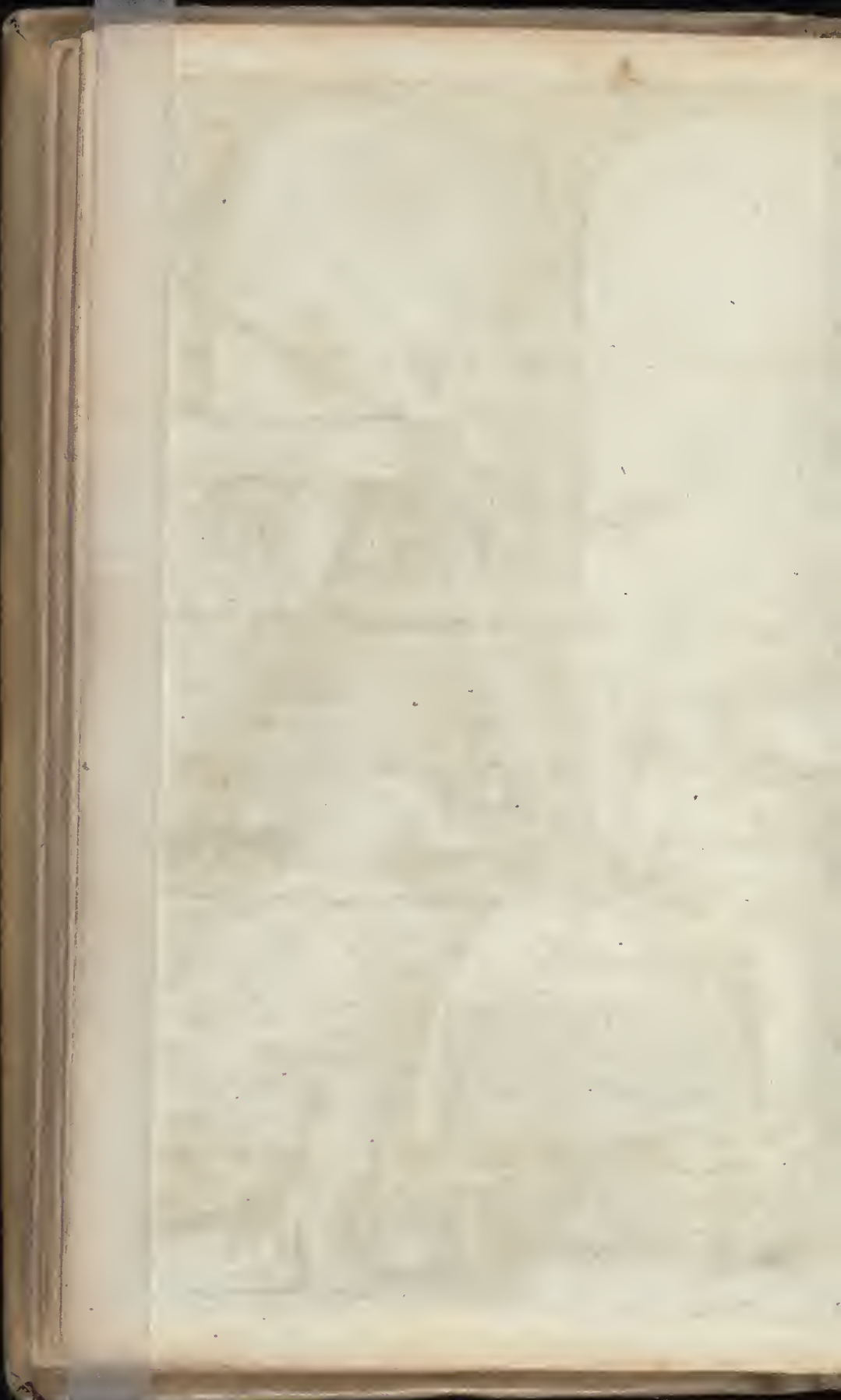
146 Het Graf der vermakingen, &c.

toonen / ick zou niet konnen seggen dat
heer volmaecktheydt ghelijcken sou /
dewyl dat alles watter aen is / onbe=
grijpelijck / onbedenckelijck / en buypen
de gheest van d'aller verstandighste is /
om'er maer 't begin van te vatten ; doe
ick dan niet wel dat ick swijgh?

Het

Het

G R A F

der

Vermakingen van de Reuck.

Het vierde Hoofd-stuck.

Oogenblich der valse geneug-
ten / wat sptge kost! O eeu-
wighejdt der waerelijcke pij-
nen / hoe langh duurt ghy! O
menschen! alles vergaet / behalven de
ongelucken / en elenden / die door de Na-
tuur op de aerde worden gehouden / om
ons in 't graf te gheleyden. 't Is ver-
gheefs / 't is vergeefs / datge daer ver-
noegingh hoopt te ontfangen / dewijl de
smerten uwa voester-moeders zijn / di e u
niet dan bitterhept te supghen geben / en
dat noch 't erghst is / sy bieden u de tepel
eerst als ghy sterft. Ghy mooght wel
segghen / datje geluckigh / en wel te vze-
den in soo veel grootheden / en rijck-
dommen sijt: de goochelery is ontdeckt /
niemant geloofst het dan de sotten / ooz-
deelt of ghy met dit gheloof wijs zijt.
Al 't gheneught datmen op der aerde

kan binden / koomt van den Hemel :
 dat 's te segghen / dat men / om de soet-
 heden van de rust te smaken / niets moet
 doen dan haer verachten.

Men moet bekennen dat yder gheest
 zijn sotheden heeft / die volkomen met
 de reden / yder op zijn beurt regeeren.
 Maer de verstandigen / komen daer niet
 toe / dan dooz een swackheydt / waer
 van de Natuur het grootste deel in de
 dooligh begaet. Al de werelt weet dat
 de eerste beweginghen van de toorn aen
 ons niet staen / maer epghentlijck aen de
 raserny der geesten / die 't levenste bloed
 van onse aaderen ontsteken / die / onber-
 dacht dooz 't ghewelt van 't gheen ons
 booz koint / soo krachtigh / en ghewel-
 digh aendzingen / dat het verstandt die
 niet soo vaerdigh weer in'er order kan
 brengen : inboeghen dat sy / hoe wel de
 misdaed lasterlijck sy / daer van onghes-
 traft blijft. Desghelijcx zijner seeckere
 bewegingen van behaegelijckheydt / die
 ons dickwils stal doen houden om ver-
 wonderingh te scheppen ober 't schoon
 van eenige dinghen / of de zoetheydt van
 anderen / daer ons humeur / en onse
 neygingh naer streckt / welcke fout ver-
 geesselijck is / soo wy niet boozder gaen :
 want de wijfen meten daer altijd heur
 palen af.

Maer

Maer soomen zich al-willens ver-
 voeren laet van de voedende passie die
 ons het beeldenis van een valsch ghe-
 neught sal vertoonen / om 't verstandt
 te bedrieghen / en met een de wil onder-
 werpen / valtmen in de misdæd / en ge-
 lijck 't gheen kleyne doodelijcke sonden
 zijn / wortmen dooz de minste tot de ver-
 doemenis gewesen : ick heb dese waer-
 heyden vooz-ghestelt / om tot de in-
 tree te komen van de faeck dien ick verhan-
 delen wil.

De Natuur teelt altydt in ons sekere
 gheboelighen van soetheydt / en be-
 haeghlijckheydt vooz alle dinghen / die
 eenighe deught of schoonheydt hebben ;
 maer alsoose die in onse zielen / sonder
 onse bewilligingh teelt / kan heur aen-
 rakingh ons niet quetsen / soo wy daer
 van niet begeeren gequetst te zijn / ver-
 mits onse wil niet geschickt zy haer te
 volghen / of hertelijck te beminnen.
 Daer uyt koomt het datmen een schoon
 aenghezicht met behaeghlijckheydt sal
 konnen zien / desghelijcx een nachtegael
 hoorzen zingen : en mede smaken de vde-
 le soetheden van een bancket / sonder
 veel tegenstandt te doen aen dese aenge-
 name geboelingen / die onse zinnen kit-
 telen / uyt vzeese dat het verstandt / dat

licht te bedrieghen is / niet de wil met
haer doe waggelen.

Van al de valse soetheden / die onse
zinnen boeden / zijn die van de Reuck
d'onnooselste / en evenwel verbalt het
hert / hoe luttel dat het daer van ghe-
raeckt wort / tot ydelhepdt / en wellust/
dewijl 't van heur vergiftighe schichten
gheraeckt is. Daer is niet schoonder /
en supberder dan een nieuwo ontloocken
bloem in 't opgaen van de zon / en noch
versck dooz de laedste druppelen van de
melck / daer Aurora heur boedster / haer
van te zupghen gheeft. Noch soeter is
de onzichtbare balsem van heur reuck /
die dooz onbekende verborzen / doch ge-
woelijcke toberijen / onse geesten / sonder
afgodery / bewieroockt. Evenwel is
dese schoonhepdt ghemaect van niet /
dewijl dit niet in een oogenblich niet is.
Wat toenaem sullen wy oock geben de-
sen klepne wint / gants Ambar / en
Muskus / die met adem-blagghen ver-
maeckelijck in onse hersenen glijd ; soo
hy / hoe gheboelijck dat hy sy / alleen
geen wesen in d'inbeeldingh heeft / als
berooft van maechsel / evenwel moeten
wy belijden / dat dese klepne niet krach-
tige aenlockselen heeft / om de swacke/
en Vrouwo-achtige herten tot de bleese-
lijcke

lijcke liefd' te brengen. Oock ziet men in de fabel dat Zephir, en Flora, die heur hobeniers zijn / altydt byen.

Maer alsoo 't dan mooghlyck zy / dat de menschen niet aessenen dan naer dit niet / dat dooz een onnutte list van heur in-ghebeelde reuck bebljtycht heur lichaem de quade reuck van dese elenden quijt te maken / dewyl dit een woefend-lycke party is van al 't geen dat sonder heur verderf niet kan ghescheyden zijn. Ghy mooght wel soet riecken / woereltse menschen / men moet altydt de neus sluyten / als men op de dreck denckt daer ghy de geut van zijt. Poepert uw hairen / 't is de poeper met de asch ghemenght. Smeert musques in uw knevels / 't is de mest op de dreck gheworpen. Wascht uw mondt / tanden / en ingewand / soo ghy wilt / met dit Goddelijcke Nectar der Poeten / ghy sultje wel zuyver binden : soo 't gheen fabelen werden. Endelijck om uw dagh te endighen / baed u in een fonteyn met Engel-water / en ghy sult eenige Enghelen doecken zien warmen aen 't buur van de Hel om u te droogen. Verquist geen ghelt meer aen heur zotheden ; 't ghevaemte van uw lichaem rieckt in uw leven slimmer / dan na uw doodt ; mits

uw beweginghen de mest / daer sy vol
van is / ghedurigh vermeert ; en daer
dooz koomt de quade reuck in de lucht
schieten / daer ongetwijffelt de besmet=
tende zieckt / of pestilentie dooz ont=
staet.

Men leest van Cleopatra, die hoveer=
dighe Egyptse Koninginne / dat'er een
groot ghetal beecken / en fonteynen met
riekend water in'er tynnen waren / daer
sy allenghs heur schoon lichaem van
sneeuw dee smelten. Inboegen dat / in
dese beecken zich badende / heur schoon=
hepdt met haer heen stroomde / en heur
leven desgelijcx in damp verkeerde / ge=
lijck heur reuck / dewijl d'een / en d'an=
der wint / roock / of eyghentlijcker / en
naer de konst te spzecken / niet waren.
En daer by verтоondt u een beelt aen
d'onrechte sy. Dit schoone lichaem dat
niet leefde / als met een leven / heel van
balsem / soo dickwils gebalsemt wesen=
de / storf vergifticht / dooz een slach
des Hemels / om dat stinckende en be=
smettelijck te maecken / tot afgrijfens
toe.

My dunckt dat ik noch hoor de schric=
kelijcke schreeuwen van Nero, toen hy/
ghebzacht op 't laetste punct van elende/
en geperst dooz de geweldige bzant van
een

een uptnemende dorst / die hem 't inge-
 want brande / lessende zijn dorst / in
 een stinckende modder-plas / dien hy op
 de wegh van zijn wanhoop ontmoete /
 de lucht verbulde met dese klaghten :
 ziet nu de rieckende wateren van Nero ;
 ziet / hier de Nectar diemen op zijn tase-
 schaft ; wat een veranderingh ! eben-
 wel had hy niet veel rede om te klagen :
 want soo hy by zinnen had gheweest hy
 had zich konnen vertoonen / dat dese
 plas een beeck was van de besmettelijc-
 ke oorsponghe dien hy in de ziel hadt.
 Inboeghen dat hy al de vochtigheden
 van zijn dranck besmette ; de pijn was
 gerechtigh / dat hy niet dranck dan stinc-
 kende wateren.

Onse elende is geboelijck / en blijcke-
 lijck. Wy moghen onse lichamen wel
 boeden met banketten / die ghekneedt
 zijn in Amber / en Musques / de spijs is
 soo haest niet in de maegh / of sy bederft /
 en besmet dat klepne buplis-bat so seer /
 dat de reuck onverdzaeghlijck is. Dat
 men dit jongh verdorben paert te drinc-
 ken geeft van de klaerste / en uptnemen-
 ste wateren / die'er in Bacchus fonteynen
 zijn / sy worden daetelijck soo stincken-
 de / om datse alleenlijck door dit selve
 buplis-bat ghepasseert zijn / dat alleen

d'inbeeldingh daer van de geest besmet;
 maer dit is noch al niet. Waer zijn
 menschen / hoe ghematicht datse zijn /
 wiens darmen niet soo veel zijn als
 kleyne achterstraetjens / daermen de
 buyligheden vande stad vergaert. Want
 sonder zich te vleven / de eyghenaer self/
 kan'er de reuck niet van verdraghen /
 hoe hy'er het voeden van liefd. En daer
 by / zijn de sweet-gaten van 't lichaem/
 gelijk disteleer-baten / altijd oopen / en
 loosen een deel van dese buyle dampen/
 daer top vol van zijn / upt breefe datse
 ons door heur stanch versmachten
 moghten. Ick spreek niet van dese
 groote roock-poozten / de oogen / de ooz-
 ren / en de neus / dewijl ons gantsche lig-
 haem niet is dan een koets-poozte / daer
 d'elenden des werelds in en uptgaen.

De fabel vertelders mogen wel / naer
 hun ghewoonte / onbeschaemt staende
 houden / dat Alexanders sweet soet
 roock / de leughen wort niet dan van de
 Poeten geloof; noch hebben sy de tijd
 van hun geloof bepaelt ter tijdt toe dat
 dit soo kostelijck hat breeuck lee / ick wil
 seggen tot den dagh dat desen Monarch
 wiert ghequetst; want toen heetemen
 hem niet meer de zoon van Iupiter,
 Amon, en al dees valse teekenen van
 God:

Godlijckhepd / daermen de vermaerd-
 hepd van zyn glozpe mee verciereu wil-
 de / verginghen / en verloozen heur
 glants. Inboegen dat'er niet dan zot-
 ten waeren die boozt-boeren hem hep-
 melijck desen ydele toe-naem te gheben/
 en dit zyn de selve noch / die ghelooben
 dat het Sweet van desen Prins soet
 roock.

Dat men 't zich ontgeef / al de men-
 schen des werelts zyn van een stof ghe-
 maect / en van een deegh ghekneed.
 Niet dat naer de matighepd / d'een niet
 frisser is dan de ander ; doch de ver-
 schillende humeur/verandert de natuur
 van de aerde niet / maer 't zyn altydt de
 ongheluckighen / besmet met de laserp
 van elende / daer men nimmer van ge-
 nesen kan. Nauwelijcx kan ick d'ydel-
 hepd van dese liefkoosers / en witte-
 broots-kinderen van dese tyd lijden/die
 zich inbeelden datse gheschapien zyn in
 een nieuw aersch Paradijs / van Gods
 eygen handt gelijk Adam, dat bebesti-
 gende op de blanckhepd van hun dun/
 en fijn vel / of op de goede ghestalte van
 hun beenen / zenuwen / en half verdoz-
 ven reuck-aderen ; wat dunckt u van
 dit geslacht? men kanse nauw genaken/
 of men is ghedwonghen de neus toe te
 houden/

houden / en / soomen kon / te bluchten/
 tot in 't selve aertsch Paradijs / daer sy
 nimmer zijn ingegaen / om van hun be-
 smettingh vry te zijn / is dit geen schoon
 fundament van verwaentheydt ? laet
 ons tot het ontwerp komen.

Ick sal u doen ghedencken dat de
 muskus van een kleyn dier voort komt /
 dat men vanght / en gebangen / en met
 stocken doodt-geslagen / in de aerde laet
 rotten / en van die verrottingh komt de-
 se rieckende stanck / daer men een afgo-
 dery van maect ; een vzeemde saeck !
 men dient zich met een doode karonje /
 om'er de sterbende karonjes mee te bal-
 semen : noch zietmen dat'er konst on-
 nut is / en dat het gheraemte van onse
 lichamen stercker / en leelijcker rieckt /
 dan dat van dit kleyne beest soet rieckt.
 Bemusket u dan so veel als ghy wilt / O
 menschen ! al de reuckeryen van 't ghe-
 luckighe Arabien / konnen uwe stinck-
 hoop niet van reuck veranderen.

De muskeljaet is niet anders dan de
 dreck van dit dier / of / naer de meningh
 van sommighe Historij-schryvers / het
 sweet van d'Indiaense katten / wat het
 sy / 't is altydt een dreck als salf ghe-
 maect / daer wy 't sweeren van ons elen-
 de mee dencken te ghenesen / maer ver-
 geefs /

gheefs / de weegh-luyfen / stincken at-
tijdt uyt er nature : ach ! wat rieckt een
mensch wel / als hy niet rieckt dan de
slijck / daer hy van gemaect is.

Wat dencktge dat het Ambrze-grijs
is / eenige seggen 't dat het grijsachtige
aerde is / en op eenige stranden ghebon-
den wort : andere een lymachtige vocht-
tighyde / dat gedzopen komt van eenige
boomen / van selber ghewosschen / in
bzeemde Contrepen / waer van de stra-
len van de Zon / ongetwijffelt / de reuck
rooben / diense de bloemen geven. Maer
dat ick dese oude twist / die de Naturali-
sten hier op onder hen hebben / yder een
andere mening hebbende / eyndigen sou /
begin ick niet ; want wat sou 't wesen /
dat ick my in de moeyte stack van een
niet t'ontleden / daer de duyvelen eben-
wel van dit niet de ketenen maecten om
u in de Hel te trecken ; op wat rede sult
ghy uwo klachten komen besten / dewyl
ghy vooz een niet sult verdoemt wor-
den ?

Wat een schoone antwoordt gaf Me-
nander, toen hy / ghebzaeght wordende
waerom hy om de reuck van Amber/
noch Muskus gaf / aldus seyde / om dat-
'er de sotten zin in hebben. 't Is oock
een groote zotheydt gedurigh te bevoie-
roken

roken de Altaren der ydelheyt/ die wy
 in onse zielen hebben opghericht / of eer
 onse woeste begeerten / die'er d'afgoden
 van zijn. Ghy zijt kints/ seyde Ergius,
 tot een van zijn vrienden / die zijn haic
 poeperde/ want de mannen zijn so slecht
 niet / ick meen de mannen met goe
 zinnen; vooz d'andere wil ick geen borg
 blijven. Poeyer, poepert u soo veel af-
 ge wilt: Slijck; bedeck u met een nieu-
 wen slijck-hoop: Dreck, vermeer uo
 mest-hoop ghedurigh / ick lach om uo
 sothept.

Elius Verus sloop gemeenelijck op een
 bed van roosen / maer de doornen die
 hy'er af nam/ gingen in zijn ziel / en ge-
 lijck hy alle daegh van bulsack veran-
 derde / verbulde hy zijn boesem met
 braem-hagen. Wat verblindigh ver-
 blinde hem de oogen? hy sagh niet dat
 de bloem van sijn leven te ghelijck met
 die van zijn rust - plaets verwelckte /
 en dat ghelijck de Son dese in zijn on-
 dergaen het graf bereyde/ de selve Star
 dat van zijn ongheluckighe dagen in'er
 west sou gheleypden. Ghy hebt ghezien
 de af-beeldingh van zijn leven gants
 van roosen; ziet nu dat van zijn doot
 gants van doornen.

Desen nieuwen Epicurist zich ende-
 lijck

Ijck verdrucht ziende onder 't pack van
 zijn misdaden / daer duysent smerten
 hem pijnighde / riep de doot tot zijn
 hulp ; maer dese doobe / en dese onmen-
 schelijcke / die oozen noch hert heeft / liet
 hem roepen om hem soo veel mael als
 hy aessende te doen sterben / sonder hem
 't leven te benemen. Hy wilde wel zijn
 beul wesen / maer hy had maer krachte
 om te lijden / en niet zijn lijden te eyndi-
 gen. Hy versterckt dan zijn roepen / al
 de qualen dien hy leed / zijn de vruchten
 van zijn bloemen ; laten wy hem in de
 pijnen waken.

Wereldse menschen ! zie daer een ge-
 boelijck exempel van straf / die de He-
 mel op uo misdadighe mede-ghesellen
 oeffent : want u vercierde slaep-steden /
 zijn soo veel als bedden van roosen / daer
 ghy alle nachten slaept. Wat sal 't zijn
 als de doot u van bulster / en deksel
 verandert. Ick segh niet van slaep-
 laken / dewijl ghy een doot-kleedt sult
 hebben. Wat sal u inder daed ghewor-
 den ? breeftge niet de farce van dese Co-
 medie te speelen op 't tooneel van de
 Hel ? ick heb u altydt gheseght / en ick
 herseght u noch / dat men door de toegh
 der roosen in 't landt der dooznen gaet ;
 maer dit zijn lebende dooznen / wiens
 punten

puncten nimmer stom worden. **L**eser denck op u / ziet daer een steen in uwtuyn ballen.

De Romeynse Historij versekert dat de lampen die 't **P**allais van Eliogabales verlichten / vol balssem waren ; sulck een afgoden-dienaer was hy van al de valse gheneughten dien hy kon bedencken. **D**esen elendighen vertoonde zich niet dat hy self een brandende lamp van wellust was / en dat een kleyne ongeluckige wint haer in een ooghenblick wylt kon blussen / om haer weer in de **H**el door de **G**oddelijcke gherechtighejdt te ontsteecken. **E**n ziet hier alree de storm daer hy door gedreghyt is. **M**ij dunckt dat ick desen elendighen / die niet dan gebalsemde lucht aessemt / de gheest ziele geben in een geut / daer hy self de grootste hoop buylighedyt van is. **L**eser / ick laet u / noch de kopy van dit **H**emelse besluyt / ten eynde dat ghy u betert.

Laet ons van nader by bezien waer in dit ingebeelde geneugt / dat men in de reucken soecht / bestaet. **M**en moet door kracht belijden dat de **M**uskus qualijck rieckt / de **M**uskeljaet noch qualijcker / en dat oock de **A**mber alleen gheen goede reuck heeft : alles licht in 't mengen van dese drie dzecken / om een nieuwe

we aengename / en lieve dreck te maec-
 ken/ wiens reuck de zinnen kittelt / om
 datse bequaem / en lieffelijck is / maer
 niet de geest ; want hy is soo hoogh ge-
 bloogen/dat de aerdse dampen hem niet
 bereycken konnen : laet ons daer voor-
 der in-gaen. Dese valse gheneughten
 heb ick willen smaken / om daer van de
 Natuur / en hoedanighepdt gheboelijck
 te kennen ; maer 't is waer / ick socht
 dese veruoegingh dien ick my in-ghe-
 beelt had / in de genietingh self / sonder
 hem oopt te konnen vinden : en recht
 uyt gheseght / dewijl ick 't u alles seg-
 gen moet ; de schoonste reucken konnen
 ons niet dan een weynigh ghebalsemde
 lucht doen aeffemen. Ick seggh / gebal-
 semt / als hy in onse boesem gaet ; maer
 stinckende / en besmet / als hy'er uyt
 komt/dewijl wy vol besmetting/en ver-
 rottingh zijn. Waer in bestaet dan de
 gheneughte als in verscheyde blazingen
 van een klepne ghepoeyerde wint die
 door de neus gaet / om'er de geut mee te
 beghen ? want dit zijn de grachten van
 de stad / waer door de eedelste partijen
 van 't lichaem / als inwoonders / heur
 reucken loosen : wat vermaeck is 't van
 de wint te leven als de Cameleon.

Waerom seggh ghy dat men Arabie
 geluc-

geluckigh heet? 't is uyt oorzaeck van
 uw sotheydt / en by datse niet dan drec-
 ken voorts brenghet / koomtmen die /
 noch van soo veer tot een hooghe prijs
 koopen / dewijl sy gemeenlyck de koop-
 man het leven kosten. Die haer deser
 toe-naem ghegheben hebben / hebben
 groote rede ghehad: want 't is inder
 daedt een geluckige landts-douwe / de-
 wijl men ober soo veel bergen / en water
 repst / om te komen op'er altydt oopen
 markt van'er waeren. Ha! sotheydt/
 hoe dier zyt ghy!

Is dit noch gheen onberdzaegelycke
 ydelheyt in de Grooten van de werelt /
 door 't willen / dat'er lichaem / nae hun
 doot / ghebalsemt sy / om soo dza niet
 te verrotten. Hun ongeboelyck lichaem
 is in een balsch Paradijs van reucken/
 en hun geboelycke ziel / in een warelyc-
 ke Hel van stanck. Inboeghen dat sy/
 zich een rijck van gheluck bestende /
 waerse zijn / of waerse niet zijn / niet dan
 in straffen leven.

Consijt dan uw lichamen op en in
 der aerden / aerdsche menschen / door de
 reuck van uw balsem / Muskus / Mus-
 keljaet / en Amber / al dese stanck / sal
 endelyck de uwe verflinden / en de wo-
 men sullen zich niet alle bep. vooz-
 zien.

Ha!

Ha! dat onse humeuren verkeert zijn!
 ghy dzaeght gheen sorggh dan om 't lig-
 haem lekker t'onderhouden / en de zin-
 nen vermaeckelijck te voeden: en ick
 denck altydt op mijn ziel / dewyl sy on-
 sterffelijck is. Dat mijn lichaem de
 hongher is / ick gheef'er niet om / als
 mijn ziel maer ewighlijck versaed sy;
 dat mijn lichaem maer light in 't slyck
 der elenden des werelts / het raectt my/
 niet / hoewel ick 't ghevoel; ick denck
 maer mijn ziel behouden in den Hemel
 te brenghen / dewyl dit vooz ewigh
 moet wesen: natuur-kenners! hoe
 groot is 't begriyp van d'ewighheyt?

Men seght van de Panther datse met
 d'onfichtbze ketenen van heur reuck de
 groufame beesten treckt om haer te
 volgen; doch sy volghen haer niet dan
 van veers / om datse soo afgrijfselijck is/
 datse haer niet genaken durven. Maer
 de wzeede / en stiesachtighe natuur heeft
 haer de list gheleert van heur hooft te
 verberghen / en alleenlijck te toonen 't
 gheense schoon heeft. Inboeghen datse
 dooz dese konst de wilde beesten / die
 van alle kanten rondom haer loopen/
 verflint.

Du dese Panther / vertoont ons de
 wereldt / wiens betoberende reuck ons
 verma-

vermakelijck verweckt om haer tebol-
ghen. En de duyvel speelt de persoon
van dese stiefachtighe natuur / die haer
de bond leert van heur leelijckheydt / en
mismaeckthepdt vooz ons oogen te ver-
berghen / om zich te versaden / de een
met onse lichamen / de ander met onse
zielen. Vergheet dese waerheydt niet /
en beantwoort my dese rechtveerdighe
verwijtinghen / dien ick u begheerde te
verwijten.

Hoe is 't mooghlijck datge valt in
dese swackheydt van niet te komen lij-
den de reuck van een gast-hups / daer
uw mede-gesellen van uw elende logee-
ren / en datge alle daghen gaet lijden de
reuck van uw stallen / en de dreck van
uw paerden. Ghy sult de neus toe-hou-
den als ghy een arm sieck mensch ont-
moet / die zijn ongeluckigh leven sleept /
en sult niet beschaemt zijn een hondt te
streelen / en sijn snuyt duysent-mael te
kussen / wiens reuck hem vooz een
toortz dient. Wat naem salmen dese
onmedoogende wercken gheben / om'er
de misdaedt van uyt te drucken ? sonder
lieghen ick spuwt / van deerenis / en
schrick te gelijck t'elcken-mael als ick-
'er op denck.

Maer dunckt het my niet dat ick
Moyfes

Moyſes zie / dien Hemelſen bereucker / die met de bebalsende wint van zjnt ſuchten d'autaren / dien hy tot des Heeren glozpe heeft gheheplight / bewie-roockt ! Ach ! dat zjn reucken ! dewijl ſp / met een Goddelijcke macht de Hemel deur-dringende / zich in het Paradijs verſprepen. Is 't oock Abraham, en Iſaack niet dien ick de lucht zie be-roeren / dooz de rieckende roock van hun offerhande ! ach ! hoe ſoet moet deſe roock ruycken / dewijlſe daer mee de troon van d'Almachtighen Godt bereucken.

Helaes ! mijn Heer / 't is al langh gheleden dat ick u de offerhande van mijn hert begheerde te offeren / dooz 't uyt-wiſſen der ydele offerhanden dien ick op d'onheplige autaren des werelts heb gheoffert : maer ick vrees dat heur roock de lucht met heur ſtanck ſal beſmetten. Inboeghen dat ick u offeren wil het Engel-water van mijn tranen / en de wierroock van mijn klaghten / ſuchtende van leed-wefen / dewijl u de reuck daer aenghenaem van is. Ick laet de Amber / de Muskus / en de Muskelijet / de aerde houden / die'er de meſt van voort-brenght / oock konnen heur dampen de grenſen / daer heur oorzprongen

spzonghen befloten zijn / niet bebrypen.
Laet ons op soo schoonen wegh niet
staen blijven.

Och ! hoe soet rieckt de deught / we-
reltse menschen ! dit 's een altijd ontlo-
ken doozenige roos / wiens sunder God-
delijcke reuck / de Hemel / en de Enghe-
len bebalsemte. Maer kent ghy de wo-
telen van de rooselaer niet / diese voort-
brenghet : 't is een plant die niet in u-
tupnen wascht / om dat de aerd daer niet
wel bearbeydt wordt. Ghy hebt liever
Tulpen / Anemonen / en Pibonen / de
sozgh-bloemen reecken ick niet / want
sy wassen daer wel sonder dat ghyse
saeyt. Ziet daer een schoon tupn-perck /
dat u-wozogh / en arbejdt waerdigh is :
oock schiet 'er u endelijck niet van ober /
dan een stekende doorn / die / gelijk een
wel-verstaelde schicht / u 't hert met
dupsendt doodelijcke steecken door / en
weer door-steeckt ; en de dupbel de wo-
telen van u-woz bloemen door de aerde la-
tende / neemt die van u-woz zielen / om die
in 't tupn-perck van de Hel te planten.
Is dit zijn dagh-werck niet wel ghe-
daen ?

Daer is geen kostelijcker balssem in de
wereldt / dan die der goede wercken.
Die is 't alleen / die door een tegen-mid-
del

del kan dienen teghen de besmettingh
 der elenden/ die ons onschepdelijck ver-
 sellen. En so ghy'er in twijffelt/ soeckt-
 'er de waerheydt van ; in de Historij van
 Job , dese supbere Tely / of gheduldighe
 Kroos / groept tegen heur natuur / in de
 reucken van een mest-hoop. Bespeurt
 dese rechtbeerdighe man / beziet hem
 van nae-by / en beschout hem van alle
 syden / d'elende self / is niet elendigher
 dan hy : want de duyvelen slaender elck
 om 't seerst de handt aen / om dit werck
 van pijn / en elende te volmaken. Zijn
 vrou / en vrienden / begheben zich uyt
 zijn quade reuck ; al de wereldt verlaet
 hem. En noch / O aenbiddelijck woon-
 der ! omringhen hem de Enghelen van
 alle syden / en Godt self woont in zijn
 hert / beslooten in het midden van de
 bezielde stinck-hoop sijner lichaem ; wat
 sullen wy in onse verbaestheyd seggen ?
 men moet belijden dat de eenige deught
 van desen Sanct soo soet een reuck gaf/
 datse ghenoeghsaem waer gheweest om
 d'allergeluckighste des aerd-booms tot
 zich te locken / soo Godt het toe-ghela-
 ten had / dewyl Godt self hem noopt
 begaf.

O aenbiddelijke deught ! wat God-
 delijke tober-kruyden / wat dierghe-
 lijke

lijcke optogingen bezielen uwo reucken/
 dat'er kraght de Hemelen door- dzinght
 en de Enghelen / jae hun schepper self
 naer zich locht ? helaes ! sal ick nimmer
 uwo gheheplighde balssem rupcken als
 wesende een volkome middel tegens de
 stanck van ons' elenden ? ick offer u de
 ruyn van mijn ziel / om daer de wortel-
 len van uwo bloemen te planten. En op
 datse daer ontluycken sullen / sal ick'er
 dese stinckende saden uyt-rucken / die
 mijn verstandt in een doodelijcke slaep
 versoopen houden. 't Besluyt is'er van
 ghenomen / ick verwacht maer uwo ge-
 nade / Heer / om'er de daden van te zien.

Men behoeft andere Muskus / nocht
 Amber / om de lichamen der gener die
 in God gestorven zyn te balsemen / dan
 die van hun goet leven : en men heeft'er
 duysent-mael de eerbarentsheydt van
 gezien / in de gheheplighde tomben der
 Sancten / dewyl die waren soo veel als
 drogisters winckelen / wat segg ick van
 drogisters / al hun Amber / al hun Mus-
 kus / is maer stanck te gelijcken by dese
 Hemelse reuck die'er uyt gaet. Die
 selve Lidivina, daer ick u een vooz-beelt
 van / op een andere saeck / vertoont heb /
 gants bedeckt van 't slijck haerder
 wonden / daer heur lichaem een onuyt-
 puttelijcke

puttelijcke oorsprongh van was / dee
 heur naeste maghen schrieken / dewyl
 heur moeder self / die'er in'er lichaem
 had gedragen / in 't eerste bluchte / kon-
 nende de quade reuck / die de lucht van
 heur kamer vergiftighde / niet lijden.
 Maer ebenwel dienden de Enghelen
 haer / en Godt self besocht haer in dese
 besmette kamer. Is 't dan niet geloof-
 felijck dat heur wonden niet dan balsam
 storten / of datse soo veel fonteynen wa-
 ren met Engel-water : om dat de En-
 gelen die van alle kanten omringhden /
 om de blinckende schoonte van dese
 Goddelijcke vochtigheyt / diese storten /
 te zien. Twijffelt ghy'er in / vraeght het
 de H. Caterina van Siena / die'er van
 ghesmaecht heeft : want sy wiert op een
 dagh begeerigh haer dorst te verstaen
 uyt een aposteume die'er uyt de wonde
 van een siecke ontstont / om'er hert dese
 heylige oefeningh te gewinnen / ziende
 dat het / hem dienende / van schrick op-
 sprongh ; en sy sal u seggen datse nooyt
 soeter / of lekkerder vochtigheyt dronck.
 Wat denckt ghy wat God te beminnet
 is ? een eenigh gheboel van dese heylige
 liefde / is bequaem alle dinghen van
 natuur / en hoedanigheyt / tot ons' ver-
 noegen / te veranderen ; beproeft het in

de gast-huysen / nae dat ghy'er u wel
toe geschickt hebt. Dient daer de ziec-
ken / meestertse met ootmoedighedyt/
ja met ontsagh / dewyl dit de leden zijn
van JESUS CHRISTUS, en ghy sult
gevoelijck bekennen / dat de aerde van
dese Gods-huysen / een nieuw gheluc-
ligh Arabie is / daermen ongevalst / de
bebalsemde lucht van dussent verschey-
de reucken scheidt.

Wilt ghy noch ghevoelijcker voor-
beelden? hebtge noopt ghezien de eere-
lijcke twist / en 't krakeel onder de arme
Kapecijnen / als elck om 't seerst de lie-
den / die de pest hebben / dienen wil?
die ghebruycht al de krachten van zijn
wel-sprekentheydt / om zijn oberste soe-
veer te krijghen / dat hy hem de voor-
tocht geeft: dese / door kracht van roe-
pen / sprakeloos zijnde / sal zijn ooghen
en hart doen spreken / suchtende ghedu-
righ / en weenende sonder op-houden
om dit bevel te hebben. Wie kinnen
dese krachten / en ghebelden anders toe
schrijven / dan de eenighe Goddelijcke
liefde / die hun hert gequetst / en ziel ge-
raeckt heeft. En dit is dese Goddelijc-
ke liefde / die hen vermaeckelijck doet
smaken dussent soetheden in de bitter-
heyd self / veranderende haer natuur / en
hoeda-

hoedanighejdt. Als sy de kelck met gal in de hand hebben / is het niet meer gal / de liefde Godts gheeft haer de smaect van een betoberende vochtighejdt / die twyfsend-mael lekkerder is dan de Pec-
 tar der Poeten; maer wie sou zich ver-
 wonderen van uw wonderen / O liefde!
 dewijl je gants wonderlijck zijt?

Ons is schriftelijck nagelaten dat de bloemen/dienen strooyde op 't graf van de geluckighen Thomas te Willanoba / om te doen zien dat heur brooshejdt self niet onnut was / de siecken met heur reuck ghenasen / door de eerste pleyster van 't geloof. Soo dan de eenige reuck der bloemen / de een over de ander ghe-
 stroyt / die van d' Aerde op die van d' He-
 mel / dewijl de Sancten soo veel als al-
 tijdt ontloken bloemen zijn / die God in de Hemelse aerde van zijn eeuwighejdt heeft gheplant / dese deught hebben van de besmettende lucht / die de siecken onwringht / te bebaesemen / en die te ja-
 ghen tot in 't diepste van hun ingewan-
 den. Hoe sal 't dan zijn in 't Paradijs / daer men de tuyn-percken soo vol van bloemen sal zien / daer d' overbloedt van'er reuck / en schoonhejdt te ghe-
 lijck verwonderingh waerdigh sullen zijn?

Hoe sal dan zijn / seggh ick / hoe sal 't
 dan zijn / als men in de tuyn van onsterf-
 felijck geluck ziet / de allersuyverste / en
 heplighste maeght / dese roose sonder
 doornen die van alle eeuwighejdt open/
 en ontloocken is geweest in 't verstandt
 van den eenigen schepper aller dingen?
 dese roose / seggh ick / wiens schoonte de
 son'er aenghesicht in'er oost / ja zuyden
 doet verbergen ; en dese roose / seggh ick
 noch / wiens reuck de Engelen / en God
 self tot heur roselaer locht om haer te
 beter te rupcken. En daer by te zien de
 Propheeten / en Patriarchen dese ghe-
 heplighde violetten / die ghedurigh de
 balsam van de wint hum'er aessem di-
 steleeren : te zien de Apostelen / en de
 Martelaren / die CHRISTUS-bloe-
 men / bepucpelt met de Hemelse boch-
 tighhejdt van'er bloedt / wiens eenighe
 ober-blijffelen alles wat op aerde is/
 bebalsemen. Te sien de Biegh-tvaders /
 en de maeghtden / die schoone / en suyve-
 re Helijen / die nimmer verflenssen. En
 endelijck in een gedurige op-merckingh
 aen te bidden / de aenbiddelijcke drie bul-
 dighejdt / desen drie-mael geheplighde /
 en drie-mael heplige boom van 't leven /
 met drie tacken / gants beladen met
 bloemen / die eeuwigh Goddelijck
 schoon

schoon blijven/ en vruchten wier deught
volmaeckt / en onepndelijck goet zijn :
in de schaduw van welcke 't gantsche
Hemelse hof gheniet / een rust/ een ver-
noegingh / en een gheluck / die noopt
naem hadden / noch nimmer hebben
sullen; soo uytnemende zijns. 't Is my
ommoogelijck mijn geest hooger te doen
vliegen.

Het

Het

G R A F

der

Vermakingen van 't gevoel.

Het vijfde Hoofd-stuck.

Hoe elendigh sou ick zijn / soo ick de rijckste van de werelddt was / onder hoe groot een pack van onghelucken sou ick verzuicht wesen; doch ick sou my wel haest van de troon mijner grootheden / in de slijck van mijn gheboorte storten. Ick wil segghen dat ick vza mijn schatten sou verlaten / om / door die te verliesen / de rust / dien ick soeck / te vinden. Een vzeemde saeck; maer mijn humeur behaeghlyck. Niets behaeght my hier / alle dinghen staen my teghen. De goeden self dien ick hertelijck wensch / dienen tot een oogh-merck van mijn verachtringh / als ickse bezit. Een gedurige bekommernis steurt te gelijk mijn ziel / en lichaem in de aengenaemste geselschappen / en met wat tijd-verdrijf ick de quellingen van mijn ongerustigheydt

heydt wil versoeten / de blaegh duurt
 soo kort / dat het ghelooffelijck is dat de
 droefheydt altydt duurt. Dickwils
 heb ick doende geweest om de vermaec-
 kingen in 't hof der Koningen / en Prin-
 cen te besoecken : maer ick bond / mijn
 Daghebuur / daer de andere hun Para-
 dijs vonden. Doch ick stel u alle dese
 waerheden niet voor om u tot deerenis
 te bewegen / mijn quael is niet dan be-
 nyden waerdigh : want dat my hier
 beneden niets behaeght / is dat 'er niet
 aengenaems is : veracht ick al de goe-
 den dien ick gewenscht heb / in heur be-
 zittingh / heur gebzeckelijckheyt dwingt
 my 'er toe / en ick sou niet dan volmaeck-
 te dinghen volmaecktelijck beminnet
 konnen. Soo een gedurige beroeringh
 my in de beste gheselschappen by- blijft /
 ick bindt 't niet vzeemt / dewijl de een-
 saemheydt mijn element is. Soo mijn
 altydt ongerustigen geest / geen verlich-
 tingh in de aerdse wel-lusten kan bin-
 den / hou dan op van u daer ober te ver-
 wonderen : men is niet dan voor den
 Hemel geschapen. En eyndelijck soo al
 de hooben der Koninghen / en Princen
 my soo veel als gebangen-hupsen zijn /
 daer ick sonder op-houden om de vze-
 heyt sucht / soo moet de verwonderingh
 niet

niet groot wesen / dat ick beslooten heb
 mijn fortuyn in 't hof van een Clooster
 te maken : bemerkende dat de grootste
 Monarch des wereldts ny'er niet dan
 een deel van gheben kan ; en soo ick'er
 een onepndelijck ghetal van bezit / die
 van de selve aerd als dese zijn / ick geef-
 se hem van goeder herten / op booz-
 waerde dat hyse booz hem self bewaert.
 Inboeghen dat ick in plaets van my
 van 't quaet / dat ick u verhaelt heb / te
 beklaghen / u self beklaegh / dat ghy'er
 niet van gheraecht zijt. Ick wensch
 Heerlijcker lot / noch gheluckigher
 staet.

't Is een groot belasterlijck bewijs
 teecken / booz een die niet dan naer we-
 reldse rijckdommen haect / en die / naer
 diergelijcke ghelucken eergierigh / zich
 van de wegh der deught begeeft / daer-
 mense selden ontmoet / soomenser soeck /
 maer wel op die van de misdaedt / daer-
 mense by dzommen vint. 't Gaet soo
 niet recht : de vryheydt is ons gegeven
 om goet / en quaet te kieser : pder is vry
 om naer zijn verlies / of behoudenis te
 loopen. En schoon ons Godt sonder
 onse bewillingh heeft gheschapen / hy
 kan ons sonder onse wil niet behouden.
 Inboegen dat men onse begheerten aen

zijn gunsten moet boeghen / en de handt
aen 't werck slaen / soo wy van ons
dagh-werck willen gekroont zijn. Laet
ons tot ons eerste boorzstel komen.

Men mach byp roepen / en 't teghen-
deel staende houden / ick sal nimmer
van meningh veranderen; de rijckdom-
men zijn niet dan kindere poppen / en
oude waren van een boere marckt / die
de plompaerts / en onberstandigen koo-
pen / sonder te weteen watse waerdigh
zijn. En soo ebenwel 't meestendeel der
menschen gheen andere handel doen/
wat middel is'er om zijn saeck teghens
soo veel byanden te winnen? daer is
niet dan verlies aen vast: de werelt die-
'er de rechter van is / gheeft niet dan
tusschen spzeekende vonnissen. Men
verwijst my soo veel als men wil / ick sal
my weer / als bedzoogen / aen 't Parle-
ment des Hemels beroepen / daer ick
versekert ben / d'uytterste uyt-spraeck
tot mijn gunst met onkosten / schaden / en
intresten / tegens mijn party te verkrij-
gen / en / soo'er betalingh gebzeecht / sal
't Goddelijck gherecht hun wapenen
grijpen / en hen in de af-grond der eeu-
wige gebangenissen werpen.

Dat men dan niet langher den hart-
neckighen maecht / men moet altoos/
nae

nae wel gekrakeelt te hebben/ naer rede
luyfteren.

Ick heb my met het gout willen die-
nen / om 't gheneught van 't ghevoel te
betamelijcker te vertoonen / dewijl dat
dit metael oock geboelijcke / en blijcke-
lijcke soetheden heeft / die de zinnen
door-dringhen/ en met de gheesten ghe-
meenschap maken ; ick versta de swac-
ke gheesten / want de stercke / en onbe-
weeghbare weten daer niet van. Wat
uyt-nemender vernoegingh kunnen
zich in-beelden. Sullen de wereldtse
menschen my seggen / dat te ghelijcken
is by die / dat men alle daghen handen
vol pistoletten handelt / daer is gheen
zicht-baer vermaeck / gheen geneught
van geluyt / geen aengenaemheydt van
smaeck / noch geen lieffelijckheydt van
reuck / dat by de op-togingen der blijd-
schap die de glants van dese Alchimiste
Son in de ongeboelijckste zielen geeft/
magh geleen worden. O God! waer
zijn wy toe gheraecht / dat men zijn ee-
nigh / en hooghst gheluck in 't handelen
van kleyne aerde stukjes stelt/ die geel/
oft wit zijn/ daer de sotheyt / en de eten-
de de prijs / en waerde van schatten.
Wat sou 't zijn/ dat ick de Oosterse In-
dien in mijn inghewandt beslooten had/

dewijl de westerse van de dood endelijck
 al mijn rijckdommen op sou veylen /
 aen die geen die 't meest bood / of liefste
 had / of beter te segghen aen de sotste / en
 gretighste der koop-luyden / die'er ko-
 men sou / om haer booz de selve moep-
 te / en arbejdt / daer ick se booz ghekocht
 had / te koopen. De vleyerp gelt'er nu
 niet: want de Hel is nu vol bedrogh /
 en bedroogene / om beter te seggen / ick
 bin gheen onberdzaeghlijcker ongeluck
 dan dat van de rijckdom / om dat die
 de bzuigh is / die dooz de schoonte van
 heur wegh ons noot om ober de bloedt
 der verghetenheydt te gaen: dat's te
 segghen van dese Hel in d'ander. Daer
 upt komt dat de Poeten / altijdt duyster
 in hun versieringhen / den god der hel-
 len het koninghrijck der rijckdom-
 men geben / in de blagen van hun mij-
 meren bemerckende / dat de rijcken in
 hun gelt-tellen ghemenelijck soo bezigh
 zijn / datse geen tijd hebben / om op hun
 saligheydt te dencken. Inboeghen dat
 sy / van 't valse Paradijs des wereldts /
 daerse hun gheluck besten / zich onghe-
 woelijck in de waere eeuwighe Hel stoz-
 ten.

Anacreon queet sich wel / toen hy
 Policrates een goede somme ghelts we-
 der

der gaf / dat hy hem schonck. Ick sou/
 seyde hy / sulck een sware pack niet kon-
 nen dragen; zietge niet dat dat van mijn
 elenden my berduckt? ick sou 't selfde
 doen / in 't humeur daer ick ben / soo'er
 een andere Polocrates quam die my
 rijck wilde maken: want sonder liegen
 ick beklaghe nimmer dan dat ick te
 gelukkig ben. Al de gunsten der fortun
 zijn so veel als straffen van den Hemel/
 om dat het bleesch 't koosen der groot-
 heden / en rijckdommen soo bebanght/
 dat sy / sonder een besondere ghenade /
 in plaets van haer in de staet van vol-
 komen Heer te bezitten / ons onder de
 tittel van slaven besitten. Maer is 't
 niet een geneuchelijcke sotheydt van de
 rijcken / datse zich gelukkig achten on-
 der 't ghepers der onghelucken / daerse
 niet upt kunnen raken. Men moet ge-
 looben dat de gebepns de deugt een dub-
 ble misdaedt is / alsoo is het vals geluck
 een vergrootingh van ongeluck. Laet
 onse rijckerts sich dan gelukkig en ver-
 noeght noemen / wy sullen in 't eynd van
 de komedy zien / wie gheloogen sal heb-
 ben / dewyl men van kleederen sal moe-
 ten veranderen om de persoon / van een
 stanch / roock / en wozin kooper te spee-
 len. Wat dunckt'er u af? ick laet u toe
 daer

daer van te oordeelen / hoe wel de saeck
u raecht.

De Egyptenaers waeren ghesent
heer gheboorte - dagh met bemerck-
waerdige dingen te vieren. Vder droeg
een hand vol gras / in de mozassen ghe-
wassen / met sulck een blijdschap of 't
een Scepter was. Is'er de verborgent-
heyt niet schoon van? sy beverden heer
elende onder 't af-beelsel van gras te
vertoonē : sy vercierden zich met kroo-
nen dieser van maecte / om'er de ar-
moed / daerse in gebooren waren / uyt te
beelden. O rijcken datge dese loffelijcke
gewoonte niet onderhout / om u allengs
uyt de stricken van goud / en zilber / daer
de wereldt / 't bleesch / en de duyvel u in
verwarren / te reddē. Soo ghy niet
als hoy zyt / waerom wepghert ghy'er
de kroonen van? groept ghy niet / ghe-
lijck 't wilde gras / in de stinckende / en
besmette mozassen? en wort ghy noch
niet als dit selve gras ghemaeyt om tot
een aeg / en voedsel voor de beesten te
dienen / ten minste voor de wormen?
het lot is niet al te heerlijk. En nae al
de waerheden / die de sotten self in gheen
twijffel stellen / maectge noch veel ge-
ruchts / en bedrijft veel dertelheden.
Soo 't aen de eeuwigheyt niet lagh / ick
sou

sou 't mede-lijden dat ick met u heb in
lacchen veranderen.

Zietge dese vziinden van 't fortun/en
dese aenbidders der wellust niet / als le-
vende begraven in sijne linnen graben/
wentelende heur stinckende karonjes in
de soetheyt / die de aengenaemheyt van
dese kostelijcke doot-kleeden daerse mee
gedeckt zijn/ teelt: Och! hoe sacht lig-
gense op het dons/ en 't katoen/ datmer
nu de gozdijn booz-schuyft / en geen ge-
luyt maect / de Heeren rusten. Over-
barelijcke rust! dewyl dese doodelijcke
rust-plaets niet ghemaect is dan van
doornen / en bedeckt met sorgen. Want
nae daer op verscheyde-mael de doot al
slapende na-gemaect te hebben/ moet-
n'er sonder beynsingh de persoon van
vertoon. Inboegen dat dit dons en
katoen zich veranderen in scherpe
scheer-messen/daer dit/eertijt so gelief-
koost vleesch / mee aen stucken wort ge-
smeden / door duysendt steeckende smer-
ter die haer op de pijn-banck houden.
Slaept/ slaept dan sacht/ en ghemacke-
lijck / werelotse menschen / uw sijns-
takenen roepen uw doot-kleeden / en
uw schoonste hemden / de beste kleede-
ren die ghy aen sult hebben.

Ick weet niet of ick Heraklijt, of
Demo-

Democrijt moet zijn als ick op 't toneel
 der Histozen desen elendighen Sarda-
 napeles zie / in de staet van de gheest te
 gheben op 't slacht-block / dat de blam-
 men van zijn wellust in 't gheselschap
 van zijn hoeren / en kostelijckste schatten
 ontsteecken hebben. Hy leefde niet in 't
 vuur als de Salmander / maer in 't
 vuur van zijn dertelheden / sonder oopt
 te konnen verteeren. Dit selve vuur
 verflont hem endelijck door de wijnt der
 Goddelijcke gherechtigheyt / die'er
 van alle sijden in blies / en daer blasen-
 de de asch van eyschte. De vrouwen / en
 rijckdommen waeren sijn afgoden / en
 ghy zietse op 't autae van dit slacht-
 block verheben / om van de duybelen
 aen-gebeden te zijn ; hoewelf'er de leste
 offerant van verwachten. O gerechtige
 straf des Hemels ! dat desen oudste soon
 der wellust / die altijd met duyfsend soet-
 heden / en leckernijen was gheboet / sijn
 eygen beul en straf moest zijn: want 't is
 gelooffelijck dat het vuur van sijn raser-
 ny / en wellust sijn in-gewant gretigher
 verflont / dan dat van sijn slacht-block
 de rest van sijn slyk-hoop dee: maer wat
 een schou-spel / een varcken te zien ster-
 ven als een Phenix. Ick dien my met
 dese vergheelijckingh / om dat hy in 't
 helse

helse vuur dat hem verteerde / weer
verrees.

Rijcken / ziet hier een lebend af-beelt
van uw leven / endoot. Leest / leeft in
Sardenapeles. De dupbelen bereyden
u een dierghelijck offer-block / om de
lijck-gangh van uw zielen by te zijn.
Zoo ghy / noch sotter als desen elendi-
ge / wiens naam verbaertheydt gheest/
uw schatten / ter liefde van uw erfgena-
men / van de bzant bewaert / het sullen
soo veel als leys-lieden zijn om hen
den wegh / die ghy houd / te wijzen: sy
sullen u wel haest volghen / uw voet-
stappen zijn te zichtbaar. Nu laet ons
een weynigh de heerlijcke graf-schrif-
ten lesen daer men uw graf-steenen mee
verciert. Hier licht soodanigh een / eer
't wonder van zijn tydt / d'eer van de
wereldt / en 't vertiersel van sijn af-
komst. Woeght daer by : maer nu de
schrick der menschen / het aes der wo-
men / en de buyt der dupbelen. Hier
licht een rijcke koop-man / of om beter
te seggen / hier licht zijn geraemte : bid
God voor sijn ziel / de ghebeden sullen
voor de verwoesene onnut zijn ; en wat
blijck dat hy behoude sy / soo 't berou
van sijn schatten te verlaten / hem de le-
ste sucht upt den boesem toogh. Laet
ons

ons boorder segghen / de loop-baen is te schoon om in 't midden staen te blijven.

Hier licht de Koningh Cresus, desen sonder gelijke in rijckdommen. Wunckt u nu niet dat men van redenen moet veranderen / en dese woorden setten. Hier ligghen de wormen die zijn mest verflonden hebben / bid de duybelen vooz sijn ziel / sooge pets op haer vermooght / op dat sy hem wel onthalen.

Hier licht dien groote/en on-na-voelgelijcke Alexander, gaet vaerdigh vooz by / op datge dooz uw aenschouwingen de doodelijcke leger-stee van 't graf daer zijn Majestept rust / niet ontheplicht. Ziet daer het graf-schrijft dat men hem eenighe daghen nae zijn doodt gegeven heeft. Maer ziet hier 't gheen dat de waerhepdt ons heden doet lesen. Hier licht Alexander de Groote, in ongelucken / en onnabvolgelijck in sothept / dewijl hy / dooz een overdadighe eergierighepdt / een andere wereldt soeckende / die der verdoemden heeft ghebonden / daer hy vooz eeuwich slabe is. Gaet snel vooz-by sooge dooz de stanck van sijn gheraemte niet besmet wilt wesen.

Endelijck hier licht Cæsar, dat wonder
der

der der Keyseren / die alleen / op de
 hooghste troon der glozy verheben / seg-
 gen moght / ick ben ghekomen / ick heb
 ghesien / en ick heb verwonnen ; maer
 laet ons de verborghentheyt deser woor-
 den ontdecken / en luyde seggen : dat hy
 ter werelt is ghekomen / daer hy niets
 tot zijn salighejdt upt-ghericht heeft.
 Dat hy veel sotten heeft gezien / daer hy
 onberdacht 't getal van vermeerderde /
 en endelijck dat hy'er menschen / en niet
 sijn misdaden heeft verwonnen. In-
 boegen dat zijn vermaertheydt soo qua-
 lijck als sijn asch rieckt.

Wereldtse menschen / wat sultge nu
 op dese gheboelijche waerheyden ant-
 woorden ? ziet daer een kopp der graf-
 schyften diemen uw ghedachtenis toe-
 eygent. Is 't wel mooghlijck datge u
 niet soo wepnigh vernoeght / en datge
 uw leven langh soo veel moepten doet/
 om na uw doodt alsoo ge-eert te wesen.
 Met al uw schatten koopt-men u niet
 dan een marmar-steen / en uw erfgena-
 men spzeken u geluckigh / terwijl u zie-
 len bozedelijck ghepynicht worden : sy
 vertoouen ons met goude letteren de
 schoone daden van uw leven / ick segh
 schoone / gelijk gheblancket / en sy ver-
 swijgen ons de schycken / en wan-hoop
 van

van uw dood : vleydt u niet men sterft
 eben als men geleeft heeft. Een eergie-
 righe hert/ en een breeckige ziel hebben al
 sterbende geen begeerten dan tot groot-
 heden / en rijckdommen / sy dencken
 nimmer dan op haer / en heur suchten/
 en ghedachten strecken niet dan op dit
 ooghtmerck. Oordeelt nu of den Hemel
 vooz sulck een slaghe van menschen oo-
 pen is. Ghedenckt / ghedenckt op dese
 woorden die de waerheydt selve met'er
 mondt heeft gesproocken / dat een rijck
 mensch soo swaerlijck in den Hemel kan
 komen , als een kabel door een naelde
 ooge ga. Sy sprack van de quade rijc-
 ken / maer sooder de goeden so weynigh
 zijn / dat men noodsaeckelijck de lan-
 teern van den Philosoph op den hel-
 den middagh sou moeten ontsteecken /
 om'er een te binden / sult ghy de handt
 op uw gheweten niet legghen / uw qua-
 lijck doen / en sonde belijdende : denckt-
 er by tijds op/ uw tijd sal haest ten ende
 zijn.

De rijckdommen zijn soo veel als
 messen in kindere handen ; 't is on-
 mooghlijck dat men zich niet quetst/de-
 wijl wy in de verblinthejdt / daer onse
 begeerten ons brenghen / vooz onse out-
 hejdt waer tot onse kints-hejdt komen.

Geluc-

Geluckigh dan / jaе drie-mael gheluc-
 kigh zyn die die arm van geest zyn / de-
 wijl 't Koninghryck der Hemelen hen-
 ten deele valt. Mijn Godt / ick wensch
 hier beneden niet van elende ; dat alles
 my ghebzeecht / Heer / tot mijn vernoe-
 gingh / dewijl mijn ziel gheen grooter
 vbanden dan de wereltdse gheneughden
 heeft. Zijf mijn treden / soo 't u be-
 lieft / van den wegh der rijckdommen /
 op dat ick de armoedt bin / uw liebe
 waerdinne / daer ghy al uw leven by
 gewoont hebt. Och! wie sou in een huys
 weygeren te wonen / daer ghy de tijdt
 van drie-en-dartig jaren gewoont hebt.

De Herbergh van d'armoet heeft de
 Hemel tot een upt-hangh-bort / dit is
 de leste playster-plaets / daer de pel-
 grims des anderen daeghs niet upt-
 gaen / van om hun klepne dagh-reys /
 van de doot naer 't eeuwighе leven te
 doen. O liebe Herbergh! hoe heerlijk
 moeten uw saelen zyn / dewijl desen
 grooten Koningh der Koninghen daer
 soo langh met al zyn hof heeft t'huys
 gheleghen. Maer vzeemde saeck / nie-
 mant woont'er dan door dwangh : men
 gaet van dit schoon Palays soo veer
 als men kan ; elck wil in de wereltdse her-
 bergen logeeren / daer de Hel upt hangt /
 en

en daer 't gedrangh der gasten soo groot is / datm'er zich versmaght. Versmaght u daer dan. Ick heb dit nieuwe byesje aen de poort geslagen. Dese kamer is te huur.

Helaes ! hoe kort duurde de valse genueghen van den quaden rijcke-man ! Hy heeft niet dan in zijn in-beeldingh de tijdt van een oogenblich gheluckigh / en veruoeght gheweest / en sal voor een eeuwighepdt waerelijcke straffen gheuoelen. Hy was altijd in purper ghekleet ; doch draeght ten minste noch kleederen van de selve verf in de Hel / soo'er de blanmen zichtbaer van zijn. Wat veranderingh van leven ! alles is daer vol schzick / en verbaerthepdt en zijn mede-gesellen van ampt verbasen'er zich niet in. Men mach hen wel preken dat hy verwesen is / om dat hy van de selve misdaedt is verwonnen / daer sy alree van beschuldight zijn. Sy hebben nimmer tijdt om zich te verrechtveerdighen ; en als een ghedurige kroozts (het ampt van Serfant bedienende) hen sonder up-stel in persoon daeght te verschijnen / sterben dese bloeden door d'eenige vrees dies'er van hebben / door d'onsteltenis van soo swarten geweten als de Hel is. Hoort ghy 't geluyt

Luyp niet/ leser / my dunckt dat men aen de deur klopt.

Dat het rouw onder-kleet van een Kapteynser Munnick een fijn heint is ; dat het hare-kleet van een Kapteyn / een kostelyck heint-rock is ; dat de bedelsak van een armen Koedelier een schoon kleet is / en dat de roede daermen zich self mee geesselt / en 't kruys / en 't Paternoster van een barre-boette Karmelijt seer schoone kleynoodien zijn: O hoe veel sachter/ en aengenameer is het stroo van een Minne-broers bul-sack als het dons en katoen! wat soetigheden/ en uytnemende lecherheden het de saus van hun Oly: S. Barnard seght dat men in de Munnicken niet ziet dan de simple schijn van hun strenge leven / maer in der daedt is 't recht anders ; want 't is niet dan vromheyt en vermaeck. Denckt maer alleen op hun ghedurige wercken van barmhertigheyt / en ick geloof dat de aengenaemheden die sy'er in geboelen/ u geesten verheugen sullen.

Ick moet my sonder teghenstant de soete om-vangingen van duysend blijdschappen over-gheben / die mijn hert t'eenemael op-nemen / als ick my S. Thomas dien saligen Apostel vertoon/ stekende zyn hand in de zijd-wonde van

zijn verlosser. Och! hoe soet is de doo-
 lingh van zijn kleyn gheloof ghestrafst!
 maer wat seggh ick ghestrafst; sou dit
 een smerte sijn / zijn eenigh goet ghe-
 voelijck te voelen / en zijn handt in
 een eeuwige oorsprongh van gheluck te
 steken. O waerdige S. Paulus! siet hier
 een maghtige mede-byper van uw glo-
 ry. Want soo ghy tot den derden Hemel
 zijt verheben geweest / uw macker heeft
 zijn handt tot op des Heeren troon ghe-
 had / of eer in zijn boesem / daer hy naer
 zijn belieste de aenbiddelycke wonderen
 die daer ober-bloepen / ghetast heeft.
 Wie van beyden sal de prijs van 't ghe-
 luck ontzagen? ghy hebt / in gheest en
 gedachten op-getoogen / aen de poorten
 van 't Paradijs gheweest / maer dese
 heeft'er zijn handt in gehad; en gelijk
 de ziel aen yder gedeelte van 't lichaem
 is / als gheheel zijnde / moght hy'er zich
 beroemen van de ziel / en 't lichaem ge-
 weest te hebben / van de ziel / volghens
 't belanghen van dit bewijs / en van 't
 lichaem / nemende 't ghedeelte vooz't
 gants. Invoegen dat hy / soo ghy door
 d'inbeeldingh op-getoogen waert; in-
 der daedt moest betoobert sijn. Soo
 ghy niet wist watge soud segghen / door
 te veel gezien te hebben / hy is in 't selve
 gebreck

gebreck niet komende proeben 't gheen hy gheboelt heeft. Endelijck soo ghy in uw optogingen riep / dat ghy hebt ghesien, dat ghy hebt ghesien, dat ghy hebt ghesien; hy moght in zijn verboeringen vrpelijck seggen / dat hy heeft gesmaeckt, dat hy heeft gesmaeckt, dat hy heeft gesmaeckt. Ghy hebt schoonheden ghesien die geen naem hebben; en hy heeft soetheden gheboelt die sonder weerga zijn.

Ziet daer de supbere oorsprongh der leckernijen van 't gheboel / wereldtse menschen; dese zijn de selve diemen in 't Paradijs geboelt. Wat een gheluck. Zijn God te omhelsen / hem vriendschap te bewijfen / en stricktelyck in zijn arm te hebben. 't Is wel een groot geneught desen aenbiddelycke Majestept te aenschouwen; 't is een uytnemende veruoegingh 't geluyt van zijn heel Goddelijcke stem te hoorzen. 't Is oock een onberghelycke blijdschap aen zijn tafel te zitten / en versaedt / en ghelaest te worden / met de bancketten / en de bochtigheden van zijn mondt. Men sou oock de rust en veruoegingh der gheest niet konnen begripen / als men de op-togende reucken ruyckt / diese op een uytnemende wijze voort-brenght. Maer 't schijnt

noch dat de eer van zijn Goddelijckheyt
 te raken de zielen tot so volkomen blijd-
 schap / en geluck moet verheffen / dat 'er
 niet by te ghelijcken is. Bemerckt al-
 leenlijck dat soo S. Thomas van blijd-
 schap wiert op-getoogen / de vinger in
 de zijd-wonde van zijn Godt stekende ;
 van wat hooge op-tooginghen / en ver-
 boeringen sal men niet beweeght wor-
 den als wy onse herten in zijn hert sullen
 stellen / en als al onse gheesten t'samen
 zich in dese eeuwighe oorsprongh van le-
 ven sullen versprepen / en zich met haer
 vereenighen met banden van een vol-
 maecte liefde / daer de strick nimmer
 van ontknoopt sal kunnen worden. Ha-
 betoeringen! waerom heet hy also / als
 om ons / sonder pets te seggen / de beto-
 berende leckernijen / verboeringen / op-
 tooginghen / en buyten selfheden / upt te
 drucken ; men heeft u ongetwijffelt dese
 schoone namen niet ghegheben dan ten
 ende van ons door u wel-sprekende stil-
 heden de verboerende soetheden / die de
 Goddelijcke veruoegingen voortz bren-
 gen te verkondigen. Wat segh ick / ver-
 boerende soetheden van dese Goddelijcke
 veruoeginghen ? 't zijn noch heel andere
 dinghen. Dese redenen drucken mijn
 swackheyt wel upt / maer niet de macht
 van

van dit aenbiddelijck ooghmerck van geluck. Laet ons aenbidden / laet ons aenbidden / de woorden / en de ghedachten zijn ghelijck te misdadigh ; hoe wel ick noch niet weet of onse offerhanden achtbaer ghenoech sullen zijn / om soo heyligh een autaer / en glozy-rijcke tempel te genaken / en ick wil in dese twyffel blijven / dewijlse mijn niet heeft boozt gebracht.

Helaes Heer! ick heb groote rede van te twyffelen / of mijn beloften / gebeden / en offerhanden u aengenaem sullen zijn. Wanneer ick my vertoon een S. Ian Baptist, die met de toe-naem van groot / die ghy hem gaest / beleet / en byz wytkondighde dat hy niet waerdigh was u schoen-riemen t'ontbinden. Hoe! aenbiddelijcke Salighmaecker / dese rechtveerdighen man / sonder weerga (daer ghy self de volmaektheden van songh / op dat de Hemel / Aerde / de menschen / en al de natuur t'samen de Echo van uw ghesanghen waren) had die de stoutheydt niet van zich booz uw boeten te werpen / om'er afdrucksels te kussen / en sal ick de eer durven hoopen van u te raken / t'omhelsen / en in mijn armen te vatten? Ach! wat slaghe van vermetelheyt bezit my! maer nochtans ben

ick 't geperst te gelooben; want soo ghy
 mi mijn onsupbere mondt toe-laet u te
 kussen / en ghy / door een selve onepnde-
 lijcke goetheydt soo dickwils in mijn
 ziel verrijst / die door d' onsupbere herts-
 tochten beest-achtigh is; so neemt mijn
 ghevoelingh die twijffelt wegh. 't Is
 waer / Heer / dat ick u noch eens op een
 dagh sal om-helsen / maer dagh die al-
 leen van uw licht sal voort-komen / en
 dat ick u in mijn armen sal batten / en
 zingen met de Brupt: Och! hoe schoon,
 en lieffelijk is de Bruydegom van mijn
 ziel! Helaes! ick gheef my teghens soo
 machtighe ghewelden van blydschap
 ober! ick geef'er mijn hert bymoedigh
 ten roof / hoe wel ick my geboel te ster-
 ven. Och! hoe soet is 't allenghs naer
 een doot te gaen / die my onsterffelijck
 moet maecten / en zijn leven in een eeu-
 wigge oorsprongh van leven te verdzenc-
 ken! neen / daer is niet soo vermake-
 lic als op 't uysterste van dit oberlyden
 te liggen.

Cæsar verhaelt ons van de Switserts /
 in 't verhael der vruchtbaerhepdt van
 Gaule / datse hun lant ten buur veroor-
 deelde / tot een straf dat het niet dan
 byamen / en doornen had voortghe-
 bracht. Invoegen dat sy / ghelijck een
 andere

andere Alexander, zich niet dan met de eenige schat van de hoop diende.

Hoopt dan / wereldtse menschen / het beloofde land te verkrijghen / daer de vruchtbaerhepdt soo groot is / dat twee mannen ghenoegh te doen hebben om een tross-druppen te draghen / die daer wassen. Neemt een laetste af-schepdt van dit landt daer ghy ghebooren zijt / dewijl de ongelucken heur bloemen / en elenden heur vruchten zijn.

Werldse kinderen / wat soeckt ghy in 't inghewant van uw Moeder? weet ghy niet dat men daer niet anders vint dan 't slijck daerge van gemaect zijt? zijt ghy eergierigh / laet de begeerte van onsterffelijke gloze uw wit zijn: zijt ghy gierigh / laet de hoop van d'euwighe schatten te verkrijghen uw ooghmerck zijn. En endelijck soo ghy de geneugh-ten soo wel als de leckernijen van een Paradijs bemint / daer alles onepndelijck vermaeckelijck / en lekker is / hits u begeertē / en gedachten aen / en maekt / in 't verbeyden van dit goet / sonder ophou- den van begeert / en liefde weenende / een vloet van dese schoone tranen / en doet / ghelijck nieuwe sterbende Swanen / de lucht van uw verliefde klachten klincken / altoos hersegghende dese Godde-

lijcke sangh van S. Augustinus ; O leven gants van leven , daer men eeuwig leeft ! maer met een eeuwigheyt van vermakingen ; wanneer sal 't zijn ? wanneer sal 't zijn ? dat ick een laedste-mael onder soo quijnende dooden stervende, dit eeuwigh vermakelijck , en eeuwigh lekkerlijck leven sal leven ? ick laet u in d'optoogingen des geluyts van dit gesangh.

Doet u nu de ydelheyt van al dees valse geneughten des wereldds ghedencken / daer ick u d'afbeelden van doe / en dat onder soo veel suchten die de doodt t'allen uuren wyt uw boesem treckt / dewijlie sonder op-houden sterft : denckt / denckt op de laedste schrick / die u booz eeuwigh gheluckigh / of ongheluckigh moet maken. Ghy hebt geen begeerte dan om de tijdt te verdrjyben / en mooglijck zijtge op 't tipje van uw gheest te geben ; wat verskeringh hebtge datge mooghen leven sult ? in uw sotte ondulden beschuldicht ghy dupsend-mael daeghs de zon van traegheyt / en ghy weet niet of hy u dese selve dagh noch verlicht / om u alleenlijck vaer wel te segghen. In wat tal van jaren datge sijt / uw leven kan op 't end van heur loop wesen. De jeught wort dickwoils al op wassende oud / dewijl sy / verlaen van

van onghelucken die meer dan de jaren
doen oudē/ onder heur pack verdrukt.
Blucht / blucht dan dese bedriegelijke
wel-lusten die u verblint in 't graf ley-
den ; en vertoont u dat dit een wegh is
diemen geen twee-mael doet. De dagh
van uw doodt is dien selve van 't oorz-
deel / dewijl 't vonnis van uw eeuwige
doodt/ of eeuwigh leven / moet upt-ge-
spzoocken worden. Bemerckt dan/ soo-
ghe desen laedste dagh vzeest / ick seggh
dagh vol schzick / en elende / daer de
zon de weerlichten/ en de Cometen van
sal zijn/ dat desen mooghlijck den selven
is / daerje nu gheluckigh en vernoeght
in leeft / en dat uw moy-weer in een
ooghēnblick dese laedsten storm kan
brenghen / daer de Hel uw klip moet
wesen. Hebtge noopt de moeyte geno-
men van de schorffe van al dees valse
geneughten der aerde te breecken ? daer
ghy van seggen sult datse vol smert / en
berou zijn. Koopt ghy 't berou / en de
smerten in de gheduurighe quellighen
daerge zijt / soo dier ? ghy hebt verba-
sterde genegentheden tot uw self: ghe-
boozen te wesen / om te lijden ; leven/
om ghedurigh te sterben / en aen dees
dooden noch nieuwen te voeghen / ver-
wachtende die van de Hel / daer de eeu-
wighepdt

wighedyt de maet van is. O God van den Hemel! waer zijn wy toe gebracht? siet daer / siet daer schoone ooghmercken / om uw onepndelijcke ghenade te oeffenen.

Vertoont u noch / uw ernstighe ghe-
dachten een order ghebende : dat de we-
relt niet schoons te zien heeft / en dat al
de koopmanschappen / dien hy in de
marckt van zijn ydelheydt vooz-doet/
niet dan van aerde / asch / en roock zijn.
De Vrouwen / de Tynnen / en de Pa-
lappen zijn de drie maghtigste oogh-
mercken / die uw geesten / dooz uw oog-
gen / komen op-houden / om heur broo-
se schijnselen van schoonheyt te bezich-
tighen. Maer neemt / in 't minste ghe-
voel van swackheydt / altijd toe-blucht
tot de rede ; en ziet / en bemerket / eer de
passi u verblindt / dat de aen-lockselen
van dese vrouwen / niet zijn dan woos-
men die alleen van u sotheyt besielt sijn:
dat de schoonheydt van dese tynnen niet
bestaet dan in simpele toe-vallen van
verf / op slyck ge-ent : en dat de Heer-
lijckheydt der timmeringen / hebbende
de aerde vooz grond-best / de steen / vooz
't stof / en de konst en behendigheyt van
een deel elendighen tot maecksel / al dat
t'samen niet dan een grooten sneeu-bal
is /

is / die de son allenghs doet smelten.
 Inboegen dat ghy altydt de ooghen op
 den Hemel gebest moet hebben / en ge-
 lijck een andere sonne-bloem niet leven
 dan door de gebenedijde zeghe van dese
 Drie-mael aenbiddelijcke Star / die
 gheen duyfstermissen is onder-woorpen.
 Soo ick van liefde sucht / 't sal niet dan
 voor de eeuwige schoonheden zijn.

Wat melody gelooftge oock te hoo-
 ren in dit dal van elende / die bequaent
 is onse quellingen te betooveren? weet
 ghy door eerbarenheydt niet dat al dese
 Musijck-sanghen die de werelt / het
 vleesch / en de duyvelen voor een Abont-
 gesang geben / so veel zijn als eyffelijcke
 schreeuwen / die u doot door-seggen.
 Hoe! de Harmony van een keels-ghe-
 luyt / de Melody van een oolicke / en
 half verrotte darm : de toon van een
 stuck leer aen twee syden door-boort /
 of 't gheluyt van een stuck perkement
 sterck ghespannen / sullen die bequaent
 zijn u te verboeren? och! belijd het niet
 dan aen uw ghedachten / uyt vreesse dat
 men u de toe-naem van sot niet by uw
 swackheydt gheeft. Soo ghy zin hebt
 schoone stemmen te hoozen / sult ghy
 my niet belijden dat de Enghelen beter
 dan de menschen zinghen? en waerom
 A 6 soutge

soutge dan niet nieuwsgierigh wesen / ont die noch eens te hoozen ? keunt ghy volmaeckter vermaeckinghen ontfangen? soo de Melody der instrumenten u behaeght ; vzaeght S. Ian , of de Ouderlinghen / dien hy sagh / niet Goddelick speelden. Soo de toon der Trompetten u gebalt / leent uw ernst met S. Hieronymus , op die van den dagh des oordeels / dewijl de Echo daer van in 't hol van uw misdadigh geweten sal slaen. Soo 't geluyt van den Crommel u behaegt / slaet sterck op die van uw lichaem met de kasty-roede / en ghy sult my seggen / welck van beyde 't luytste / en 't behaeglijckste sal slaen. Och wat een soeten Musijck maken de suchten / en tranen van berou te samen !

Is 't oock niet waer datge noopt in de feesten de veruoeginghen hebt ghebonden / die ghy'er socht / dewijl de kocken in al de bancketten / diemen daer dient / daer altijd / sonder achter-docht / alssen op-disschen. En sooge eventwel van heur spijsse noch niet versaedt zijt ; werpt de ooghen der inbeeldingh op dit stinckende gheraemte / dat de Egyptenaers op hun bancketten dienden / uw honger sal haest vergaen. Want behalven dat dit laetste gherecht / als men sat

is /

is/ ons verbeelt / komen zich de woorden op'er beurt versaden. Och hoe lieffelijck zijn de overdenckingen van dese waerheden / om de geesten lekker te boeden!

Vergeet niet de ydelhejdt der valsse geneughten van de reuck te bemercken / dewijl dees soo veel als nieuwe branden zijn / die met de duyvel verbondt ghemaect hebben / om hem onse zielen ten roof te gheben. Hoe! salmen het deel dat men in den Hemel te verwachten heeft / voor een gheblaes van gebalsemde wint verkoopen? ick spuwt van verbaerthejt daer op-denckende. Zoo ghy u bemoept met u lichaem te doen rupcken / ghy sult wel haest arm worden; midts heur besmettingh soo groot is / datge een gheheel Arabia van doen hebt om haer van dese stanck te ghenesen. Bebalsemt alleenlijck uw zielen met de reuck der deughden / en ghy sult soo soet rupcken / dat de Engelen behagen in uw geselschap sullen hebben.

Endelijck denckt noch dat het gout/en zilber / d'uyt-giften zijn om met de werelt/ 't vleesch en de duyvel te handelen. Oordeelt wat koopmanschap sy u konnen verkoopen / en wat profijt ghy'er van mooght hebben. Ick laet u toe

een koffer vol Diamanten / en Peerlen te hebben. Dese schatten brenghen niet te weegh dan datse uw ziel in uw begeerichedyt berarmen / en soo elendigh maecten dat ick vrees datse in de Hel / eeuwigh brandende / een druppel water sal eysschen om haer dorst te leschen. Ick spreek'er u sonder vleyery van.

Maer laet ons noch instellen dat'er eenigh gheneught is in 't zien deser hoofd-wercken van slijck / die door een geheyme toover-kunst onse zielen door de oogen betooveren: 't zijn altijd ooghmercken van elende / en de doodt / dewijl sy niet begeesticht zijn dan van een sterbend leven / van quellingen / en nieuwe pijnen. Het zijn lemmetten van een lamp die haest uyt wil gaen / wiens laedste licht het lebendighst tintelt. Dit zijn de doolende buuren / die niet dan al vallende lichten ; endelijck dit zijn de klepne woornkens die de donckre eenfaemheden der bosschen / in 't sterckste van de nacht / verlichten. Sy bestaent niet dan in heur vlucht / dewijl heur lot niet is dan een ghedurighe veranderingh / die haer sonder op-houden in'er niet doet rollen. En al 't licht daerse zich mee vercierren is niet dan een swac-

ke

ke verheugingh van dese aenbiddelijcke
klaerhepdt / die niet dan van zich selve/
en dooz zich selven blinckt / als onepn-
delijck zijnde. Invoegen dat men zich/
die willende aenschouwen / als met bril-
len moet dienen / om d'onepndelijcke
schoonhepdt van heur eygen oorspiongh
dooz heur doozluchtigh glas te zien.
Ick wil segghen dat al de schoonheden/
daer de Natuur d'optnemenste wonde-
ren mee bezielt / ons niet kunnen ver-
toonem / soomen haer heur eygen licht
laet houden / als een druppeltje water
uyt dese groote zee / die oever noch gront
heeft ; noch is dit water dat in 't vallen
van den Hemel bedozven is. Dat ons
de doost van onse eedele eergierighepdt
moet vermeerem / niet verlangende dan
ons in zijn levende oorspiongh eens te
laven. Wy hebben hier beneden gheen
aen-balligheden / dan van naem ; en
't gheen dat men beweeghsaemhepdt/
aenlockenthepdt / en soethepdt heet / is
niet dan een in-beeldingh van onse
swackhep / en de laedste daet van d'eer-
ste nijmerp die onsen gheest in d'ober-
daed van een gedurige koozts pijnicht.
Daer is niets verwonderlijcks op de
aerde. Denckt dat de vruchten der
schoonhep kunnen groepem als de vel-
den.

den op de miest des wereldts: de Hemel
 is heur aerde / en d'eeuwighedyt heur
 hoofd-stof. Dat men dan op desen He-
 mel micht / en dat voorttaen onse woord-
 den / wercken / begheerten / hoopen / en
 onse gedachten / soo veel als schichten /
 en pijlen zijn / om naer de eeuwige glozy
 te schieten / die'er 't wit en de berghe-
 dingh van is.

Dat de bloemen nimmer oock niet
 voort-bzenghen dan bloemen van be-
 haeghlykhepdyt / en bzuchten van ver-
 makingen naer uwo meningh. Ick dien
 my volghens dat met uwo bewijs-rede /
 om uwo swackheyt op nieu goet te vin-
 den: want soo heur schoonheden van
 sneeuw / dupsent loncken van afgodery
 nae zich trecken / wat offerhanden sult
 ghy dan dese eenige / en altijdt by-bly-
 vende schoonhepdyt geben. Plant / plant
 dan van mi af / al de bzuchten van uwo
 ghedachten in desen schoonen tyn des
 Hemels / en besprenghe met rou be-
 wijfende traenen. 't Orakel van de
 waerhepdyt belooft'er u een bzucht van
 eeuwige gelucken van.

Dat de Heerlyksheden van een Ko-
 ninghlyck Palays de gheest / en 't ghe-
 zicht te gelijk veruoegen / ick belijde 't /
 maer 't sal zijn om u uwo doolingh te
 doen

doen belijden / dewijl ghy tot nu toe de
aerde van uw eergierigheyt te vergeefs
hebt om-gespit / sonder oopt het hooft
om hoog te heffen / om door dese gordij-
nen van lucht / vuur / en licht te beschou-
wen de onvergelyckelyke rijkdommen
van 't Palaps der eeuwigheyt / daer het
eeuwigh heur wooningh houd. Weet-
ge niet dat al de werelt t'samen een ge-
timmer van stukjes / en brockjes is /
en dat al de huyfen daer slyck zijn / daer-
men zich niet ongelucken / en elen-
den versaedt / naer desen Hemel / naer
desen Hemel / ick kan anders nergheus
leven / dit 's de eenige wooningh die my
behaeght : laet noch de Harmony der
stemmen / de melody der instrumen-
ten / 't geluyt der Trompetten / en 't ge-
druyt der Trommelen soo veel als ver-
makelijcke toberijen sijn / die uw gheest
van blijdschap verboeren / altijd moet
men zien op de natuur der stemmen /
de hoedanigheyt der zingers / en de be-
dziegelijcke konst van dese poozt-wach-
ters / die maer een Musyck van wint in
de lucht maken ; en op dit in-zicht het
oor der ziele leenen op de Goddelijcke
Musycken die'er in den Hemel ghe-
schien / daer elcken geluckigen geest zijn
party houd / en daer God de maet slaet.

Och!

Och! wat stemmen zijnder Seraphij-
nen! Och! wat instrumenten daer de
Cherubinen op speelen! Och! wat
trompetten daer d'opper-Engelen op-
blasen! Och! wat trommelen daer de
andere Enghelelen op slaen! Och! wat
een lieffelijck geluyt slaet'er eeuwiggh in
dese glorz-rijcke plaets der eeuwigheyt!
men moet een hert van steen hebben /
want een vleeschhen hert sou't niet kon-
nen verduuren.

Maerom soumen u doock om soo ge-
ringh een dingh tegen spreken: laet ons
noch in-stellen dat de vermakingen der
feesten vruchtbaer / en overbloedigh in
wynnemende soetheden zijn: men moet
altijdt belijden dat men zich daer dick-
wils versaed / en dat de gheneught van
de honger lange blaghen heeft / daer de
smerten van de tegen-smaeck in-glijen/
om een bittere saus in de laedste banck-
ketten / die men ons set / te maken. En
na dese belijdenis / verselt met een moe-
dige verachtingh van dit slijck / daer de
werelt ons mee doet / sullen wy onghe-
twijffelt van een nieuwen hongher ghe-
quelt worden / om ons te versaden met
dese leckere bancketten / die eeuwiglijck
heerlijck gediend worden op de tafel van
't Paradijs / daer onse plaetsen van eeu-
wigheyt af bereypt zijn. Dat

Dat de reucken heur besondere koe-
steringen hebben / volghende uwe eerste
meningh / en dat de Amber / de Mus-
kus / en Muskeljaet / en al 't rieckende
dat Arabie heeft / u duysendt nieuwe
soetheden doe smaken / 't is altijd booz
't onheplige Autaer van 't lichaem / en
booz de misdadighe Af-god van de
reuck. Daer uyt komt dat men met
dreck 't slijck reukrigh maect; want
de Edele zielen zijn boven 't lantschap
van dese besmette lucht / leven in de ele-
ment des vuurs van heur Goddelijcke
liefde / en scheppen niet dan de bebal-
semde lucht des Hemels. Och wat
reuck / soo'er Godt self de stof / en oor-
saeck van is. Seker t'elcken-mael als
ick'er om denck dunckt my dat al 't ge-
luckighe Arabia in de selve plaets die
my begrijpt begrepen is; soo bebalsemte
zijn mijn gheesten van dese Hemelse
reucken / dooz de eenighe kracht der
swacke in-beeldingh dien ick'er vant
heb.

Endelijck om te eyndighen / sal ick u
sonder gebolgh toe-staen / dat de rijck-
dommen / en grootheden twee nieuwe
elementen zijn / alsoo noodsaeckelijck
als de vier anderen / en dat die gheen
die'er overbloedigh van bezitten in ee-
niger

niger maniere geluckigh/ en veruoeght
 zijn. Verkondicht dese looghen niet te
 hoogh: want duysend ghetuyghen van
 een heel andere eerbarentheydt/ sullen u
 roodt van schaemte maken / van sulcx
 getracht te hebben; maer de onderleg-
 ginghen zijn in de school toe-ghelaten /
 laet ons tot het punct komen. Wat is
 't rijck / en groot in de werelt te wesen/
 soo de kroon van heur rijck / het op-ra-
 pen niet waerdigh is / als van slijck
 zijnde? daer by karmen niet meer dan
 een dagh heerschen / en noch zijn de ui-
 ren/ minuten/ en oogenblicken van dese
 dagh de onghelucken / en elenden / die
 onse staet is onder-wozpen/toe-gedeelt.
 Is dit niet wel rijck te wesen een eeni-
 ghe marckt-dagh niet dan mest te ver-
 koopen hebbende? O klare waerheden
 dat ghy onse oogen niet oopent! O ge-
 boelijcke waerheden / dat ghy ons niet
 met duysend rou-klaghten raectt / ten
 eynde van de rest van ons leven te such-
 ten / en te weenen dat wy de schoonste
 daghen in 't bervolghen van ydelheden
 versteten hebben / dat den Hemel dan
 boort-aen ons Indien zijn / om daer
 te handelen / dat wy gants rijck / en
 groot worden. Ick seggh rijck / niet in
 Diamanten / maer in Starren / om
 haer

haer onder de voeten te treden. Ick seggh rijk / niet in goud / of zilber / maer in gelucken sonder getal / waer van de minste waerder is dan al 't goudt / en zilber van der aerde. Ick seggh oock groot / niet in eer van roock / of in glozpe van wint ; maer in onsterffelijcke / onbegrijpelijcke / en gants geluckige hoedanigheden. Wat is de grootste van dese ghelucken ? Godt altydt bezitten / en eeuwigelijck niet dan hem genieten / ick seggh eeuwigelijck / wie kan meer wenschen ?

Laet ons noch segghen / dat hy ons wel brillen mocht doen draghen om te veel ydelheden gezien te hebben : dat hy ons wel doof mocht doen worden / om te neerstigh naer 't Musijck der duyvelen gheluyfster te hebben : dat hy ons wel tandeloos mocht doen worden / door te veel van 't slijck ghekauwt te hebben / daerse door verrot sijn : dat hy wel mocht doen dat wy dese dampen van Muskus / en Muskeljaet / wiens besmettingh ons soo aengenaem was / in gedurige ps-kegels zien af-druppen. Endelijck dat hy ons wel krom / en stram mocht laten worden / om de groote lasten van goud en zilber / in dese rompelige wegh van dit leven ghe-
dragen

draghen te hebben / en bebede / en magere handen / als half versleten door 't handelen van dese valse munt / die soo menigh verdoemt / te krijgen. Denckt / denckt daer op / 't ghedencken daer van is gewichtigh.

En tot een laedste besluyt aen al dees voor-ghestelde bewijs-redenen / laet ons stoutelijck segghen. Ha! hoe schoon is Godt! hoe maghtigh soet is zijn stem! Och! hoe lekker zijn sijn banketten! Och! hoe soet rieckt hy! Och! hoe rijck is hy! dat hy schoon is dewijl zijn schoonheydt onepndelijck is; dat zijn stem soetheydt / en kracht heeft / dewijl sy de psere herten naer sich lockt / en de steenen zielen versacht. Dat zijn banketten lekker zijn / dewijl sy tot een voedsel van een eeuwigh leven dienen. Dat hy moop rieckt / dewijl sijn reuck van den Hemel den gantschen aerdt-kloot bebalsemt. En dat hy rijck is dewijl hy 't wesen aen alle dinghen gheeft. Laet ons daer noch aenboegen dat hy gants aenbiddelijck is / en met een Tempelen / en Altaren tot zijn glorp op-richten / daer onse ghedachten / en onse wercken / gedurige offer-handen van liefde / achtigh / en ghehoorzaemheydt draghen; maer laet ons

Vermakingen van 't gevoel. 215

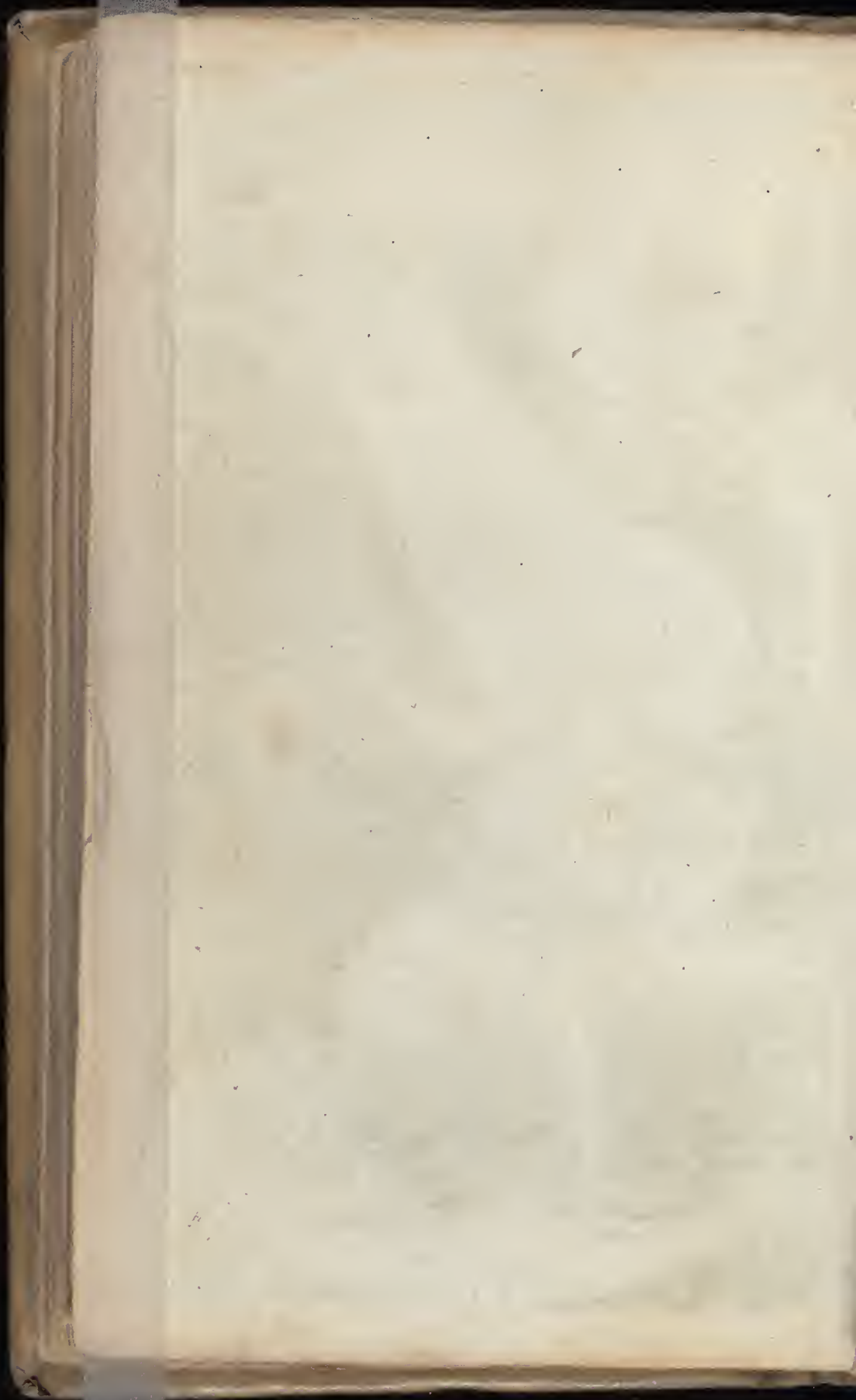
ons doen dat onse lichamen de Tempelen / onse zielen de Altaren / en onse herten de Offerhanden zijn / op dat wy in dit heerlyck oberlyden d'onsterffelijckheydt vinden.

E Y N D E.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

De
MORGEN-WECKER
der
JONCK-VROUWEN.

De eerste dagh.

Ontwaecht / ontwaecht /
Jonck-vrouwen / door
't schrickelijck gheluyt
van dese Trompet / die
u daeght / van weghen
Godt / voor 't oordeel te
verschijnen / dat hy van
al 't geschapene moet doen. Oordeel dat
d'onnooselste verbaest / en de rechtbeer-
dighste doet beven. Ontwaecht / gaet
vaerdigh uyt uw legher-stee / ghelijck
een graf / daer de worm van uw ghewe-
ten u verslint / en hoort met in-beel-
dingh / en ghedachten voor 't lest / uw
leste vonnis / of van uw leven / of van
uw dood.

Opent de ooghen aen dit doodelijck
licht der sonne dat uw Kamer verlicht /
ick seggh doodelijck : want wie kan we-

ten of de stralen van dese star / heden soo veel niet zijn als doodelijcke tootzen / die om uw bed lichten / gelijk uw eerste graf / dewijl ons leven niet een ooghenblich eygens heeft. Men magh sijn ouderdom wel rekenen ; de kloeken die'er slaen nooden u te begraeffenis van een jonger als ghy.

Hoe is 't mooghlijck dat ghy / in de ghestalte daerje zijt / niet op de doot denckt ? ghy ziet u ten langhste uptgestreckt onder de selve lakenen / die u mooghlijck tot een doot - kleet sullen dienen. Aessemt vry / dit ghetuygenis van leven is een teeken van doot / dewijl pder aessemtje een minuet van 't uur-werck uwer milt merckt / verwachtende dat uw leste sucht het leste uur van uw verscheyden sal slaen : en soo al uw ander doen doot-sakingh sulck een bewijs geeft / keunt ghy gheboel van leven hebben / sonder u te voelen sterben / en al sterbende sonder te dencken dat ghy desen dagh die u doot ghenade / mooghlijck doot recht de leste sal zijn / rekenschap sult moeten gheben van al de ooghenblichen die hem / sedert de eerste van uw geboorte / voot-gegaen zijn.

Ziet u daer endelijck op-ghestaen ;
maer

maer waer mee bekommertge u? ghy
 flaet de ooghen op uw Spiegel om u self
 eerst te groeten / en al de aenlockenthe-
 den van uw schoone aenghesichten goe-
 den dagh te wenschen; ach! die u / als
 Mithridates-Vrou in luysterde / ghy sult
 binnen een uur sterben; is 't niet ghe-
 looffelijck dat ghy / uw bloedt door
 schrick / en vreesse bebiesende / in nieu-
 ps soud veranderen / daer men 't ver-
 derf van dese selve loncken / daer ghy nu
 d'aen-biddersen van zijt / sou konnen
 zien? dese groote Koningin / soo onge-
 luckigh als schoon / maeckte / in de te-
 genwoozdighent van heur Spiegel / soete
 ooghen aen'er aengezicht / als men haer
 quam aen-seggen / datse sterben moest /
 wat tydigh!

Maer / Jonck-vrouwen / seghtmen
 u alle daghen het selfde niet? sooje een
 wepnigh memorijs hebt / sy sal u t'allen
 uuren doen gedencken / dat'er duysent
 van uw ghesellinnen zijn ghestorben / en
 ick verseker u datje uptten aem haer na
 loopt.

Zijtge soo moedigh datje met ghe-
 neught in uw spieghel een aenghezicht
 ziet / wiens schoonheyt gedurigh van
 u afscheydt neemt? Ghy ziet het met
 een aanbiddend oogh / sonder te bemerc-

ken datge self de slacht-offeren zijt / gestelt op 't autær van dese werelt / in genade van 't Goddelijck gherecht / daer de tijdt / die'er de beul van is / u al lenghs ter dootd bzencht / daerje de ewighe pijn van uw misdaden moet dra ghen.

Wat zietge schoons in desen spiegel / datjer soo langh op ziet ; is 't uw boozhoofst soo glat als 't glas / dat u ver toont : d'een / en d'ander bedrieght u. Uw boozhoofst verberghht heur rimpe len onder 't decksel van uw eyghen sot hepdt die 't alle dagen blancket ; en uw spiegel / die u noch / door een nieuwen list van de werck-man vleydt / schildert u / om u te verplichen / soodanigh als ghy wilt wesen / en niet soodanigh als je zyt.

Wat beziet ghy op een nieuwt ? zijn 't uw oogen ? sy souden my tot deerenis beweegen / soose niet in tranen verdzencken om heur elenden te beweenen. Is 't uw mond ? 't is my genoegh dat ick weet datse gheen waerelijcker woorden kan spreecken dan die die de waerhepdt van uw ongelucken verkondighen. En wat uw bloosende verf belanght / heur tederhepdt doet my uyt barmhertighepdt swijghen / vreesende haer door de ewighe

nighe wint van mijn adem te bederven.

Kan ick niet staende houden datje noch slaept/ u met wercken bezigh zierende / daer meer mymerij dan rede in is? ick moet het noot-sakelijck ghelooven. Sooge wacker waert / ghy hoorde het verbaerelijck gheluyt van dese Trompet/ die u ghedurigh hoor Gods oordeel roept / daer pegelijck hoor zich in persone moet verschijnen.

Vertoont u nu d'onstelkenis / en be-roerte daerje toe gebzacht sult zijn. Is 't niet geloofelijck dat uw aengesichten roodt van schaemte sullen worden / soo veel mael als se geblancket zijn: of eer datse van breefe soo dickwils bleeck sullen worden / als ghyse met roodtheydt verciert hebt. En in dat sult ghy u selven verraden / het geheym van uw misdadighe listen openbaerlijck ondec-kende.

Ick onschuldigh Narcissus in de fabel / als hy zijn eyghen minnaer wiert / om dat hy / zich nimmer ghezien heb-bende/ hem niet kende. Maer hoe kanmen u de doolingh van een selve lust vergheben? sult ghy van uw ghebzeiten twijffelen / soo ghy'er vol van zijt? uw geweten/ onkentge uw elenden/ sullen u

dus send-mael-daeghs dwinghen te be-
lijden dat ghy anders nergens van ghe-
maect zijt.

Ontwaect dan uyt dese doodelijcke
slumperingh / die uwo zielen benaut / en
't ooz aen 't verbaerelijck gheluyt van
dese trompet leenende / die al de wereld
ten oozdeel roept / bemerkct datse niet
vergheefs slaet / dewijld'er alle ooghen-
blicken een ontelijck ghetal personen
koomen aengedzongen. Siet u daer in
een schoonen staet / soo de doodt u ober-
valt / als uwo aenghezicht gheblancket /
uwo gheest vol ydelheydt / en de ziel met
dus sendt andere misdaden beseten is.
O rechtbeerdige Godt wie sal'er op uwo
woeck-dagh niet ontzien!

Ghelooftme / Jonck-vrouwen / de-
wijlje niet keunt doen dan sterben /
denckt op 't geenje daegelicx doet. Den
blijt ziende diege tot uwo aenghesichten
besteet / doet ons speuren datge niet dan
hoor haer leeft. De schoonste van uwo
ghesellinnen die gisteren haestigh storf /
verschickt heden heur slaven / en hoe
jalours datje in 't gedacht van heur be-
gaestheden zijt / ick verbiede u haer te
ghenaken sonder eerst uwo neus toe te
houden. Heet ghy dit begaestheden / de
verbaertheyt die op'er aensicht schijnt /
de

de holle ooghen / de bleecke lippen / en dese vale doodt-berf / souden mi u gheslacht doen haten / soo ick gheen vzych van desen boom was. Maer al 't geen dat ick'er u van kan segghen / is dat de wortelen daer van soo besmettelijck als de stronck / en de bladeren / en bloemen van den selven aerd zijn.

Ick wil / om u te behaghen / dat een van u andere het wonder van deser eeuw sp. Wat eer / of wat profijt soue daer van hebben. Soomen haer eervaren in alle spraken looft / soomen haer autaren toe-wijt / sp sal'er het slacht-offer geben / om dat s'er de af-god van geweest is. Dat sp al de sterffelijcke wetten stelde / sp sou ebenwel al heur elenden onderdanigh zijn. En so de fortun haer by de handt op 't hooght van heur troonen leyde / sp self kan haer in een gevangenis storten / om daer / ghelijck Darius Vrouwe / van rou te sterben. Noch wil ick dat heur schoonhepdt / van veel eeuwen wonder waerdigh sp geacht / waer in kan 't haer voozdeelen ? men sal haer dupsent eeren in de werelt doen / als'er niet meer sal zijn ; en sp sal mooghlijck in de helle branden / daerse eeuwighlijck sal leven. Heur lichaem / segh ick / sal door de wozenen / en heur ziel door

de blammen verflonden zijn / en heere
naem alleenlijck op aerde eenighe tijdt
vermaeckit; wat een eer! mijn geest ver-
liest zich / door brees en verbaestheydt/
in dese gedachten.

Ⓞ Jonck - vrouwen! hoe elendig
zijn die / die niet dan de schoonheyt tot-
'er deel hebben! wat denckt ghy dat het
is alleenlijck schoon te wesen? 't is een
bloem-tupltje te hebben / daermen sich
de moezghen van de jeught mee kan ver-
cieren; maer op de middagh ziet men
niet meer de bloemen / noch de boom-
diense droegh / en in 't verscheyden van
den dagh is dit wonder waerdigh oogh-
merck dat van al des wereldts berach-
tingh.

Scher men seght wat men wil / ick
bin niet schooner dan de deught: al de
rest vergaet / en verblyeght. Een bloo-
sende vers verbleeckit / een schoone stem
vergaet / en een hzolycke gheest nae den
tijdt gaet in zijn ydelheydt te niet.
De eenighe deught blijft op'er eyghen
grond-best vast / sonder ons oopt in 't
verderf van ons' selven te begeven.

Jonck-vrouwen weest dan / sooge-
wilt / soo schoon als Cypris in de fabel/
ghy sult niet dan een Appel tot uwe ver-
gheldingh hebben; zyt soo schoon als
Lucretie

Lucretie in de Historij / sy is van leedt-
zijn gestorven. Al de schoonheden / die-
er oopt op d'aerd-bodem waren / sedert
de ooghenblick van heur scheppenis /
maeckten maer een kleyen maeger hoopje
van heur stof / de deught alleen gheleyd
ons aen geene sijde 't graf.

Maer waer gaet ghy soo wel ghe-
pronckt? soo 't te bieght is met vooz-
neent van u den dagh geluckigh te ma-
ken / dewyl dit d'eerste sondagh van de
maent is ; ghy zijt wel toe-gherust /
in plaets van uo gheweten vooz een
krupse-ficx wel t'onder-soecken / hebt
ghy uo aenghesichten vooz een spiegel
wel onder-socht / gaet ghy vergiffenis
van uo misdaden epsschen / en begaet
ghy nieuwen om straf te hebben? ghy
gaet / seggh ick / van den bieght aen 't au-
taer / om daer uo Salighmaker t'ont-
fangen met een ziel / die eer ghestelt is /
hem vooztaen te vertoornen / dan vooz-
neem om van 't vooz-lede rou te
toonnen ; is dit gheen wzaeck tegens uo
selven geroepen?

Ick zie S. Francoys, die / dooz vol-
maeckte barmhertigheyt / hem op aer-
de verbrande van 't selve vuur / daer de
Seraphijnen in den Hemel van om-van-
ghen zijn ; die zich evenwel met dese

groote supberhepdt onwaerdigh achte
de order van Pretifus te ontfangen. En
ghy zijt soo stout / en onbeschaemt datje
met een onsupbere mondt / en onheplich
hert uwo Schepper self ontfanght. De
eenige gedachte van dese misdædt stelt
al mijn gheesten / door verbaesthepdt / en
bercerenis in onorder.

De tweeden dagh.

I Onck-vrouwen / ick ontwaeck u van
wegen God : want 't is hy die u segt /
dat ghy dagh noch uure weet dat dese
Crompet / die u tot zijn oordeel roept /
u ten lestemael sal daeghen daer te ver-
schijnen. Waer toe dencktge de helst
van uwo leven in droomen / en mijne-
ren te verlijten ? ghy slaept met soo
swart een ziel als de Hel / wat rust
keuntge op 't tipje van uwo eeuwige on-
gherustigheden genieten ? de Hemel / in
zijn onbeweeghlijckhepdt / spukt van
schrick door 't gheluyt van dese Crom-
pet : de aerde / hoe wel onbeweeghlijck /
schudt'er uyt breefe van : de Enghelen
self / in hun supberhepdt / en al de Sanc-
ten in hun onnooselhepdt / zijn / gheen
brees komende hebben / van verwon-
deringh

deringh gheraecht: en ghy slaept noch in dese openbare opzoer / die al 't gheschapene verschrikt. Staet dan vaerdig op / en bereydt u reeckenschap te gheben tot het minste sondigh woort toe dat ghy gesproocken hebt.

Och! in welck een onozder zijtge in uw ontwaken! het schijnt dat ghy van schijns-wijs te sterben op-houd / om in der daet te sterben. Ghy zijt dooz breefe op uw uytterste. Och! hoe nut souden u dese benaueheden zijn / soo ghy'er dickwils de smert van leedt dooz een lebende breefe des oordeels van Godt: maer uw gheesten van soo ernstige ghedachte bekeert doen u sulcx verachten / sonder de schade daer van te vooz-zien.

Ick zie u op-staen in de bezigheydt van u lichamen / altijd vol besmettingh / te vercierren / en op te proncken; maer stelt dat een weynigh upt / en 't hooft upt 't venster stekende / bemerkct dese stinckende die men ter aerde draeght / als de selve die u gisteren van weghen heur schoonheyt jalours maecte / men draeght'er in 't graf / en ghy loopt'er na. Sp gaet u maer een tredt vooz / noch weet ick niet of ghy'er noch niet gelijk sult komen. Dese verbaerelijck Trompet slaet altijd / en ghy treed ghedurigh
 7 voozt;

boort ; ordeelt of het mooy staet datge
 op den wegh so bezigh zijt / dan in 't fri-
 seeren van uw hairen om'er wanhaben-
 heyt booz te koomen ; dan in 't schuuren
 van u tandē / dese klepne beentjes / wiens
 minste besmettingh al uw aenballighe-
 den vernietight : en al dat ter liefde van
 dit lichaem dat sichtbaerlijck verrot/
 en daer de woymen in dese werelt / en de
 dupbelen in d'andere het aes van ver-
 wachten. Wat profijt denckt ghy dat
 uw zielen van de schoonheydt van uw
 aensicht sullen trecken ? gheloofstge dat
 uw Bieght-vaders op d'uur van uw
 sterben u vraghen sullen hoe veels'er tot
 slaven hebben ghemaect ? neen / neen/
 maer eer hoe veel tijts ghy in dese God-
 deloose oeffeningh versleten hebt. Hy
 sal 't belanghen van uw lichamen niet
 bebljtigen / heur schoone hoedanighe-
 den sullen niet meer in wesen zyn : uw
 zielen sullen alleenlijck heur saeck be-
 plepten ; God gheef dat heur geen rede-
 ontbreekt om die te winnen.

O schoone oeffeningh van desen twee-
 den dagh / hem verdzijvende in sich te
 spieghelen / en te cieren / om de swacke
 gheesten met afgodery aen te vechten !
 maer / laes ! ick binde u noch sotter/
 want ghy arbeyt niet dan tot der dupbe-
 len.

len voordeel / dewijl sy 't eynde van den
dagh al uw buyt jae uw self mee sullen
boeren.

Doch men moet bekennen datje ko-
stelijck ghekleet zijt / en dat'er aen uw
heerelijcke pronckerijen / die u tot een
nieuwewen luster aen uw aenlockenthe-
den dienen / niet meer te doen is : maer
waer gaetge dus verciert heen ? is 't
naer de Comedy ? ach ! wat een doode-
lijck persoon vertoonde Cleopatra , die
jonge Princesse / op 't tooneel van heur
Byploft / in 't treur-spel van den Ko-
ningh Philippes heur Bypdegom / ster-
vende van een selven slaggh van onghel-
uck die desen grooten Monarch in 't
graf boerde : sy was soo schoon als ghy /
waerom sult ghy gheluckigher zijn ? sy
was niet ouder ; wat rede hebtge van
heur ongeluck niet te vreesen ?

De Trompet die u ter doot / en ten
oordeel roept / slaet altydt / pder dzingt-
'er heen / wie kan u verseecken / dat
ghy'er hede niet verschijnen sult / de-
wijlje soo snel voort-trecket als de an-
deren ? soo ghy'er in twijffel van zijt ;
is dit gerust geleest datje u gevoelt ster-
ven / sonder u ter doot te bereyden ?
stelt ghy in ghebaer 't geenje maer een-
mael keunt verliezen . ? ghy leeft niet /
dar

dan voor de eeuwighejdt : want 't leuen van dese wereltd is epgentlijck geen leuen / en ebenwel slijt ghy'er de daghen van sonder op dese eeuwigheden te denken / die soo langh als God self moeten duuren. Hoe / sal 't u niet berueten worden dat ghy op aerde niet ghedaen hebt / dan uw lichamen verciert ? wat was 't een schoone oeffeningh / soo uw zielen van de selue stof waren ! wat was 't een soete oeffeningh somen niet moest sterben : maer yder dagh naer de komst van een eeuwigh vertreck aeffemende / en alle uren verslijtende in 't verciereu van gheraemten / moet het noodsaeckelijck dat de Hel uw vergeldingh zy.

Siet u daer terwyl bezigh in 't zien spelen der Comedy ; maer bespeurtge niet dat ghy'er de klucht van sult zyn / al de wijse Democrijten oorsaek tot lacchen gebende / om 't sot besteden van uw dagh-werck ? doch ick moet u voordeel upt u schade doen trecken. Denckten minste terwylse dus onledigh zyt ; dat dese wereltd een toneel is daer ghy desen seluen oogenblich de persoon vertoont die Godt u van eeuwighejdt gegeven heeft. Doet goet / of quaet / ghy sult niet dan dese mael op 't toneel verschijnen / ghy speelt uw rol voor een eeuwig-

eeuwighedyt / daer de Enghelen / en de
 dupbelen de aenschouwers van zijn /
 verwachtende het eynde van 't leste be-
 drijf / dat ghy lof / of schande sult ver-
 krijghen / ick wil seggen / vergeldingh /
 of straf.

Ghy mooght in 't af-gaen van 't too-
 neel in 't graf wel seggen / laet ons daer
 weer op-klimmen / wy sullen veel beter
 doen dan wy ghedaen hebben. Het spel
 is gespeelt / de kaersen zijn geblust / yder
 sal hoor een eeuwigheyt de loon van zijn
 wercken ontfanghen. O verbaerelijck
 oordeel ; maer noch verbaerelijcker
 Trompet / die u in de onorder daerse
 leeft / daer roept. Ick laet'er u de over-
 denkingh van.

Den derden dagh.

Z Aligh zijn de geene die in God sla-
 pen. Ontwaecht dan / Jonck-
 vrouwen : want uw zielen zijn in
 de staet / daerje zijt / so swart als uw aen-
 gesichten blanck konnen wesen. Siet u
 daer onder uw kin ghekeel-bandt als de
 klepne kinderen / met een Mont-aen-
 sicht / om haer verbaert te maken. Och!
 hoe verbaert soudge zijn sooge in een
 oogen-

oogenblick vooz Godt moest verschij-
nen / om 't bonnis van zijn recht te ghe-
hoorzamen ! wat van beyde behoort u
't liefst te wesen / of de schoonheydt van
uwo lichamen / of de saligheydt van uwo
zielen ? uwo lichamen ontfanghen van
verrottingh / en gheboozen in de ghene-
gentheydt daer sy leven / konnen sy sich
tot de verghelijckingh van heur zielen
verheffen / die vooz de handt van een al-
machtighen / tot zijn liefde / en eer ghe-
schapen zijn ?

Maer eventuel / O wonder van onge-
luck / en swackheydt ! is al uwo afgrij-
fen vooz uwo zielen / en gheneghentheden
vooz uwo lichamen. Maer wyt koont
het dat ghy haer dickwils nieuwe roc-
ken-geeft / sonder te bemercken datse al
't geen datse raecken verbzuycken / en al
dat'er verciert verderben ? ghy mooght
heur kale hoofden wel nieuwe hair ghe-
ben / die'er op de poot komen ondeckent
endelijck de pot der ontleende roosen/
om ons daer in de dooznen der ouder-
dom te doen zien.

Onderhout heur blanckheyt met gedi-
steleerde wateren ; verniewt alle jaers
heur tanden : verberghet de sack van
heur hangende borsten / onder een schoo-
nen doeck / en vultse met ghemaectent
op/

op / het binnenste bederft al. En noch
maeckt de tijdt die alle dingen sleept / en
niemant byp laet / een nieuwe beder-
vingh / die niet verbetert kan worden.
Ick laet u in 't ontwaaken van uwo sla-
pende gheest / en in 't wederkeeren van
uwo verdoelde rede dencken / of dese wijs
van leven / datge op aerde leght / u in
den Hemel kan geleiden.

't Is haest drie uren datje bezigh zyt
gheweest in 't schicken van uwo nieuwe
rocken / en rabatten op de nieuwe snof;
wat hebtge in 't zin? ten dans te gaen /
haest u niet / men komt my seggen / dat
die geen die het geeft / van een gedurige
koozts is bevanghen / en de kinder-poc-
ken heeft ghekrege; wat ramp is dit!
laet ebenwel niet haer te besoecken.
Heur verbarelycke zieckte sal u voor
een Meesteresse van 't school dienen om
u dese aenballigheden / soetheden / en
lieffelijckheden / daerje soo veel van
houdt / te leeren verachten. Gisteren
stondtse met de schoonste van u allen
naer den Appel / en desen aboundt sal-
men de gordijn van 't bed ober heur
aenghesicht trecken / uyt breefe dat sy 't
heur eyghen aenbidders moght doen.
O schoonheydt ghy wordt te veel ghe-
bleyd / dat men u by wint / en roock ver-
gelijckt /

gelijckt / dewijl ghy soo my dunckt veel
minder zijt. Het bancket gaet eventuel
voort: ick wil segghen desen dans daer
u de Natuur al op-wassende noot / en
daer de tijdt de speel-man van is / de-
wijl hy doot zijn gedurige voort-gangh
ons al t'samen in 't graf sleept.

Ick ducht wel dat u desen toon van
spelen niet behaeght / maer men moe-
ter doot dwangh naer de maet op dan-
sen. Men heeft het op Musijck gestelt/
siet hier 't veers datm'er op ghemaect
heeft. Dat alle dingen met een ghedu-
righe bewegingh / en sonder stil-standt
bergaen ; en dat de schoonheyt de voort-
rocht heeft / ghelijck 't brooste dingh des
werelts ; siet u daer wel toe-gemaect/
nu moet de rest van den dagh met een
oeffeningh versleten zijn die u wel ghe-
valt. Maer wat segg ick ? ghy zijt noch
doende met u selven / ghelijck Neroos
Wrouw / in de spieghel te vleyen. Ach !
dat ick stof / eer ick leelijck worde / sep-
de dese Princesse / sonder te bemercken
dat in 't doen van dese bede / al dese oog-
genblicken van dese selve uur haer pets
van heur schoonheyt ontroofde.

't Is dan niet noodigh / Jongh-
vrouwen / de Hemel om een selfde saeck
te bidden / soo al de oogenblicken daer u
levens

lebens van gemaectt zijn / soo veel zijn
als uw huys-beroobers / die u met list
de eerste trecken van uw aengesicht be-
rooben / ick seggh met list op de morgen
van uw jaren / dewijl ghy'er gheen acht
op-neemt. Op de middagh zijn 't die-
ven / diemen dooz achter-dencken be-
gint t'ontdecken / maer op den avondt
zijn 't openbare zee-rooberg die u met
al't gheen dat u magh resten / wegh
voeren.

Och! dat het nu niet waer is dat dese
waerheden u soo gheboeliick zijn / datge
noot op yet anders denckt / dewijl uwa
saligheydt aen dese dierbare ghedachten
hanght. Want sooge u dese ghedurige
beranderingh vertoont / daer alle aerd-
sche dingen aengeshecht zijn / ten eynde
van 't een nae 't ander in dese grooten
af-grond van tijdt / die 't al verflint / te
begraben ; en datge hier dooz bespeurt
dat uw zielen eeuwiggh zijn ; sou 't wel
mooghlyck wesen datge gheen liefde tot
de eeuwigghedyt droeght? dese werelddt
heeft meer dan ses duysendt jaren ghe-
staen / en naeuwelijcx schijnt hy een dagh
gestaen te hebben : soo 't waer is dat het
dooz-lede upt onse ghedachtenis bliedt.
Maer dese eeuwigghedyt / Jonck-vrou-
wen / daer Godt alleen de tijden / en
maet

maet van is / is 't alleen die al uw be-
geerten moet begrijpen / en al uw hoo-
pen bepaelen.

So ghy nu wilt dat ick'er u de middel
toe leer / 'tis altijd het ooz van uw inbeel-
dingh te leenen aen dese verbaerelijcke
Trompet van 't oordeel / daer u de geluc-
kige of de ongeluckige eeuwigheyt wort
toe-gheedeelt. Hoopt gheen gunsten het
recht sal in swangh gaen. Betrouwt u niet
op vrienden ? de deugden sullen uw nae-
sten zijn. Ghy mooght wel Dochteren
van een Prins / Vrouwen van een Kro-
ningh / en Moeders van een Keyser
wesen ; al dees hoedanigheden u niet
dan in 't graf ghebolght hebbende / uw
wercken alleen sullen u eeren / of laste-
ren / gelucken / of ongelucken geben.

○ Jonck-vrouwen / hoe groot / en
geluckigh is men op de werelt / datm'er
niets van begeert. Die voor den Hemel
gebooren zijn / hebben van nature sulck
een tegen-smaeck van d'aerde / dat sy'er
leben / off'er niet waren / heffende hun
geesten / en gedachten gedurigh naer de-
se eeuwigheyt / gelijk 't eenighe goet /
dat al hun quelligh door heur bezit-
tingh kan verlichten.

○ eeuwigheyt ; ghy mooght al mijn
ghedachten in uw boesem wel verdem-
pen /

pen / ick sal niet laten ghedurigh op u te dencken. O eeuwighejdt / ghy mooght / segh ick / al de machten van mijn ziel in d'oberdenckingsh van uwo langhte in onozder bzenen ; soose geen ander oogmerck / of gesicht hebben dan u. Moet ick noodtsaeckelijck u niet beminnen / soo ick al dat berganghlijck is haet ? ben ick niet ghedwongen u volmaecktelijck te achten / soo ick al dat vergaet hertelijck veracht ? datmen my dan niet dan van d'eeuwighejdt spzeek : al wat niet aen haer is / staet my tegen / en be-naeut my. Hoe men 't geneught groo-ter bezit / hoe men meer van heur verlies ghedrenght wort. Zijt schoon / en rijck in dese wereldd / waer vooz sal 't zijn ? soo ick een eeuw in mijn maght had / ick soue u tot een tijd gheben / om dese goeden te bezitten: maer wat souw'er u in den laetsten oogeblick van ober zijn ? uwo schoonheden souden niet dan in uwo gedachtenissen staen / en uwo schatten / hoe dicht sy by u waeren / souden heel van u bertrecken / als ghedwongen haer vooz eeuwich te verlaten. In voegen dat al dees goeden / diege soud beseten hebben / van naem / en natuur veranderende / u alleenlijck met heur gedachte sullen quellen ; soo waer is 't dat

d'eeu-

d' eeuwighheyt alleen dees altijd was=
fende dorst / van onse herten daer de
natuur hen mee quelt / kan laben.

De vierden dagh.

W At is 't dat ick hoor? seyde Ro-
fidatus Vrouw schielijck tot haer
selven / in 't geluyt van de doode=
lijcke Trompet / die voor heur poorte
sloegh om haer 't bonnis van sijr dootd /
door 't bevel des Koninghs Hertodorus
zijn Broeder / te beteekenen. Maer /
Jonck-vrouwen / dese Trompet die u
ten oordeel roept is noch verbaerlijker.
Rofidates, die als een Heyden had ghe=
leest sturf alsoo. Maer ghy / die voor
den Hemel zijt ghebooren / sult ghy op
aerde niet / dan voor de Hel leven? 't is
haest middagh aen 't uurwerck van uw
leven / gelijk 't aen dat van de stadt is /
waer is uw dagh-werck? soo ghy al
de dagen die u oberigh zijn dus verlijt /
't sy in slapen / of om u te hullen / sal'er
entlijck een tijdt komen datge reecken=
schap sult moeten gheben datge in dese
wereldt niet dan slapende gheleest hebt /
en in d'ander in de brandt der eeuwighen
vlammen waken.

Dreest=

Wzeestge niet dat de Son u uwo traegheyt op den laetsten dagh sal verwijten? want ghy hebt goet te slapen/desen star/die van d'oogenblicken uwer leben rekenschap houd/ laet niet/heur loop vervolgende/ u in 't graf te slepen.

Ontwaecht dan/ gedenckt u niet datge op een Buzplofts Feest genoodt zyt? ick moet u daer versellen / om op al dat'er om sal gaen acht te nemen. Al uwo ydelheden wil ick door zien / op dat ick al de wereldt heur verachtigh pzeeck. Kleet u / terwyl sal ick mijn gheest met gedult wat oefenen.

Zegh my dan eerst eens / waer toe dienen dese potten met pomade / dese doosjes met poeper / de glaesjes met gedisteleert water/ en dese papieren met bermiljoen / dien ick op uwo tafel zie liggen? zyn dit een deel der bonden diege in 't werck stelt om u schoonder te maken alsje zyt/ ten spijt van d' Hemel/ en Natuur? Och! wat sullen dese leuren u al tranen kosten / sooge tijdt hebt om'er berou van te hebben?

't Is waer dat uwo lichamen alle dagen een rieckende pomade eysschen / om heur besmettingh wegh te nemen: dat heur hair de vertighepdt / niet dan met poeper kan verberghen: dat heur geele

I

aenghe-

aenghesichten / in de Fonteyn van 't
 Alambick gewossen zijnde / vermiljoen
 soecken / op dat men heur sterbende verf
 niet ziet; maer ghy bespeurt niet datge/
 gelijk de Danaïden / in dese besigheden
 gebroocken krupcken vult.

Maer vindt men pomade voor uw
 stanck? wat poeder sal de gladde bet-
 hept van uw hooft verdrooghen? wat
 water sal u naer uw begheerte blanck
 maken / en wat vermiljoen sal u roosen
 op uw kaken / die'er de Natuur noopt
 plante / vertoonen? ghy ziet dan / dat
 uw doen gheen oorzaeck hebbende dan
 de ydelhepdt endelijck de selve u tot loon
 blijft / O schoone winst! ghy haeckt
 niet dan naer wint / uw hoofden ver-
 bullen'er zich oock mee / ghy bemint
 niet dan roock / de tranen blijven'er u
 van in de oogen. Siet daer al de vzych-
 ten van uw loop; ziet daer de kroonen
 die u aen 't ende van de loop-baen ver-
 wachten.

Och! hoe kostelijck was de pomade
 van S. Elizabeth, toen sy der armen boe-
 ten bereuckte! O hoe soet roock de poe-
 per / en de asch daer de Heylige Egyp-
 tiaense Marie heur hooft op den dagh
 van heur penitentie mee deckte! O wat
 een Goddelijcke kracht hadden de tra-
 nen

nen van heur berouwt / om heur ziel en lichaem te ghelijck te verciereren! Och dat de roodhepdt der schaemte van heur sonden lebender was dan dese die ghy pooght te maken! breeckt dan de spieghelen die u vleyen / en dient u nimmer dan met dese/ dien ick u aenbie.

Doch uw werck moet ghedaen zijn / ziet u daer ghekleedt / siet u daer in de Karos ; siet u daer aen de tafel/ en haest aen 't leste gherecht / daer is 't dat ick u verheyde ont u te doen ghedencken dat al de feesten des wereldts heur leste gerecht hebben. Men sou op aerde gheen feest konnen houden dan van de vruchten haerder tyn ; en soo dese vruchten niet epgens hebben dan de verrottingh/ soo doet heur boedsel / uw lichaem dagh op dagh voedende / heur besmettingh groepen/ sonder doopt heur honger te konnen versaden. Invoegen dat ghy morgen de ydelheyt van dese nieuwe tafel-gerechten geboelijck sult kennen/ dewijl sy met het Ammelaken wech gaen.

Bemerckt noch in 't midden van uw verbljdingen dat de selve uren die ghy in 't boeden van uw lichamen gebuycket booz heur verderf zijn gerekent / dewijl u de tijdt al eetende / en lacchende in 't graf leyd.

Dit zijn de feesten van Cleopatra,
 diemen op / altijd blootende / schepen
 houd / om ons te kennen te gheben dat
 wy over al van plaets veranderen door
 de ghedurige loop van ons leven / en dat
 van al ons doen dat / dat ons te niet
 brenghet / ons 't eppenste is.

Endelijck ziet u daer weer t' hups ge-
 komen / den dans is ghedaen / de feest
 is over. Ach! Jonck-vrouwen / blijft
 ernstigh in dit gedachte. Al de verma-
 kinghen des wereldts zijn van de selve
 aerd als dese dansen / en feesten / alles
 vlucht gestadig wech / en de doot naeckt
 ons gedurigh. Al waer 't dat al de da-
 ghen van uw leven Bzuplofs waeren /
 ach! hoe verbarelijck sou u de leste schij-
 nen / dewijl ghy van al de tijdt die ghy
 in vrolijckheydt en dansen had verfle-
 ten / reeckenschap sou moeten gheben.
 Denckt een weynigh over in hoe veel
 dansen / en feesten ghy alree geweest zijt;
 en siet daer nae / uw gedachtenis onder-
 vraghende / wat'er u van rest / ghy sult
 bevinden datge van al uw gheneughten
 niet hebt. Ach! sal 't u niet noch eens
 verweten worden datge het deel dat u
 in den Hemel behoorde / voer niet ver-
 kocht hebt? ick heb wel hoozen segghen
 dat Lysimaches zijn Kroon voer een
 glas

glas met water verwisselde; maer hy was op 't punct van haer tot asch ghebracht te zien / door de selve brand der doost die zijn ingewant verbrande. Inboeghen dat hy / gebrecht in dese staet / zijn stervend leven ghebende / niet dan van wint met water veranderde.

Maer u schandelick verstecken te zien van 't recht van een eeuwige blijdschap / voor een ander / die'er gheen naem van dragen kan dan valsch / als geen standt hebbende dan in uw ghequetste in-beeldingh; waer is uw liefde tot u self daer ge soo toe gheneghen schijnt? is 't u niet ghesaet / datge het verganckelijck bezint? wat sal u / stervende / van uw leven over-blijven / dan een teghenwoordigh / en vergeefs berou / daer de smert eeuwigh van sal duuren?

Ghy denckt nimmer dan nieuwe tijtberdzijf te soecken / om de tijt te dooden / en ghy bespeurt niet dat de tijt u doot / dewyl dat in 't soecken van hem voor by te gaen / hy u de doot doet binden. Hoe is 't moogelijck datge moeyte doet om voor by te gaen 't gheen u niet sulck een snelheyt ontloopt / dat uw inbeeldinghen / hoe licht datse zijn / het nimmer konnen achter-halen. En 't gheen u noch aenmerckelijcker behoort te wesen /

sen / is dat al de tijdt van uw leven zich eyndicht in een laedsten ooghenblick / daer vooz een eeuwigheyt uw ongeluck / of geluck aenhanght : ongeluck van een straffe die geen eynd sal hebben / en gheluck van een glozyp die eeuwig sal duuren.

o liebe gedachte van de leste ooghenblick onser leven / dat ghy soo onschepdelijck van onse gheesten niet zijt / als de schaduw onse lichamen is ! o soet ghencken van de doot / dat ghy 't grootste deel in onse gedachten niet hebt / om u niet eeuwig te vergheten ! o Goddelijcke overdenckingh der eeuwigheyt datge onse zielen soo ghebreijck niet zijt / als onse herten 't aessen is. Hoe lieffelijck is 't te dencken dat David riep dat hy dickwils op dese eeuwige dagen heeft gedacht / daer God alleen het licht van is. o schoone dagen 't verwondert my niet dat ghy gheen nacht hebt / de Son die u verlicht schijnt niet dan van zich selve. o dziemael geluckige dagen ! neen ick verwonder my niet datge eeuwig duurt : de Star die u voortbrenghet is de eeuwigheyt eygen. Seker mijn gheest verliest zich in dese soete ghedachten / maer soo vermakelijck dat hy geen begheerte heeft om zich weer te binden.

Na alles / Jonck-vrouwen / moet ghy
't ende vande dag komen daerge's moez-
gens van daen gingh / dewijlmen maer
een wech van een dagh-reys heeft. Ghy
mooght wel traegh wesen / de Son die
heur loop niet doet / dan om d' uyt te ver-
lichten / dwingt u so snel te gaen als hy.

Danst / lacht / slaept een gat in den
dagh / het schip van uyt leven seylt ghe-
duurigh voort in de zee van heur eegen
elenden / dooz de eenighe wint van heur
aessem / sonder stil te konnen blijven dan
in de haben van 't graf / daer de Trom-
pet van 't oordeel u roept / neemt acht
datge daer uyt klip niet vint / het berou
sou'er eeuwigh / en 't leet-wesen ver-
geefs van zijn. Sonder lieghen / r'elc-
ken-mael als ick op de eeuwigheydt
denck vind ick niets behaeghlijcx in de
werelt. Niet dat yder ghedeelte van dit
groot lichaem / dat dooz een volkomen
maght beweeghbaer is / in'er self niet
verwonderlijck / en in'er schepper aen-
biddeelijck sy / maer soo dit soo veel als
ooghtmercken van veranderingh / en
verdozventheydt zijn / sucht mijn hert/
altijdt ongerustigh / ghedurigh naer de
oorsaek van dese beecken / als alleen
bequaem om de doost van al zijn quel-
linghen te laben. Jonck-vrouwen soo

ghy tegen-smaeck in de aertse geneugh-
ten wilt hebben / ghy hebt niet te doen
dan op de eeuwighe leckernijen te denc-
ken / om dat de ongelijckheydt soo groot
is dat de gemeene zinnen ghenoech zijn
om u de eene te doen berachten / en d'an-
der wenschen.

De vyfde dagh.

Help mijn God / riep S. Hierony-
mus, duysend-mael daeghs : ick
sterf van schrick / door 't hoozen
van dese Trompet die my tot uwa ooz-
deel roept.

Ach ! Jonck-vrouwen / soo desen
grooten Sanct/in't midden der wilder-
nissen / en onder de strengheydt van zijn
armelijck leven / sich op 't uytterste door
vreesse bond / hoe keunt ghy u houden in
't midden der ydelheden des wereltds /
als ghy alleen op dese noot van te ster-
ben denckt / mits die wet niemant vry
spreekt ? desen onnoofele beefde / en
ghy beweeght u niet. Desen elendigen
spoogh / sult ghy ongeboelijck blijven ?
Desen rechtveerdighen Man / segh ick /
riep gedurigh om hulp in de supberheyt
daer hy leefde / sult ghy / als schuldigh
zijnde /

zijnde / door 't eenighe booz-beelt van
 zijn verbaestheydt / niet ontstelt zijn ?
 keunt ghy gherust leven in de schepen
 uwer lichamen / en op dese stormende
 zee des wereldts / sonder te vreesen dat
 de tijdt / die'er de schipper van is / u he-
 den in passant op d'oeber van uw gra-
 ven sal ontlossen ?

Ontwaecht dan vaerdigh; en soo uw
 leven niet dan een droom is / droomt in
 uw ontwaken / wat ambacht ghy in de-
 se lange eeuwigheyt / die ghy t'allen uu-
 ren nadert / sult doen.

Godt heeft yder / tot verstandt ko-
 mende / een pinseel in de handt gheghe-
 ven / gelijk Zeuxis, dien vermaerden
 schilder / die / naer zijn geloof / niet dan
 booz de eeuwigheyt schilderde / op dat
 al uw wercken nimmer ander oogh-
 merck / en opsichtsel souden hebben. En
 inder daedt al dat ghy denckt / al dat ge-
 seght / en al datge doet wort met de Oly-
 der eeuwigheyt geschildert. Ick wil
 segghen dat alles zich naer 't goet of
 't quaedt eyndicht / of naer de gloze van
 de gelucksalige / of de pijn van de onge-
 luckige eeuwigheyt.

Soo ghy sterft in 't ghedoent daer ick
 u zie / hebbende tot 's middaghs te bed-
 gelegen / men sal bevinden datge al sla-

pende uw traegheydt voor een eeuwig-
heyt hebt geschildert / daerge eeuwig-
lijck van gestraft sult worden. Dat yder
dan doe watse wil / de dagh kort'er van
tot'er schade : doch 't loon'er van wort
in d'andere werelt eerst gerekent. Be-
rept u dit oordeel te gehoorzamen.

Siet u daer haest ghekleet / en op de
mode toe-geschickt / het vermiljoen op
de kaken / en eenighe swarte plapstertjes
om 't wit wel te doen af toonen / sonder
twijffel om pemandt te betrapen : maer
op 't eynde van den dagh sult ghy be-
binden dat ghy u self bedrooghen hebt /
niet gebangen hebbende dan ydelheydt /
als oftge niets gedaen had.

Ick verwacht u nae 't endighen van
't middagh-mael / om u in de karos te
helpen / en u met ghedachte ter wande-
lingh te volghen / om te oordeelen of uw
koutingen nutter als vermakelijck sul-
len zijn.

Ick moet noch ghedult nemen / ter-
wijlmen de Paerden in de Karos spant /
om u tijdt om te spieghelen te gheben /
settende uw kappen / en kapers. Maer
wat sotte ghedachten onder-houden uw
gheest in dese bezigheydt ? ghy leert uw
oogen de konst van de herten looffelijck
te quetsen / sonder te bemercken dat'er
uw

uw zielen de tressingh van ontfanghen/
 dooz de ydelhepdt die'er haer van blijft.
 Nu is 't/ segh ick / dat ghy uw aentrec-
 kelijckheden een nieuwe les gheeft / om
 haer te ghelijck te wijsen beminnen / en
 bzeesen / u noch gelatende datge niet tot
 heur listen doet. Siet daer het schoone
 booz-nemen daerge dickwils van we-
 der-koomt. Ich sta toe dat'er dooz uw
 blinckende ooghen heden veel ghequetst
 worden ; mozghen sal een druppel boch-
 tighepdt / die'er rood sal maecken / hen
 booz genees middel dienen. Laeten uw
 soetheden / en aenballigheden liefd / en
 bzeese te gelijk geven / al de geen die'er
 begeerten toe hebben / hebben geen lief-
 de dan booz haer self: want uw getrou-
 ste minnaers werpen de grond-best van
 hun rust op 't verderben van uw ach-
 tingh ; en ghy mooght u wel doen bzees-
 sen / sy bzeesen noopt dan hun tijdt in
 desen aenslagh te verliezen.

Maer my dunckt datge de wegh naer
 't hof neemt ; Och wat gaetge al ydel-
 heden in dese wandelingh zien / ghelijck
 een openbare jaer-merckt / daerse heur
 handel in gebuyck stellen.

Sult ghy niet segghen dat dit jonge
 sot-hoofst / in 't groen gekleedt / dat ghy
 aen de poozte ziet / dese mozghen al heur

blancketsel op'er aengesicht verbruyckt heeft? sy ghelooft de schoonste van de werelt te zyn / ick segh in heur ooghen / sonder te bemercken dat heur eyge liefde haer alles verblindt datse heur ghebreken niet ziet / dat sy soo weynigh bezeben is in zich te doen beminnen / datse al de werelt tot deernis beweeght. Wat my belanght ick maeck my wijs dat het een blinckend glas is dat andere in een roock verlicht / zijnde het wesen met sneeu bedeckt.

Wat oordeel kan men noch van dese laet-dunckende doen / die niet schoons dan de boesem hebbende / daer onbeschaemt mee pronckt / ghelijck of de rest van'er lichaem te looven / of te verkopen was. Och! hoe beschaemt moetse zyn als ten dagh om is / datse heur winckel moet sluyten / sonder een bezichter van heur koopmanschap ghebonden te hebben. Men moet bekenen dat de schaemte aenlockselen heeft diemen elders vint.

Werpt vaerdigh de ooghen op dese sotte-bol / wiens schoonste schicht door ouderdom omgheleghet / de list leent van dit groot ghetal playstertjes diege ziet ; als offe in de ouderdom daerse is / pemandt konden treffen. Een vzeemde/
maer

maer deerelijcke saeck: 't is haest thien jaren dat heur schoonhepdt haer booz 't lest vaer wel seyde / en noch besteedse alle daegh heur vlijt omse weer te doen komen: is 't gheen nieuwe sothept datmen de tegenwoordige tijdt ghebruyckt om de voorszede weer te halen. Doch sy sou geluckigh in'er ongheluck zijn / soo sy in 't lijden van heur schip-bruyck sich aen de deught vast hiel / om sich in'er verlies te bergen.

Beziet die een weynigh die gants vergult in de Karos kooimt / ick oordeel aen'er gelaet / en doen / datse sich de afgod acht van al die'er aenschouwen / sonder te bemercken dat de tydt / die haer booz een nieuwen koetsier dient / haer in de selve sege-stoel op 't outaer van 't graf gelept / om daer met al heur aenbidders schandelijck gheoffert te worden.

Maer wat heeft dese een quade bevallighepdt datse soo ernstigh het ooz aen 't koosen van desen jongen laf-beck leent / die haer onderhout / en diese / dat noch 't erghste is / gelooft in al de bedriegherijen dien hy'er seght. My dunckt dat ick hoor dat hy haer sweert / datse in zijn ooghen de schoonste des wereldds is / en datse zijn eet ghelooft / sonder an-

dere verſekeringh dan die die haer heur ſpiegel heeft gegeven / is dat geen goede boꝝgh ?

Hoe ! weet ſp niet dat de eerſte eed / die een verliede haer doet / is niet eer'er van te houden / ſoo langh als ſijn paſſie duurt ? en daer by is dit ſwoeren de minnaers ſoo gemeen / van te ſeggen dat hun meeſtereffen volmaecht ſchoon zijn / dat ſ'er zich heden-daeghs niet dan uyt ghewoont mee dienen. En 't ongeſluck wil ebenwel dat ghy aentwont dat te ghelooven / ſonder te bemercken dat de ſpieghel / die 't u wijs maecht / u de eerſte berried.

Ick wil nochtans datſe ſeer ſchoon is / daer in beſtaet de grond-beſt van 'er ydelheyt. Soo heur beeldenis gheboezlijck was / het waer meer dan 't rechte / mits de ſchoonheyt van dat zich van heur ſelf kan bewaren / en de beballickheyt heeft niet eyghens dan de nooddwangh van heur verderf. Inboeghen dat ſp / maecht men haer wijs dat ſp uytnemendt ſchoon is / moet ghelooven dat men haer dit niet dan in paſſant ſeght / dewijl heur ſchoonheyt eben vergaet als de lof-redener diemen haer gaf / als van een aerd zijnde.

't Is waer datſe de ſchoonſte ooghen
van

van de wereltd heeft / maer men zietse
 nimmer als 's namiddaeghs : de mor-
 gen is gebuyckt / om'er etterige dracht
 wegh te nemen. Men sou gheen vol-
 maecht'er neus dan de haere / konnen
 zien / ick belijde 't / maer sy heeft alle
 daegh een nieuwe snuyt - doeck van
 doen. Sy heeft een heel klepne mondt /
 ick bely het oock ; maer 't is een klepne
 mest-poozt. Heur bloosende verf is heel
 aengenaem / maer sy is te verachten /
 dooz dien sy alle dingen vzeest : de son /
 het vuur / de locht self zijn de vbanden
 die hem gedurigh beoerlooghen / ver-
 wachtende dat de tijdt / die heymelijck
 zijn Mijnen graeft / zijn werck vol-
 eynt.

Sy is van goet verstant / want sy
 segh schoone dinghen / maer 't was be-
 ter dat sy goede dede. Men houd meer
 van de daden dan wercken. Sy magh
 spzecken watse wil / men sal sy heur
 wercken oordeelen. Sy zinght uptne-
 mendt wel ; heeft sy niet dan de stem /
 sy sal'er niet dan oozen onderwerpen.
 Die geen die niet te doen hebben sullen-
 'er in passant / tot hun gheneught / naer-
 kuysteren : maer als sy heur ghesangen-
 endicht / sullen sy beginnen te dencken
 op yets dat meer stant heeft ; ghebeurt
 hee

het by ghebal datse haer lof spreken / sy
 gheben haer niet dan wint / die sy eerst
 hen leende. Endelijck laetse soo rijck
 zijn als Semiramis , en schoonder dan
 Helena ; de een heeft in 't graf-schift/
 datse/ in de steen van heur graf/ dee hou-
 wen/ datse/ in 't midden van heur rijck-
 dom/ niet epghens besat dan de besmet-
 tingh / en elende. En de ander d'onge-
 boelijckste herten dooz heur betoverende
 aentreckelijckheden in liefd' ontstecken
 hebbende / bewoogh heur grootste by-
 anden tot deerenis / dooz 't eenighe ver-
 hael van'er onghelucken. Blyd u niet/
 Jonck-vrouwen/ een eenighe sucht van
 berou ober uo ydelheden sal u meer
 glozy / en boozdeel geben / dan al de tra-
 nen die uo slaven booz u moghen stor-
 ten. Terwijl slaet de nacht uo vertreck ;
 ziet de dagh is om. Gaet uo spieghel
 nu reeckenschap gheben van al wat ghy
 ghewonnen hebt. Maer wat sult ghy
 hem seggen om niet te lieghen ? ick sta
 toe dat ghy'er veel hebt doen suchten ;
 soo ghy daer roem uyt-treckt dese wint
 sal u blyben : want sy hebben u anders
 niet ghegheben. Men heeft waerelijck
 gheseght dat ghy seer schoon zijt ; maer
 ghy hebt hen niet dan 't hooft in 't ven-
 ster laten zien ; en ghy hebt u soo een
 wepnigh

wepnigh in 't scheemer-licht ghehouden / om 't abont-ghespel te hoorzen datmen u dede / ghy sult het niet meer zijn / uyt oorzsaeck dat uw wanghen van slijm-achtigheyt zijn geswollen. Oordeelt / sonder vleyery / of men u langh kan beminnen / wanneer men u niet dan om uw schoonheyt bemint.

Hoe veel aenbidders heb ick ghezien van heur aengesichten / die / nae oopenbaerlijck heur werck daer van ghemaeckt te hebben / van d'ongheboelijckste herten t'onderwerpen / tot soodanigh een staet van elende / door de leelijckheyt / gebzacht waren / dat sy / veer van liefd te verwecken / al de wereldt meer vrees / dan deernis gaven. Seecker / Jonck-vrouwen / sooge wist hoe veel toeballen uw schoonhepdt is onderwoopen / sy sou gedurigh meer 't ooghmerck van uw verachtingh / dan verwoonderingh sijn. Ick sta toe dat het een hoofdwerck van de natuur sy / sy self maect'er zich de stief-Moeder van / en gheeft'er ober aen dupsent soorten van onghelucken. 't Is waer men ziet niets dat soo Godlijck is op aerde / noch soo betoberent op de werelt ; maer dese Godlijckheyt is gelijk die diemen Alexander toe-schreef / wiens bloedt / dat uyt
zijn

zijn aderen liep / al de autaren die-
men hem had op-gericht ontheplichde.
Dat selfde kan men oock van heur be-
toberen segghen / als dat het droomen
zijn die de swacke geesten bedriegen.

Seker / Jonck-vrouwen / men moet
altoos daer toe komen / datmen geloofst
dat de deught alleen aenlockentheden/
en aenballigheden heeft / die vooz de
tijdt / en doodt bezijdt zijn. Al heur
trecken/ en al d'aenlockfelen van de Pa-
tuur vernietigen zich allengs met haer:
en hoewelse zich/ dooz heur epge bederf/
nochtans schijnt te bewaren / bindende
heur bestingh in heur verballingh : de
tijdt laet niet zich van uur tot uur / in
zich self te vernielen/ en de tijdt van zijn
rijck te verkorten. Inboeghen dat / tut
uw vertroostingh / al dat ghy ziet met
uw gesicht vergaet : al watge hoorst met
de lucht / wiens toon uw ooren ver-
bult / verswint / en alsoo al de rest /
sonder dat'er pets op aerde vast blijft.

De eenighe eeuwigheydt / Jonck-
vrouwen / is onbeweeghlyck ; sy alleen
is 't die duuren sal soo langh als uw zie-
len/ en uw zielen so langh als sy : waer-
ge gaet / heur onmetelijcke grootheyt
sal u gants verbullen. En wat ghy doet
sy sal de tijdt van uw bezigheden zijn/
nae

nae hondert duysend jaren sal dit gheen
 oogenblick van een wereltse eeuw zyn :
 na hondert duysent Millioenen jaeren/
 sou dit selve ooghenblick / daer ick van
 spreek / noch niet om zyn. Hoe ! Heer !
 sal ick u dan sonder op-houden vertooren ?
 wetende dat ghy eeuwigelijck
 rechtbeerdigh zyt / om de sondaers met
 een eeuwighen pijn te straffen ? eeuwigh-
 lijck branden ! Och ! hoe lieffelijck is
 't vuur dat S. Laurens tot aschen
 bracht / als ick op dese eeuwighen blam-
 men denck. Heer / eeuwigh van de ber-
 makingen van uw gloze berooft te zyn !
 Och ! hoe soet / en licht is 't pack van
 uw kruys / soo ick'er de droefheden van
 ghelijck by die van dese beroovingh / die
 geen end sal hebben. Ick sou niet voor-
 der konnen gaen / ick moet noodtsae-
 kelijck mijn gheest op dese ghedachte
 beste.

De feste dagh.

MEn leest van de Tyrianen / datse
 veertigh daghen sonder slapen
 waeren in de ghedurige op-roe-
 ren / daerse leefden van zich met heur
 stad tot asch gebzacht te zien.

Ach !

Ach! Jonck-vrouwen / hoe keuntge een oogh luycken in 't snijen der geduurige vrees / daer 't verbaerlijck gheluyt deser Trompet van 't oordeel de allerstoudse in-houdt. Sp dreyght met geen eenighe ontstekingh / maer eer met duyfsend dooden t'samen / wier straffen eeuwigly moeten zyn. Ontwaecht dan ; en soo ghy dese eeuwige noodzakelijckheyt van sterben niet keunt tegen staen ; sterft ten minste goets moets met de wapenen in de hant / 't nut sal'er de glorie van versellen.

Van al de pynen die de wreedheydt geeft / houd men gheen wreeder dan die van 't waken. Niet te slapen / wat een ongerustigheydt. Soo ghy dooz te veel in dese wereldt gheslapen te hebben bewesen wort sonder op-houden in d'ander te waken ; wat een pijn ; ick seggh te waken / niet op sacht gheschudde pluymen / maer op bedden van blam / die u / dooz een Goddelijcke deught / sonder u te verteeren / eeuwigly sullen branden. Ick spuwer dooz van schrick t'elckenmael als ick'er om denck.

Ick vind gheen onnutter werck in 't leven dan 't slapen : en die geen die de slaep by de doodt gheleken hebben / hebben'er soo veel rede als verghelijkingh in

in ghebonden. 't Is waer wy sterben sonder op-houden: maer als de nieuwe slaep des doodts ons ober-balt; kanmen niet seggen dat wy twee-mael tefens sterben? onse zielen mogen in heur mijmeringen wel bewilligen / het leven der droomen / daerse dan van beweeght worden / is haer een aerd van dood / als berooft van 't licht der rede / dat alleen heur maghten volkomen kan beheerssen. Inboegen dat die geen die veel slapen ghemeenelijck dutachtiger zijn dan anderen / en oock een haestige doot meer onderwozpen / als of heur twee-mael stervend werck het doodelijcke toeval hielp: ick koom weer tot u.

Ghy zijt / God danck / endelijck ontwaecht / hoe denckte de rest van den dagh te besteden? ick weet wel datge tijd moet hebben om u te kleeden: maer bemerckt ten minste in dese ydele besigheden / het beweeneelijck ampt datge alle dagen / en alle nachten doet van uw elendighe lichamen te kleeden / en ontcleeden / terwyl de tijdt pghelijcks graf maect. Het elendighe ampt / segg ick noch / dat ghy ghedurigh leert; ghy mooght wel dickwils van rock veranderen / 't is altydt pets te seggen / dewyl de moode soo verandert dat uw teghenwoor=

woordige kleederen u morgghen naeuwa
dienstigh zijn ; en alsoo waer is 't dat
de weerelt soo onghestadigh als uw zinn
is.

Daer is niet dan uw doodt-kleedt/
Jonck-vrouwen / dat niet van fatsoen
verandert / heur mode duurt altijd ;
maer of pder een besondere zinn tot de
koleuren heeft/ en dat heur doodelijke u
niet be-aeghde ; gheuent'er u toe u alle
abonden in uw bedden metende : de re-
de/ en de noodzakelijckhepdt daer in sul-
len'er u endelijck 't ooghmerck behaeg-
lijck van maken.

Ich onder-braegh niet waerje gaet/
ziende u in de Karos klimmen / 't meer
is soo moop / dat het u om een luchje
nood. Ich sal u / naer mijn ghewoont/
met ghedachten volgen / om de stof van
uw onderhoudt te weten.

Siet u daer in een tuyn by een font-
teyn / geseten onder de schaduw van een
groot ghetal boomen / die met de enden
van heur tacken t'saem vereenicht zijn/
in de bekommernis van de Nachte-
gael te hooren zinghen ; maer ick moet
u de zinn van zinn wilt-gezangh uyt leg-
gen. Hy seghet u op zinn manier dat hy
de son alle morggens wel magh groeten/
en de maen alle abonden nacht-zanghen
zingen/

zinghen / dese quade starren laten niet
 dooz de schickingh van heur loop / de
 sijne vaerdigh te doen endigen. Inboe-
 gen dat zijn kneuterer / herbatinghen/
 op-gebingen / en verdubbelinghen / soo
 veel zijn als klachten ober zijn ongeluc-
 kigh nood-lot / dewijl hy gheen stem
 heeft dan om al de werelt tot zijn lijck te
 nooden / als dooz kracht van zingen ge-
 dwongen te sterben.

De Cortelduyf / die vergheefs heur
 ghesel soeckt / beklaeght zich oock van
 heur ongeluck op een andere toon. Dat
 u doet zien dat de tijdt gierigh / en gre-
 tigh naer 't verderf van alle dingen is ;
 en hoe wel de Echo niet dan stem sy /
 haer niet konnende doen swijghen / hy
 verflint allenghs de Rotsen die haer
 doen spzeeken ; neen / neen / Jonck-
 vrouwen hy laet niemant by. Soo hy
 in de fabel heeft gheleden dat Orpheus
 hem Euridice eyschte ; hy is'er in d'Hi-
 stozy van ghewoocken van al de Pree-
 ten / die'er hem raed toe gaben. Maer
 dat ghy wel gheplaetst zijt / dunckt my
 goet / om met ghemack te oberdencken /
 hoe alle dinghen die God op aerde ghe-
 schapen heeft / van de selve Natuur zijn
 als dese bloemen / en fonteynen die ghy
 ziet / dewijl 't alles met haer soo snel
 als

als heur baren verblucht. Ja/ Jonck-
 vrouwen / de wereldt is een perck van
 bloemen van verschillende schoonte / en
 reuck ; maer alle eens van stoff : ick wil
 segghen dat God op den dagh van zijn
 scheppenis de dinghen diege hier bene-
 den ziet in 't perck des aerd-bodems
 gheplant heeft / als verschillende bloe-
 men in koleur/ en waerde ; maer al van
 eenen stof/ dewijl'er niet een vooz't ver-
 derben by is. Dit zijn waerlijck de
 bloemen/ die 's morgens zijn geslooten/
 's middaeghs ontloocken / en 's avonts
 verwelckt / en die dooz de tijd / die'er de
 Hobenier van is / t'allen uuren uptge-
 rood worden. 't Is waer / Jonck-
 vrouwen / dat de werelt een fonteyn is/
 alle dinghen die'er in zijn sijn'er de baa-
 ren van/ als niets eygens hebbende dan
 de blucht / die 't wesen is van al wat
 men op aerde ziet. Ghy mooght op al
 de ooghmercken/ die u omringhen/ wel
 zien / daer is'er niet een die niet soo wel
 als ghy haer wel seyd / dewijl ghy al
 t'samen / hoe wel verschillentlyck / en
 dooz verscheyde wegghen / in de afgront
 van 't graf loopt.

Laet ebenwel niet een tuptje van
 bloemen te maecten / maer bemerckt/
 in 't plucken van dese Leljen / Roosen/
 en

en Maegdelieven / dat de tijdt alle daeg
't selfde in de tunnen van uwo aenghe-
sichten doet / daer pluckende nu de Le-
lyen van uwo bloosjens / dan de Kroosen
van uwo kaken / daer nae de Maeghde-
lieven van uwo lippen / daer hy de kroo-
nen zijner ongestadighejdt van maect:
ghy kent'er gheboelijck de waerhejdt
van / daer is geen andere proef toe van
noode.

Hoe! Jonck-vrouwen / alles ver-
welckt vooz u ghelijck een bloem: alles
blucht vooz u gelijk een baare / en ghy
blijft onbeweeghlyck in uwo ongheboe-
lijckhejdt / sonder oopt te dencken op
dese noodtsaeckelijckhejdt van sterben/
die God self / nae de Wet daer van in
ghestelt te hebben / niet vooz by wilde.
Soo de eenige inbeeldingh van de doot
u verbaest / bemerckt een weynigh hoe
desen soeten Salighmaecker eerst zijn
dorst in de kelck / die sy hem aenboud /
ghelaest heeft / op dat hy'er u de vrees/
en bitterhejdt teffens van benam. De
doodt is niet schrickelijck dan vooz de
schelmen: niet datse dickwoils de recht-
baerdighste in de vrees van Godts ooz-
deel niet verbaest: maer dese verbaest-
hejdt versacht allenghs dooz de kracht
van heur rede / hebbende / naer 't ghe-
voel

voel van hun geweten / meer genade te
 hoopen / dan straf te vreesen. Inboez-
 ghen dat de Natuur alleen al de vreesse /
 daerse van beroert zijn / teelt. Seecker
 ick weet niet waer ick'er dooz ben.
 Maer wat is 't dat ick hoor ? 't is de
 groote poort-klock / van de stadt die u
 vermitticht dat de poorten haest toe sul-
 len gaen.

Ach ! Jonck-vrouwen / datge van
 self 't ooz van uw inbeeldingh aen 't ge-
 luyt deser Trompet van 't oordeel niet
 leent / die sonder op-houden slaet / de-
 wijl sy u boodschapt dat de poorten van
 't Paradijs booz eeuwiggh sullen gesloo-
 ten worden / en datge daer / sooge van
 leven niet verandert / nimmer in sult
 raken. Na eeuwigghedot / eeuwigghet /
 ghy verblijd / en verbaest my.

Siet daer endelijck uw dagh dooz
 gebracht / Jonck-vrouwen / seecker sy
 is wel versleten sooge met al dese ghe-
 wichtighe waerheden / dien ick u ver-
 toont heb / geen boozdeel ghedaen hebt.
 Alsoo sullen al de andere dagen van uw
 leven tot uw schade / en onsteltenis ver-
 gaen / sooge ten minste niet denckt dat-
 se vergaen : mits het / dit bedenckende /
 onnosghlijck is / datge niet ter liefde
 van uw zielen veel goede wercken doet /
 dewijl

de wijl sy niet epgens dan die sullen hebben. Dit sullen al heur schatten / al heur gelucken zijn / waer van Godt het ooghmerck / de tijdt / en de maet sal wesen.

Sooge de veruoegingh wijs / Jonckvrouwen / diemen heeft van wel geleest te hebben / als men zich op 't tipje van te sterben bebind / ghy soud van desen ooghenblich af uw bekeeringh bearbeyden. Twijffelt ghy noch aen dese waerheyt / vzaeght het u self / door 't gedencken van de leste zieckte die ghy ghehadt hebt / of 't ongeneught / dat d'inbeelding van u sonden u veroorzsaecte / wel grooter kon wesen. En tot een ghevolgh / vertoont u de blijdschap / en voldoeningh daer een supber leven onse zielen mee kan verbullen. Seecker ick sou niets soeter / of lekkerder konnen begripen.

De sevende , en leste dagh.

Ick ontwaeck u heden noch / Jonckvrouwen / van weghen Godt / soohy toe-laet dat dese Morghen-wecker u in handen val / om uw oogen daer op te besten / terwijl u oozen sich schic-

ken om'er 't geluyt / tot voordeel uwer zielen / van te hoorzen. Ick seggh heden / gelijck een rust-dagh / die u toegeschickt is om op die van de salige eeuwigheyd te dencken / die u tot vergheldingh is voor ghestelt. Maer soo dit het leste onderhoud is dat ick met u moet hebben / moet ick u de oberdenckingen van mijn eensaem leven mee deelen / door een langhe eerbarentheydt bekennende / wat voordeel ghy'er van ontfanghen sult / soo ghy mijn raden volght.

Vertoont u voor eerst dat Godt van eeuwigheyd af voor sien heeft dat dit klepne boeck in uw handen sou vallen / of tot uw schade / of tot uw voordeel / sooge u te recht met d'onderwijsinghen dient die ick u gheef / die my Godt self heeft in gegeben / of tot uw schade / soo door de verachtingh die ghy'er van sult doen / dit selve boeck u verwint van een gewillige blindheydt in 't sien der ghenade die d'oneyndelijcke goetheyd u tot uw saligheyt sal ghedaen hebben: ghy hebt noch keur. Ick sal u dan tot uw leeringh segghen watge doen moet om uw dagh wel te besteden. Maect dat uw hert / als ghy outwaeckt / soo danckbaer sy van Godts nieuwe gift door 't geven van desen nieuwen dagh / als uw oogen

ooghen in 't zien van heur licht / ver-
maeck hebben. Daer na / sonder koop-
manschap met uw bed te maecken / hoe
veel tijdt ghy noch aen uw traegheydt
sult gheben / op-staende / en voor een
krupse op uw knie vallende / doet dat
hy self uw spieghel zy. Daer is 't dat
ghy met rede op uw self mooght ver-
lieben / bemerkende wat ghy waer-
digh zijt door de waerde van 't bloet
dat u kocht. **O kostelijcke spiegel!**

Danckt uw Salighmaecker van u
geboorte / en onderwijsingh in 't Chri-
stelijck / Apostels / en Rooms geloof / ge-
lijck de eenige Wet der saligheydt / daer
nae hem al de ghedachten / woorden / en
wercken van den dagh offerende daer
ghy in tredt / bid hem ootmoedelijck
d'eene te verlichten / de anderen geest te
geben / dese te regelen / en aen al t'samen
tot een ooghmerck te dienen / op dat al
dat ghy denckt / al datge doet / en al dat-
ge seght hem aengenaem sy.

Dat het eynde van dit ghebed ghe-
volght sy van 't beginsel uwer noodsa-
kelijcke besigheydt met u te kleeden /
maer gebuyck't'er soo weynigh tijdt toe
alsge keunt / en die sonder hobaerdy / of
soodantigen sucht tot sulcx. **Ich verbie**
u 't poeyer niet / bewijle niet anders

zijt : maer wel de pomade en 't vermiljoen : om dat / hoewel dese bonden van heur self onnoosel zijn / sy misdadigh konnen worden / door 't quaed datse konnen doen / en ghelijck ghy medestanders van de misdaet sult gheweest hebben / moet het noodsaeckelijck dat ghy ghesellinnen van de straf zijt.

Gekleet zijnde / sult u bereyden nae de Mis te gaen / daer ghy uw werck met dancksegginghen sult vervolghen / God lobende van al de genaden dien hy u ghedaen heeft / sonder oopt uw gheest van dit boornaemst / en Goddelijck oogmerck / daer ghy hem door rede / en erkentenis aen-hecht / te keeren. Ber-
toont u in dit doen dat hoe wel Godt in alle plaetsen is / onse Salighmaecker in lichaem / en ziel op 't selve Nuttaer is daer ghy hem uw ghebeden offert. Dat u soo sedigh / en gesagghelijck moet maken datge uw hoeft sonder noodsa-
kingh niet om durft keeren / en sonder dwangh niet een woort spreken.

In 't weder-keeren van de Kerck sal yder zijn bekommernissen naer zijn staet / en bedieningh hebben / ten eynde van / in 't verwachten van de maeltijd / niet traegh te wesen / daer de gulzigheyt oock moet bemerckt zijn voor soo
schan-

schandighen sonde in een Dochter / als alle andere voor God. Die zijn mondt niet kan bedwingen is al zijn leven een slave.

Wordt ghy op een feest genood / gaet'er / maer maectt'er u gheen bancket van / of eet'er / en dzinckt'er niet boven uw maet : ghy sult in 't opstaen van de tafel bevinden dat'er uw lichaemen te gesonder / en uw zielen te supberder door sullen zijn. Soo ghy daer op gaet wandelen / vermaectt uw geest met onderhoudinghen daer niemant door verkort wort ; en soo pemandt van 't geselschap sulcx begon / alwaer 't uyt geckerny / verandert van redenen / op datge uw ooren niet ghewent om vermaectt uyt 't verhael van een anders ghebzeken te scheppen / bemerkende dat ghy'er self vol van zyt. Soo ghy de namiddagh in uw hups verslijt / maectt uw werck van u noodsaeckelijckheydt / of leest in uw Devotie-boeck / op dat uw tijdt te nutter besteed sy. Ick segh Devotie-boeck ; want wat de malle boecken / of Comedien belanghen / dat zijn fabelen / die endelijck de gheen diese gelesen hebben / de waerheyt van hun eygen sotheden vertoonen ; als hebbende hun tijdt te qualijck besteed.

Zoo dit een heylige dagh is / dat desen Morgen-wecker dien ick u gheef / u ten minste belet datge in 't Sermoen niet slaept. Volght dese Debotten op de nieuwe snof niet nae / die 't verdziet de passie op een heylige byzdagh te hoorzen / sonder te bemercken dat desen Goddelijcken Salighmaecker die'er vooz heur self de smert op lee / meer ghedult in zijn pijnen heeft ghehad / dan dese onmedoghende hebben om alleen 't verhael / datm'er hen van doet / te hoorzen. O God! vooz wat andere sonden bewaert ghy de blixemen van uwo rechtbeerdigheyt.

De uur van uwo slaep-tijd ghekomen zijnde / sult / u ontkleet hebbende / vooz de lestemael vooz dese selve spieghel van 't krusse gaen / om daer vooz d'onderzaginghen van uwo gheweten te doen / God vergiffenis biddede van al de fouten diege desen dagh moogt gedaen hebben / en met een vast betrouwen de genade eysschen van daer in niet meer te eysschen. Daer nae hem in dit ghedoent al uwo begheerten / en al uwo hoopen de rust van uwo leven rakende / offeren / op dat hy d'eene dooz zijn goetheydt verrechtbeerdighe / en d'andere / dooz zijn maght / doe ghelucken / maer alrijd eer naer

naer zijn wille / dan naer uwa geneugh-
te: want vertoont dat die Godts wille
weet / de verstandighste des wereldts
is.

Dit 's d'eenige wetenschap / Jonck-
vrouwen die u gerust moet stellen. West
de kracht van uwa boornemen op de
grootheydt van uwa maghen / noch op de
gunst van uwa vrienden. Ick heb / seght
de Profheet / dese aerdsse grooten hooger
als de Ceder-boomen van Liban ver-
heben gesien; maer verbareljcke saeck/
des anderen daeghs zijnde upt mijn
oogen verzwonden / heb ick'er naeuw-
licx een kommen vinden die 't ghedachte
van zijn wesen bewaert heeft. De be-
gunstighde des werelts zijn van de selve
Natuur / sy doen niet dan vergaen. Hun
fortuyn is een blixem die vooz de don-
der van heur onschuldeljcke val gaet.
Invoeghen dat soo God de eerste steen
van onse ghebouwen niet leght / ghy'er
haest 't verderf van sult zien.

Begheert dan nimmer naest Godt
pets / dat 's te segghen dat ghy u in alle
saecken volkome sult laten bestieren/
sonder oopt teghens dese aenbiddeljcke
voorszienigheyt te preutelen. Wenscht
ghy Nonnen / of getrouw te wesen: leert
dese spreuck van ootmoedighed / en

gehoorzaemheyt. **M**ijn God; uw wil-
le geschiede / dit 's ghebedt dat hy self u
geleert heeft / oordeel of 't hem aenghe-
naem sy / en of 't u nut kan wesen. **E**yn-
dicht uw onderbzagingen door een lof-
zangh aen de **H**eylige **M**aeght / soo wel
door heur besondere verdienste / wiens
glants door kracht van verwonderingh
al de koozen der Engelen verblint / als
om 't belangen van uw saligheydt / daer
sy de almachtigste voor-spraeckster /
en middelaerster van is. **D**ie dese
Maeght tot een steun heeft sal nimmer
vergaen.

Besondere raed om zijn leven
wel te leyden.

Miecht nimmer gheen verbont
dan met Godt: al de wereltse
vriendtschappen houden altijd
pets van heur ongestadigen aerd. **S**oo-
danigen storf heden voor u / die morgen /
soo ghy storft / niemant souder rou om
dragen. 't Belangen menght zich altijd
in de gheneghentheden hoe supber datse
zijn. **W**ort leelijck / arm / of oud / al
dese groote vrienden / en al dese getrou-
we minnaers van gisteren avond / ver-
swinden

swinden desen moezghen / en soo ghysse
 door uwo noodt ontbiet / ghy sult'er nie-
 mant t'huys binden. Godt alleen/
 Jonck-vrouwen / is een volmaecht
 minnaer / en een dierghelijck vrient.
 Wilt ghy proeben van zijn goetheydt?
 hy is voor u gestorven eer ghy gebooren
 zyt / begeert ghy getuygenissen van zijn
 barmhertigheyt? hy bewijst u die alle
 dagen. Bemindt dan niemant dan hem/
 Jonck-vrouwen ; en verrouwt u niet
 dan op hem / en ghy sult u noopt bedroo-
 gen binden.

Verrouwt u op alle plaetsen dat God
 alles verbult / en dat hy alsoo altijd ge-
 tuyge is van de wercken die ghy doet /
 op dat dit insicht u in de achtigh houd
 diege soo heylighen / en aenbiddelijken
 Majesteit schuldigh zyt.

Het aengenaemste ghebedt datge aen
 God keunt doen / is voor uwo vpanden/
 dewijl hy'er self 't voorbeelt van geweest
 is. Toen hy / aen 't kruys ghenagelt /
 niet dan de tonghe vop had / sich daer
 mee diende om vergiffenis te bidden
 voor dese heulen / die hem in dese staet
 brachten. O onghehoorde barmhertig-
 heydt ; riep self voor die gene genade die
 hem gal en edick tot laeffenis van zijn
 doot bereyden.

Als ghy in 't hardste van de winter /
 voor de kou / en d'andere onghemacken
 van 't leven versozght / te bedde licht :
 vertoont u dan hoe veel armen dat'er
 in desen selven oogenblich zijn / die nau-
 welicx stroom voor bulsack / laken / en
 decksel hebben / sonder de hoope self des
 anderen daeghs beter te ligghen. Uw
 gheesten daer nae een weynigh hoogher
 heffende / bemerckt dat Godt u van een
 staet heeft doen gheboozen worden / die
 u van dese soorten van elenden bevizit /
 sonder andere rede dan zijn supbere
 goetheyt. Seker dit zijn de genaden die
 gherechtigh een eeuwigher erkentenis
 eyschen. En ick verwonder my niet
 soo d'ondanckbare daer eeuwigh van
 gestraft worden. Neem acht datge niet
 van dat getal zijt.

Vertoont u noch dat ghy van eeuwigh-
 heyt af door Gods verstant tot dese staet
 gheroepen zijt. En dat u 't aenmercke-
 lijcxst moet wesen / is dat hy onder een
 onepndelijck getal zielen / die'er alle da-
 gen door zijn maght geschapen worden /
 de uwe ghekoozen heeft / om in de ken-
 nisse van d'eenighe Gods-dienst onder-
 wesen te worden / daer sy heur saligheyd
 kunnen vinden. Ick ben te ghelijck
 verboert / en ontstelt t'elckemmael als
 ick

ick op soo aenbiddelijcke waerheden denck.

Wat wonder van goetheyt/dat God u in zich selve vooz alle eeuwen in uwo niet bemint heeft / ick segh bemint / dat hy u met duyfent ghenaden vervult heeft / daer veel anderen van uwo aerd af be-rooft zijn. Aenbid / aenbid / Jonck-vrouwen / dese Goddelijcke voozsienighepdt / die 't u tot uwo voozdeel / sonder inzicht / of verdienste / heeft toe ge-boeght.

Treck geen ydelhepdt van de beminnelijcke hoedanigheden die ghy boven uwo ghesellinnen bezit ; uyt vzeese dat Godt u / om haer te wreucken / moght straffen. Soo ghy heel schoon zijt / zijt desgelijcx ootmoedigh / op dat al de wereldt u eer / als ghy niet meer bemint keunt wesen. Hoe veel heb ick'er ghesien die op een dagh al de wereldt tot liefd / en deerenis bewooghen. Der Jonck-vrouwen ootmoedighepdt heeft meer aentrecklijckhepdt alleen dan al de hoedanigheden van de Natuur t'samen.

Dat in al uwo goede wercken het Paradij's alleen het ooghmerck niet sy: om dat uwo wercken als gekneust / en verhozt een deel van heur verdienste niet ver-

verliesen : maer seght met S. Augusti-
 nus : Heer / alwaer 't datge gheen Pa-
 radijs te geben had / ick sou niet laten
 u eenighlyck te beminnen dewijl ghy
 volmaeckt beminnelijck zijt / en dat ick
 daer by / uyt kracht van u te beminnen/
 boorts-handts de leckernijen van 't sel-
 ve Paradijs geboel / dat uw barmher-
 tighedyt my doet hoopen. Heen/ Heer/
 verbolghde hy / ick sal oock niet op-
 houden van u te vreesen / al waer 't dat-
 'er gheen hel sou zijn om my te straffen.
 Mits ick / 't elckenmael als ick u mis-
 doe / my ghedurigh gepijnicht boel / en
 de pijn begin te lijden / daer uw recht-
 vaerdighydt my mee dreyghet. Het goet
 is beminnelijck van zich / Jonck-vrou-
 wen / en gelyck'er Godt de oorsprongh
 van is / moet ghy uw herten ghebieden
 nimmer als om zijn liefde te suchten/
 sooge wilt dat de Engelen self op u ver-
 lieben.

Zijt niet van dese versaeghde die
 bleeck van vreesen worden / als men hen
 van de dootd spreect. In 't teghendeel
 bemint'er de redenen / en ghedachten
 van / op dat ghy by tijds leert / dat men
 noodsaeckelijck doen moet / ick seggh het
 werck eyndigen dat ghy van den eersten
 ooghenblick van uw leven begonnen
 hebt/

hebt/ en daer ghy sonder op-houden aen
arbejdt. Och! hoe verbaerlijck is de
dood vooz die geen die'er noopt op ghe-
docht hebben?

Dat yder van u zich by haer selven
dan vertoont / waer sy nu ober vijftigh
jaren / meer / of min / sal zijn / en heur
gheest op dese ernstighe ghedachte steun
ghebende / dat sy in haer selve seggh : het
is waer dat in die tijdt / dit lichaem dat
ick beweegh / en daer ick heden soo veel
werck van maeck / niet dan een hoopje
mest sal zijn / daer de woormen heur le-
ger-stee in sullen besten ; maer wat sal
mijn ziel gheworden ? wat false dese
lange eeuwigheyt doen ? sou sy in de hel
in 't uyt bzaken van heur misdaden
bzanden ? Breeckt met dese leste woor-
den uwo stilheyt / en / sooge in een plaets
zijt / daer u niemant hoorz / roept luyde
met S. Augustinus : Heer, brant, scheurt,
en brenght dit elendige lichaem tot Asch,
ick verlaet het aen de raserny van uw
rechtveerdigheyt in dese werelt, op voor-
waerde datge mijn ziel in d'andere gena-
digh zijt. Ach wat sullen dese woorden /
dickwils verhaelt / wonderen doen/
Jonck-vrouwen / vooz 't bebesten van
uwo salighejdt : maer in dat sal de eer-
varentheyt u meer leeren dan ick u seg-
gen kan.

Ach

Ick eyndigh met dit leste oorlof dat
 ick u noch gheef / gelijk een van de ge-
 wichtighste / en nutste / van een beson-
 dere Debotie tot de Heylige Maeght te
 hebben / haer alle morgghen met een lof-
 gesangh groetende. Dat de Enghelen
 zich verootmoedigen / riep een van heur
 Debooten / dat de Hemel zich verne-
 der / en de gantsche Natuur van vreesse /
 en achttingh heeft vooz dese onbergelijc-
 kelijcke Marie, dewijl heur buyck tot
 een wiegh / heur borsten tot boetsters /
 en heur arm tot een steun vooz heur
 schepper heeft gediend. Seker die haer
 volkome weet te eeren / weet al wat hy
 tot zijn saligheyt weten moet.

E Y N D E.

